

Kimɔ Tom Yesus Krist te yi Lukas ketima

Mekana mete yɔkɔ, yo Lukas kete yo. A jéki kete yo kenje Teyofil. Yo ndi Lukas kete mekana me <Mesay mete yi Botu be Tomun be Yesus kelma>. A kelma mesay budfyate bene Pol (Bt 16:11 yi kè nɔ, nje bɔ Fl 24). A bɔ sendi nyanɔwe dokita (Kl 4:14).

To mekana mete yi nye ketima ké téfya ne sanɔan nde, Krist ne njololo ke menje hene, nye *Mɔnɔ mumɔ. Lukas ke yekidye jonɔwe Yesus kande ke ngimɔ te yi nye bɔ gwanjo ké. A ke lɛpɔ sendi nde, Yesus bɔ ke gwe ngwete bomɔ budfyate.

Wuse yakama baƙe mekana maka ke nyanɔwe menɔabiye yitan:

1. To mekana maka (kumte 1).
2. Kasi jariki Yesus. Kasi tɔpuna ne ke mɔrɔku. Dino besanmbambo bene. Kasi te yi *Satan bobila ne nye ké (kumte 1-4).
3. Mesay mete yi Yesus kelma ké (kumte 4-19).
4. Bomɔ ke seɔe Yesus. Kasi sɔɔ ne (kumte 19-23).
5. Womiya Yesus. Jonja mesay mete yi nye nya bejeki bene ké. Duwɔ ne kè pe dɔyɔbɔ (kumte 24).

¹ Nyanɔwe mbam Teyofil, budya bomɔ nya bɔ ke ketina meyasi mete yi kwanɔnama ke njoka wusu ké. ² Bo ketima yo beɔngwe yasi te yi botu

bete be beɲma ne misi man wule ke kandidate yekidya nye wuse ké. Botu bete sendi nɲa nje be botu be lepina meɓepi me Njambiyɛ. ³ Ke mi ma si ɠɔɔ to te biye kimote wule nda yi yo kandima no ké, ε mi sendi beɲɛ kimote nde, mi kēti yo keto ne nje te nye we, ⁴ né we duwe nde, meyasi mete yi bo tedya we ké ke nje gbate.

Jaki Njambiyɛ ke nje lepɔ

kasi jariki Jan

⁵ Ke ɲgimɔ te yi Herod bɔ kumande ke meneti me Yuda ké, yo bɔ ne wete mɔ nyena sadaka nye Njambiyɛ, dino dyene nde Sakari. A bɔ ke nɲɔn Abiya. Nyari wene bɔ ke kando *Arɔn. Dino dyene bɔ nde Elisabet. ⁶ Bo hene yiɓa bɔ ne ɲgbeɲ ke misi me Njambiyɛ. Bo jonnama bakidye membonɲa nē meɓepi me Baba Mboko hene kine monɔ meɲɔɔ na. ⁷ Bo ti be ne monɔsike na, keto Elisabet bɔ kundu, sendi, bo hene sima jombe.

⁸ Wete yesɔ Sakari bɔ ke tonje mesay mene ke mbombu Njambiyɛ, keto yo bɔ ɲgimɔ mesay mete yi nɲɔn te yene. ⁹ A kelma dte nda yi botu be nyena sadaka nye Njambiyɛ dikima kelɔ ne mesay man ké. Ke ɲgimɔ te yite, ε bo kele tay ke mbombu Njambiyɛ. E tay tedye nde, Sakari nyina mbanjo Baba Mboko kē lodye meyasi mete yi ne kimɔ metul ké. ¹⁰ Nyangwe ɲgil bomɔ bɔ ke ɲgweta ne Njambiyɛ ke sɛ ke ɲgimɔ lodya meyasi mete yi bɔ ne kimɔ metul ké. ¹¹ Ndana ké, ε wete jaki Baba Mboko punde ke mbombu Sakari. A bɔ ke teri ke pay mbam bo ke mbey te

yi bo diki lodye meyasi mete yi ne kimɔ metul ké. ¹² Ke Sakari ma beɛe jaki Njambiyɛ ké, ɛ dɔyano dɔyene dɔmbiyɛ, ɛ nye gwe wɔ budɔyate. ¹³ Ɛ jaki Njambiyɛ lepe nye nye nde: «Sakari, we tí gwaki wɔ na, keto Njambiyɛ jayma menɔgweta mo. Nyari wɔ Elisabet ta ja monɔ mbam. We ta lo nye nde Jan. ¹⁴ We ta be ne nyaɔgwɛ mesosa keto ne. Sendi, budɔya bomɔ ta sosa kome nye ta jadɔye ké, ¹⁵ keto a ta be nyaɔgwete ke misi me Baba Mboko. A tí dɔye menjam ho nyanna menjam na. A ta be tondunate ne Kimɔ Sisiɔ kande ke moy nyaɔgwɛ. ¹⁶ A ta yɔkidɔye botu be kando Isarayel budɔyate njese ke yasi Baba Mboko te Njambiyɛ wan. ¹⁷ A ta kwɔ mbombu ne Nyangwe Kumande nda mo tomun Njambiyɛ ne sisiɔ nè deti nda Eli. A ta yeɔsa metemo me besangwe ne bonɔ nde, bo kwɔdɔyikwe bonɔ ban. A ta kelɔ nde, botu be mbandɔ bɛki ne dɔyano nda nɔbeɔ bomɔ yí kombile ne kimɔ kando tike Baba Mboko.» ¹⁸ Ɛ Sakari lepe nye jaki Njambiyɛ nde: «Mi ta kelɔ nan yí duwe no nde, meyasi ta kwaɔna dete? Keto mi sima jombe. Sendi, mesew me nyari mbe sima buyo.» ¹⁹ Ɛ jaki Njambiyɛ yeɔsa nye nye nde: «Yo mi, Gabriyel. Mi dɔy ke mbombu Njambiyɛ. Njambiyɛ tome mi nde, mi njáki lepina nye we, lepo kimɔ tom te yike nye we. ²⁰ Beɔa, numbu yo ta be dɔbinate. We tí tapita se na kumo ke ngimo te yi meyasi maka ta si kelna, keto we tí jaye melepi membe na, melepi mete yi ta kelna tondo ke ngimo te yi yo yákaɔgwɛ kelna ké.»

²¹ Bomɔ bɔa ndi ke ladɔye Sakari. Bo bɔa ke

ngbakima to te yi nye kike no dɛte ke moy mbanjo Njambiye kɛ. ²² Kɛ nye ma nje pundo kɛ, a ti bɛ nɛ dɛti te yi lɛpina nye bo na. Ɛ bo duwe nde, a bɛnma yina meyekambiyɛ ke moy mbanjo Njambiye. A dikima pɛpidɛye mɛbo numbu kɔbo yi lɛpina no nye bo. ²³ Kɛ metu mesay mete yene ma siyo kɛ, ɛ nye teme duwe kɛ dya dɛyɛ.

²⁴ Monɔ metu kwanma ke kɔnte, ɛ nyari wene Elisabet bu moy. Ɛ nye soma no ngwende yitan. A dikima lɛpo nde: ²⁵ <Baba Mboko kelma nyanɔwe ngikwa nɛ mi. A kanma misi bɛnɛ nɛ mi yi soɔnɛ nɛ wunɔwa ke yotu mbɛ ke misi mɛ bomɔ.>

Njambiye ke tomɔ jaki wene

kenje ke yi Mariya

²⁶ Kɛ moy Elisabet ma kumo ngwende yitan jo wete kɛ, ɛ Njambiye tome jaki wene Gabriyel kɛnɛ ke Galile ke wete dya nde Nasaret, ²⁷ ke yi wete bindi ngɔndu nde Mariya. Yo ba kponate nde, a ta kelo gwaki bɛnɛ wete mbam nde Yosep ke kando Davit. ²⁸ Jaki Njambiye nyinma tu Mariya dolo nye lɛpo nye nye nde: «Mi ke nyeno we, Baba Mboko ke yo! A tedya we nyanɔwe ngikwa nɛ.» ²⁹ Kɛ Mariya ma woko dɛte kɛ, ɛ dɛyano dɛyɛnɛ dimbiye, ɛ nye gwe wo budɛyate. Ɛ nye diyɛ ke moy temɔ nɛ nde: <To menyen mete yike lɛpi nɛ nge?> ³⁰ Ɛ jaki Njambiye lɛpɛ nye nye nde: «Mariya, we ti gwaki wo na, keto Njambiye tedya nyanɔwe ngikwa nɛ ke yo. ³¹ Dukwe nde, we ta bu moy. We ta ja monɔ mbam, we ta lo nye nde Yesu. ³² A ta bɛ nyanɔwete ke

misi me Njambiyε. Bo ta jeba nye nde Monɔ Njambiyε te ε kwanma meyasi hene ke kwey ko. Njambiyε te Baba Mboko ta nye nye diyo kumande sanmbambo wene Davit. ³³ A ta namo kando tu Yakop kpo ne kpo. Namnate yene ti be ne njena na.»

³⁴ E Mariya lepe nye jaki Njambiyε nde: «Yo yakama kelna nan, keto mi ti pa duwe mbe mbam na?» ³⁵ E jaki Njambiyε yensa nye nye nde: «Kimo Sisiη ta nje pe yo. Ngungudye Njambiyε te ε kwanma meyasi hene ke kwey ko ta buse we nda wukume. Dete, monɔ te yi we ta ja ko ta be kiyɔ. Bo ta jeba nye nde Monɔ Njambiyε. ³⁶ Dukwe nde, toru wo Elisabet me ne moy. A bonma moy ne jombidyε. Yoko yi bo dikima jeba nde kundu ko me ne moy ηgwende yitan jo wete muka. A ta ja monɔ mbam. ³⁷ Keto kine yiηa sulna yasi ke misi me Njambiyε na.» ³⁸ E Mariya lepe nde: «Mi ko, mo mesay me Baba Mboko, yo kelnanngwe ke yotu mbe nda yi we lepima ke!» E jaki Njambiyε punde kwa londɔ ke keki ne.

Mariya ka kε beηε Elisabet

³⁹ Ndi ke metu te yite ε Mariya teme beke beke kε ke wete dya ke meneti me Yuda, ke meneti mete yi ne mekeki ke. ⁴⁰ E nye nyiηe tu Sakari nyeno Elisabet. ⁴¹ Ke Elisabet ma woko menyen me Mariya ke, ε monɔ wate budyate ke moy ne, ε Kimɔ Sisiη tonde ke yotu Elisabet. ⁴² E nye kembidya lepɔ nde: «We ne mekombila ke njoka besɔ boma. Sendi, monɔ te ε ke moy yo ko ne mekombila. ⁴³ Wuy, ηge ba kele yi nyangwe ne

Nyangwe Kumande wombe nja ndana ke yasi mbe ké? ⁴⁴ Keto, ke mi ma woko menyen mo ké, e monosike wate budfyate ne mesosa ke moy mbe. ⁴⁵ We ne mesosa, keto we jayma nde, meyasi mete yi Baba Mboko lepima nye we ké ta kelna.»

⁴⁶ E Mariya lepe nde:

«Mi ke kano Baba Mboko. ⁴⁷ Sendi, temo mbe ne mesosa keto Njambiyé, Mo te e jongwe mi ko. ⁴⁸ A tedya mi ngikwa ne, mi mo mesay wene. Kande ndana kumo kpo ne kpo mekando hene te yi ta jadye ke to meneti maka ké ta lepo nde, mi ne mesosa. ⁴⁹ Keto Njambiyé te e ne ngungudye ko kelma nyangwe meyasi ke pay te yembe. Dino dyene kiyó. ⁵⁰ Sendi, botu bete be kambe nye baka, a gwáki ngwete yan menjimo hene. ⁵¹ A tedya bomo nde, a ne nyangwe deti. A wanjima botu bete be ba ne metake me bendidya yotu ke temo yan baka. ⁵² A sonma bekumande ke mediyó man nje bendidye gbela bomo. ⁵³ A tonja kimo meyasi nye botu bete be gwe nja baka, nje tiko botu bete be ne meyasi baka ne gbongo bo. ⁵⁴ A kamma kando Isaraye, botu be mesay bene yi take gwena ngwete ne ⁵⁵ sunge ne Abaraham bene benday bene kpo ne kpo. A kelma dete nda yi nye lepima nye besanmbambo busu ké.»

⁵⁶ Mariya yama bene Elisabet nda ngwende yitati. E nye nje duwe ke dya dyene.

Kasi jariki Jan

⁵⁷ Ke ngimo te yi Elisabet ta ja kete ké ma dya, e nye ja mono mbam. ⁵⁸ Ke benjon bene

nè bemaŋ ma woko nde, Baba Mboko tedya nye nyanŋwe ngikwa ne dete ké, ε bo be ne mesosa nda Elisabet. ⁵⁹ Ke monosike ma kumo metu yitan jo yitati ké, ε bomo nje ke pesina ne. E bo diy lo nye nde Sakari ne dino sanŋwe wene. ⁶⁰ Yasi wete, ε nyanŋwe ne mono lepe nde: «Be, dino dyene ta be nde Jan!» ⁶¹ E bo lepe nye nye nde: «Kine mumo wete ne wete ke kando dyo ne dino te yite na.» ⁶² Ndana, ε bo pepidye bo diyε ne sanŋwe ne mono nde: «We kwadyikwe lo monosike nde nge?» ⁶³ E Sakari jombe yiŋa yasi, na ketina kete. E nye kete kete nde: «Dino monosike nde Jan.» E bo hene ngbakima dino te yite. ⁶⁴ Ndana ndana, ε numbu ne butuna. E nye kande ndapi ne koko lukse Njambye. ⁶⁵ E bomo hene be ba ke poku meneti mete yite baka gwe wo. Botu bete be dikima diyo ke Yuda, ke meneti mete yi ne mekeki kete ké dikima yekidye ndi meyasi mete. ⁶⁶ Bomo hene be wokuma kasi te baka dikima take yo ke moy temo. E bo diki diyε nde: «Mono te yoko ta duwe be nan? Deti Baba Mboko ba gbate ke yotu ne.»

⁶⁷ Sanŋwe wene Sakari ba tondunate ne Kimo Sisij. E nye punje melēpi me Njambye lepo nde:

⁶⁸ «Meluksa ne Baba Mboko, Njambye te ε kando Isarayel, keto a takima botu bene kolo bo. ⁶⁹ A nya wuse detina mo te ε ta jonŋwe wuse ko wule ke tu mo mesay wene Davit. ⁷⁰ A kelma nda yi nye lepima ke numbu pupuna botu be punja melēpi mene be metu me njime. ⁷¹ Mo te ε ta jonŋwe wuse kome bependo busu diyε ké, soŋe wuse ke mebo

me botu bete be bene wuse baka. ⁷² Dete, Njambiyε gwα ηgwεε besanbambɔ busu yί take sendi ne nyanɔwe mbon te yi nye kelma ké. ⁷³ A kél dεte beɔgwε mekinja mete yi nye kinjama nye sanbambɔ wusu Abaraham ké. ⁷⁴ A kinjama nde, ηge nye si soɔe wuse ke meɔ me bependɔ busu, wuse ta kelo mesay nye nye kinε wɔ na. ⁷⁵ Wuse ta be ne ηgbeɔ, bakidye sendi meyotu musu pupunate ke mbɔmbu wene ke metu me jɔɔgwε musu hene. ⁷⁶ Mɔnɔsike, ηge be we, bo ta jeba we nde Mɔ punja melɛpi me Njambiyε te ε kwanma meyasi hene ke kwey kɔ, keto we ta kande kwα mbɔmbu ne Baba Mbokɔ yί kombile menje mene. ⁷⁷ We ta tedye bomɔ bene, né bo duwe nje jɔɔgwε ne nje te nde, Njambiyε ta tikɔ meɔbeyɔ man ne ηgwεε. ⁷⁸ Njambiyε wusu ne ηgikwa budyate. Yo dεte yi mejasi ta wule dɔyɔbo nje pε yusu ⁷⁹ nje paniye puyε nye botu bete be dɔye ke moy yitil nè ke ndiliɔ mbey te yi soɔ baka, né yo kendi ne wuse ke nje te ε ne te.»

⁸⁰ Mɔnɔsike bα ke dɔkɔ. Sendi, dɔyano bα ke nje nye budyate. A jɔɔnama ke moy mekoɔgor kumɔ ke ηgimɔ te yi nye njα nje punje ne yotu nye kando Isarayel kè.

2

Kasi jariki Yesus (Mt 1)

¹ Ke metu te yite ε *Sesar Ogust nye mbonga nde, bo tɔl bomɔ ke to meneti mene hene. ² Yo

ba bosa tolna bomo. Yo kelnangwe ke ngimo te yi Kirinus ba nyanngwe kum ke meneti me Siri ké. ³ Mumo hene ka ke keto dino dyene ke ngbak ngbak dya dyene. ⁴ E Yosep teme sendi ke Nasaret ke Galile kwa ke ke wete dya nde Betlehem ke meneti me Yuda. Betlehem ba dya kumande Davit. Yosep ka mate, keto bene kumande Davit jadye ke kiya kando wete. ⁵ A ka ke keto dino dyene bene Mariya, keto yo ba kponate nde, bene nye ta kelo gwaki. Ke ngimo te yite Mariya ba ne moy. ⁶ Pingo te yi bo ba ndi mate ké, e ngimo te yi Mariya ta ja kete ké dya. ⁷ E nye ja bosa mono wene, mono mbam. E nye boye nye ne melambo ningwe nye ke moy boko, keto bo ti be ne mbey ke tu bejengwe na.

⁸ Botu be bakidya besam ba ke poku meneti mete yite ke bakidye besam ban ne tu ke moy lo. ⁹ E wete jaki Baba Mboko dya ke yan. E nyanngwe mejasi me Baba Mboko pane ke mbey kome bo diyma ké. E bo gwe wo budyate. ¹⁰ E jaki Njambiyé lepe nye bo nde: «Ne ti gwaki wo na, keto mi ke nje lepo kimo tom te yi kando Isarayel hene ta woko mesosa kete ké nye wune. ¹¹ Mo te e ta jongwe wune ko jadya muka ke dya Davit, nye *Krist, nye Nyanngwe Kumande. ¹² Yasi te yi wune ta duwe no ké, yo nde: Wune ta bene jonja mbongo monosike boynate ne melambo. Bo ningwa nye ke moy boko.» ¹³ Bo sem semo, nyanngwe ngil bejaki be Njambiyé dyanma dolo jaki te yoru. E bo kane Njambiyé lepo nde: ¹⁴ «Meluksa ne Njambiyé pe kwey! Tete diy ne botu bete be Njambiyé kwadye ke meneti maka

baka!>

¹⁵ Ndana, ke bejaki be Njambiyε ma tiko bo duwe kε d̄yobo kε, ε botu be bakidya besam lεpe tande yan nde: «Wuse k̄en pele Betelehem kε beɛe yasi te yi kwaɲnama mate kε, yasi te yi Baba Mboko lεpima nye wuse kε.» ¹⁶ ε bo tεme nedo kwa. Bo dolma Mariya bene Yosep, dolo sendi jonja mbongo monosike ningwate ke moy boko. ¹⁷ Ke bo ma si beɛe nye kε, ε bo yekidye meyasi mete yi bo wokuma ke kasi mono te kε nye bomo. ¹⁸ Bomo hene be wokuma meyasi mete yi botu be bakidya besam yekidya kε ngbakimama. ¹⁹ Mariya bakidya ne meyasi mete ke moy temo ne take gosoto te. ²⁰ Ke kɔnte, ε botu be bakidya besam yokwe. Bo luksa Njambiyε bese sendi nye, keto meyasi mete yi bo wokuma nε yi bo beɲma kε ba ndi nda yi jaki Njambiyε lεpima nye bo kε.

Bo ke bu mbongo Yesus kε no ke

mbanjɔ Njambiyε ke Yerusalem

²¹ Bo yama metu yitan jo yitati ke kɔn jariki. ε bo pese monosike, ε bo lo nye nde Yesus, dino te yi jaki Njambiyε nya, yite nyangwe ne monosike ti pa bu moy ne na. ²² Ndana, ke metu me nyena sadaka yi pupudya yan ke misi me Njambiyε ma yaka beɲgwe membonga me Moyisi kε, ε Yosep bene Mariya bu monosike kε no Yerusalem kε nye Baba Mboko. ²³ Yo ba ketinate dete ke membonga me Baba Mboko nde: «Bosa mono mbam te ε kande jadye ke moy nyangwe ko ta be ε Baba Mboko.» ²⁴ Bo ka sendi kε nye sadaka

nda yo ketinate ke membonga me Baba Mboko ké: <Bebondo yiba ho sonjo bepepo yiba.>

²⁵ Wete mbam ba ke Yerusalem, dino dyene nde Simeyon. A ba ngben mumo. A ba ke bakidye membonga me Njambiyé, tiko temo ne ke ngimo te yi Njambiyé ta jongwe ne kando Isarayel ké. Kimó Sisij ba sendi ke nye. ²⁶ Kimó Sisij tédya nye nde, a tí gwe kine pa beje *Krist te e Baba Mboko ta njese ko na. ²⁷ Diyo ké, e Kimó Sisij puse nye kenje ke mbanjo Njambiyé. Ke kiya ngimo te sangwe ne Yesus bene nyanngwe bonma nye yí tonje meyasi mete yi membonga dikima diye ké. ²⁸ E Simeyon bu monosike biye ke mebo nye Njambiyé wosoko lepo nde:

²⁹ «Sa Mboko, ndana tiko mo mesay wo, na kwa ne te nda yi we kpoma ké, ³⁰ keto misi membe ma beje nda yi we ta jongwe ne bomo ké. ³¹ We kombila yo dfe, né mekando hene bej. ³² We paniya mejasi, né mekando duwe we yí nye sendi kando dyo Isarayel meluksa.» ³³ Sangwe ne Yesus bene nyanngwe wene ngbakimama meyasi mete yi Simeyon lepima ke kasi ne ké. ³⁴ Simeyon nya bo mekombila. E nye nje lepo nye Mariya, nyanngwe ne Yesus nde: «Dukwe nde, Njambiyé njesa mono ké, né bomo budfyate yambile ke njoka kando Isarayel, sendi né bomo budfyate ju ke njoka yan. A ta nje be yasi te yi ta tedye nde, bomo ta biye meso ne Njambiyé. ³⁵ Ma nyari, ke yo, we ta sangwa ne mebone nda yi bo bu kafa lu ne mumo ke temo ké. Yo ta kelna dfe, né metake mete yi diye ke

moy temo budya bomo ké pundu puyé.»

³⁶ Yo ba sendi ne wete nyari mo punja melepi me Njambiyé, dino dyene ba nde Ana, mono Fanuwel ke kando Aser. A ma jombe budyate. Mbam te e dolma nye kelo gwaki bene nye ko kelma ndi mesew yitan jo yiba bene nye, ³⁷ e mbam te gwe, e nye tika kuso. Ndana a me ne mesew kamotan jo kamotati jo yini. A ti be ke baka ne mbanjo Njambiyé na. A dikima kelo mesay nye Njambiyé tu ne yeso, kiyó medye ngweta ne Njambiyé. ³⁸ Ke kiya ngimo te yite e Ana dya. E nye lukse Baba Mboko, yekidye sendi kasi mono ke nye botu bete be ba ke ladye ngimo te yi Njambiyé ta kolo ne Yerusalem ké.

³⁹ Ke bo ma si kelo meyasi hene te yi membonga me Baba Mboko lepe ké, e bo nje duwe ké dya dyan ke Nasaret ke Galile. ⁴⁰ Monosike ba ke doko. A ba ke bu dreti, be sendi ne dyanó budyate. Njambiyé nya temo ke yotu ne.

Yesus ne mesew kamo jo yiba

⁴¹ Mesew hene sangwe ne Yesus bene nyangwe dikima kè Yerusalem ke jeso *Paska Beyuden.

⁴² Ke Yesus ma kumo mesew kamo jo yiba ké, e bene bo kè Yerusalem ke jeso Paska bengwe membonga me jeso. ⁴³ Ke jeso ma siyo ké, e sangwe bene nyangwe toke nje yi duwe. Yasi wete, e monosike tika ke Yerusalem, besangwe kine duwe na. ⁴⁴ Bo takima yan nde, a ba ke njon kendi. E bo kende ndingele yeso wete sidye. Ndana, e bo kande sanja ne ke njoka bejadye ban nè beso ban. ⁴⁵ Ke bo ma sa nye kine dolo

ké, ε bo yókwe ne kóko kè ke Yerusalem kè sa nye mate. ⁴⁶ Ya metu yitati ke kònte, ε bo kè dolo nye ke mbanjo Njambiyé. A b́a ke díyó ke njoka nyanḡwe botu be duwá mambonga lenḡwe metó ke meyasi mete yi bo b́a ke lepó ké, diyé sendi bo mediyan. ⁴⁷ Bomó hene be b́a ke woko meyasi mete yi nye b́a ke lepó nè yeḡsa mediyan te yi nye díkima yeḡsa ké kambima d́yano d́yene. ⁴⁸ Ke sanḡwe bene nyanḡwe ma beḡe nye ké, ε bo ḡbakima budyate. E nyanḡwe lepe nye nye nde: «Mónmbe, ḡge yi we kelma ne wuse deke ké? Sine sanḡwe ḡwá kaḡ budyate ke saḡna yó.» ⁴⁹ E nye nje yeḡsa nye bo nde: «Wune b́a ke sa mi keto ḡge? 'Wune tí duwe nde, mi yákanḡwe díyó ke tú Saḡmbe na?» ⁵⁰ Yasi wete, bo tí woke to yasi te yi nye lepima nye bo ké na. ⁵¹ Ke kònte, ε nye siliye bene bo yókwe kè Nasaret. A b́a ke jesó besanḡwe. Nyanḡwe b́a ke take meyasi mete hene ke moy temó ne. ⁵² Yesus b́a ke d́oko, d́yano b́a ke nje nye sendi. Njambiyé nè bomó nya temó ke yotu ne.

3

Kasi Jan te mɔ tɔpuna bomɔ

*ke mɔɔku
(Mt 3; Mk 1; Jn 1)*

¹⁻² Ke ḡgimó te yi Jan te mɔno Sakari b́a ke moy konḡor ké, ε Njambiyé lepina nye nye. Yo b́a ke ḡgimó te yi Tiber *Sesar kumma mesew kamó jo yitan ke díyó nyanḡwe kumande ké. Yite Pónsi Pilat b́a nyanḡwe kum ke meneti me Yuda, Herod b́a kum ke meneti me Galile. Maḡ wene Filip b́a

kum ke meneti me Iture nê Trakonit. Lisaniyas b̄a kum ke meneti me Abilen. Ke ngimɔ te yite Hana bene Kayif b̄a bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiyɛ.

³ Ndana, ε Jan gongila ne meneti me gon Yurdɛ hene, pele nye bomɔ nde, bo yênsangwe temɔ jaye nde, bo tôpa bo ke mɔrɔku, né Njambiyɛ tiki bo ne ngwete ke mebeyɔ man. ⁴ Yo kelnama dete bengwe yasi te yi b̄a ketinate ke mekana mete yi Esayi te mɔ punja mɛlepi me Njambiyɛ ketima ké. A ketima nde: <Wete mumɔ ke kembidya ke moy kongor nde: Wune kômbila nje Baba Mbokɔ. Wune têmbidya menje mene ne ngben. ⁵ Gbonjo hene b̄êki mbasinate. Keki nê koru hene b̄êki ne tefen. Menje mete yi ne kondu ké b̄êki tembidyate. Yike yi ne mɛbe ké, bo s̄iki tonje yo. ⁶ Sendi, bomɔ hene ta benje nda yi Njambiyɛ ta jongwe ne bomɔ ké.>

⁷ Dete, bomɔ budyate kwadya nde, Jan tôpa bo ke mɔrɔku. ε bo nje ne ngil ke yasi ne. ε nye lɛpe nye bo nde: «Wune mbo yeri, nda kele nde, wune tâka nde, wune yakama diyɔ lalɛ ke ngambi Njambiyɛ yi nje ké? ⁸ Yo kimote nde, wune kêl kimɔ mekele nda yi kimɔ jeti wume ne kimɔ membumɔ ké yí tedye bomɔ nde, wune ma yeŋsa temɔ. Sendi, wune t̄i lɛpi nde, wune benday be Abaraham na. Mi ke kombile lɛpɔ nye wune nde: Njambiyɛ yakama yeŋsa metari mete yike, yo má be bonɔ be Abaraham. ⁹ Njen me ne lendɛ ke njuku jeti, dete jeti hene ε diyɛ kine wumɔ kimɔ membumɔ, bo ta pesɔ yo bete ke dite.» ¹⁰ ε botu bete be wesidyama womete baka

diye nye nde: «Wuse kél ɓa nan?» ¹¹ E nye yeŋsa nye ɓo nde: «Mɔ te ε ne melambo yiba kɔ kábi wete nye mɔ te ε kine yaŋa kɔ. Mɔ te ε ne madye kɔ kél sendi dete.»

¹² Botu be ɓoŋna mɔni garama njá sendi ke yi Jaŋ nde, a tópa ɓo ke mɔrɔku. E ɓo diye nye nde: «Yekele, wuse kél nan?» ¹³ E nye yeŋsa nye ɓo nde: «Wune tí ɓoŋ mɔni ke ɓo mumɔ kwá yike yi ɓo pesima nde, wune ɓôŋ ké na.»

¹⁴ Besɔja diyima sendi nye nde: «A wuse su, wuse kél nan?» E nye yeŋsa nye ɓo nde: «Wune tí ɓoŋ mɔni ke ɓo mumɔ ne ŋgaŋ ho ne nje te yi guɓɔ na, yasi wete, wune dyáki ndi mɔni ŋgwende yun.»

¹⁵ Bomɔ ɓá ke ladye yasi te yi ta dya ké. E mumɔ hene take ke temɔ ne nde, Jaŋ yákanɗwe be *Krist mɔ te ε jonɗwe ɓomɔ kɔ. ¹⁶ E nye lepe nye ɓo hene nde: «Mi, mi tópa mbe wune ke mɔrɔku. Yasi wete, wete mumɔ ke nje. A ne deti kwá mi. Mi ti yaka wunje kɔl menakala mene na. A ta tope wune ke Kimɔ Sisiŋ nè ke díte. ¹⁷ A ne jete ke ɓo yí kutɔ ne nyambi, yí ɓake njɔɔ te nè kopu te. A ta soŋe njɔɔ te kè ɓakidye ke moy ndam ne. Yasi wete, a ta lodye mekopu mete ke díte te yi ti dím ké.»

¹⁸ Jaŋ díkima nye sendi yiŋa ɓudya menɗite nye ɓomɔ. Dete, ε nye lepe ne Kimɔ Tom Njambiyɛ nye ɓo. ¹⁹ A ndeyma Herod, keto a ɓoŋma Herodiyas te nya maŋ wene ne meɗwaki. E nye ndeye nye sendi, keto ɓeya mekele hene te yi nye díkima kelo ké. ²⁰ Herod ká mbombu kelo

wete beya mekele dokidye ke to te yiri. A bonma Jan difo ke tu jobo.

²¹ Ke Jan ma si tpe bomo hene ke moroku ke, e nye nje tpe sendi Yesus. Ke ngimo te yi Yesus ba ke ngweta ne Njambiyе ke, e dyobo nambiyе. ²² E Kimo Sisiη piye ne yotu nda pepo nje ke yotu ne. E wete men wule dyobo lepо nde: «We monmbe, soη temo mbe, temo mbe hene ke yotu yo!»

Besangbambō be Yesus

(Mt 1)

²³ Yesus kandima mesay mene, yite a me ke mesew kamotati. Bomo ba ke take nde, nye mono Yosep. Yosep ba mono Eli. ²⁴ Eli ba mono Matat. Matat ba mono Levi. Levi ba mono Melki. Melki ba mono Yanay. Yanay ba mono Yosep. ²⁵ Yosep ba mono Matatiyas. Matatiyas ba mono Amos. Amos ba mono Nahum. Nahum ba mono Esli. Esli ba mono Nagay. ²⁶ Nagay ba mono Mahat. Mahat ba mono Matatiyas. Matatiyas ba mono Semey. Semey ba mono Yosek. Yosek ba mono Yuda. ²⁷ Yuda ba mono Yohanan. Yohanan ba mono Resa. Resa ba mono Sorobabel. Sorobabel ba mono Salatiyel. Salatiyel ba mono Neri. ²⁸ Neri ba mono Melki. Melki ba mono Adi. Adi ba mono Kosam. Kosam ba mono Elmadan. Elmadan ba mono Her. ²⁹ Her ba mono Yesus. Yesus ba mono Eliyeser. Eliyeser ba mono Yorim. Yorim ba mono Matat. Matat ba mono Levi. ³⁰ Levi ba mono Simeyoh. Simeyoh ba mono Yuda. Yuda ba mono Yosep. Yosep ba mono Yonam. Yonam ba mono Eliyakim. ³¹ Eliyakim ba mono

Meleya. Meleya ɓa mɔno Mena. Mena ɓa mɔno Matata. Matata ɓa mɔno Natan. Natan ɓa mɔno Davit. ³² Davit ɓa mɔno Isay. Isay ɓa mɔno Yobed. Yobed ɓa mɔno Bowas. Bowas ɓa mɔno Sala. Sala ɓa mɔno Nason. ³³ Nason ɓa mɔno Aminadap. Aminadap ɓa mɔno Admin. Admin ɓa mɔno Arni. Arni ɓa mɔno Esrom. Esrom ɓa mɔno Fares. Fares ɓa mɔno Yuda. ³⁴ Yuda ɓa mɔno Yakɔp. Yakɔp ɓa mɔno Isak. Isak ɓa mɔno Abaraham. Abaraham ɓa mɔno Tara. Tara ɓa mɔno Nahɔr. ³⁵ Nahɔr ɓa mɔno Seruk. Seruk ɓa mɔno Rago. Rago ɓa mɔno Falek. Falek ɓa mɔno Eber. Eber ɓa mɔno Sala. ³⁶ Sala ɓa mɔno Kaynam. Kaynam ɓa mɔno Arpakistan. Arpakistan ɓa mɔno Sem. Sem ɓa mɔno Nɔy. Nɔy ɓa mɔno Lamek. ³⁷ Lamek ɓa mɔno Matusala. Matusala ɓa mɔno Enɔk. Enɔk ɓa mɔno Yared. Yared ɓa mɔno Malelel. Malelel ɓa mɔno Kaynam. ³⁸ Kaynam ɓa mɔno Enɔs. Enɔs ɓa mɔno Set. Set ɓa mɔno Adam. Adam ɓa mɔno Njambye.

4

Kum beya mekele ke boɓe Yesus

(Mt 4)

¹ Kimɔ Sisiɲ tonduma ke yotu Yesus ke ngimo te yi nye yokwa no ke gonɲ Yurdɛ ké. E Kimɔ Sisiɲ kende ne nye ke koɲgor. ² Yesus diyma metu kamoni ke koɲgor mate. E *Kum beya mekele boɓe nye. Ke metu te yinɔri hene Yesus ti dɛyena na. Ke metu mete ma si kwa ké, e nye woke nja. ³ E Kum beya mekele lepe nye nye nde: «Iɲge ɓe nde, we Mɔno Njambye, lepo

nye tari te yoko nde: Yenşangwe be mampa.»

⁴ E Yesus yenşsa nye nye nde: «Yo ketinate ke mekana me Njambiye nde: <Mumɔ ti yaka jonna ndi ne mampa nyepɔ na.> »

⁵ Ke kɔnte, e Kum beya mekele bu nye kɛ no ke wete gere gere mbey tedye nye mekando hene ke to meneti ndi tu wete nda yi mumɔ kibidya no ke. ⁶ E Kum beya mekele nje lepɔ nye nye nde: «Mi ta nye we deti te yi namɔ mekando mete yike hene, be ne meluksa mete, keto bo nya mi deti te yi namɔ yo. Ndana mi yakama bu yo nye mɔ te yi mi kwadye ko. ⁷ Dete, nge we kuse meboŋ ke meneti kanɔ mi, mi ma nye we yo hene.» ⁸ E Yesus yenşsa nye nye nde: «Yo ketinate ke mekana me Njambiye nde: <Kanɔ Baba Mboko te Njambiye wo, kelɔ mesay nye ndi nye nyepɔ.> »

⁹ Ke kɔnte, e Kum beya mekele ko bu nye sendi kɛ no ke Yerusalem, tembidyete nye ke tosiyɔ mbanjo Njambiye lepɔ nye nye nde: «Ŋge be nde, we Monɔ Njambiye, dokɔ piye ke meneti, ¹⁰ keto yo ketinate sendi ke mekana me Njambiye nde: <Njambiye ta lepɔ nye bejaki bene nde, bo bakidya we. ¹¹ Dete, bo ta jekidyete bo biye ne we, kamba we nje dumɔ kol yo ke tari.> » ¹² E Yesus yenşsa nye nye nde: «Yo ketinate ke mekana me Njambiye nde: <We ti bofa Baba Mboko te Njambiye wo na.> »

¹³ Ke nye ma si bofe Yesus ne menje mete yinori hene dete ke, e nye kwa londɔ ke keki ne yi ladiye yiŋa menşimɔ.

Botu be Nasaret yeti ke tiko temo

*ke yi Yesus na
(Mt 13; Mk 6)*

¹⁴ Ndana, ε Yesus yɔkwε kɛ ke Galile nε dɛti Kimɔ Sisiŋ ke yotu. Bo bɔ ke lepɔ kasi nε ke pɔku menɛti mete yinɔri hɛnɛ. ¹⁵ A bɔ ke tedye bɔmɔ mɛlepi mɛ Njambiyɛ ke mɔy mɛmbanjɔ mɛwesidya mɛ Beyuden. E bɔmɔ hɛnɛ diki lukse nyɛ.

¹⁶ Ke kɔŋte, ε nyɛ kwɔ kɛ ke Nasaret ke mbey komɛ nyɛ dɔkuma kɛ. Ke yesɔ *Saba ε nyɛ kwɔ kɛ ke mbanjɔ mɛwesidya mɛ Beyuden nda njel wɛnɛ. E nyɛ tɛmɛ, na tɔl mɛkana mɛ Njambiyɛ.

¹⁷ E bo bɔ mɛkana mete yi Esayi te mɔ punja mɛlepi mɛ Njambiyɛ ketima kɛ nyɛ nyɛ. E nyɛ bɔtɛ mɛkana tɔlɔ ke mbey te yi bɔ ketinate nde:

¹⁸ <Sisiŋ Baba Mbokɔ ke yotu mbɛ. A tɔkuma mi, nɛ mi lepi Kimɔ Tom nyɛ buka bɔmɔ, tomɔ mi, nɛ mi lepi nyɛ bebala nde, dɛiyɔ bala yan siyma. Sendi, a tomma mi, nɛ mi lepi nyɛ botu bɛte bɛ nɛ dɛbina misi baka nde, bo bɛŋnanɔgwɛ, tomɔ mi, nɛ mi jonɔgwɛ botu bɛte yi bo tedye bo mɛbɔnɛ baka, ¹⁹ pelɛ nyɛ bɔmɔ sew te yi Baba Mbokɔ ta jonɔgwɛ bo ketɛ kɛ.> ²⁰ Ke nyɛ ma si tɔlɔ kɛ, ε nyɛ dɛbɛ mɛkana yɔkidye nyɛ mɔ te ε bɔ ke kelɔ mɛsay ke mɔy mbanjɔ mɛwesidya kɔ. Ke kɔŋte, ε nyɛ kwɔ dɛiyɔ. Bɔmɔ hɛnɛ bɛ bɔ ke mɔy mbanjɔ baka dɛkima bɛŋɛ nyɛ nɛ ŋɔŋ.

²¹ Ndana, ε Yesus lepɛ nyɛ bo nde: <Ke yesɔ te yɔkɔ muka, mɛyasi mete yi wunɛ wokuma, mi ke tɔlɔ ke mɛkana mɛ Njambiyɛ kɛ ma kelna gbate.> ²² E bɔmɔ hɛnɛ jaye nyɛ. E bo ŋgbakima kimɔ mɛlepi mete yi dɛkima pundo ke numbu nɛ

ké. É bomo diyé nde: «'Yoko yeti mono Yosep na?» ²³ É Yesus lépé nyé bo nde: «Yo gbate, wuné ta nyé mi kanó nde: <Dokita, sidyikwé kón yó né nguru wó.> Wuné ta lépó sendi nyé mi nde: <Wusé wokuma méyasi mète yi wé kelma ké Kapernawum ké héné. Pa keló sendi kiya méyasi mète waka ké dya dya.> »

²⁴ É nyé kè mbombu lépó nyé bomo nde: «Gbakasi yi mi lépé nyé wuné ké: 'Bo tí jaya mó punja mélépi mé Njambiyé ké dya dyené na. ²⁵ Mi ké lépó gbate nyé wuné nde: 'Bekuso boma bá ké menéti mé Isarayel budyate ké ngimó te yi Eli bá né jón ké. Sew yitati nè ngwendé yitan jó weté kwanma kiné mbiyó né nó na, é nyanngwé koló dya ké ndingéle menéti mé Isarayel héné. ²⁶ Ko dète, Njambiyé tí tomé Eli kenjé ké yasi weté kuso ké njoka bekuso boma bé kandó Isarayel na. A kpalma tomó Eli kenjé ké yasi weté kuso nyari ké Sarepta ké menéti mé Sidón. ²⁷ Sendi, ké ngimó te yi Elise te mó punja mélépi mé Njambiyé bá né jón ké, bomó bé ndoko bá budyate ké Isarayel. Ko dète, mumó weté né weté ké njoka yan tí nje nde, bo sâki kón né na, ndi weté jengwé nde Naman te mó menéti mé Siri njá.» ²⁸ Ké bomó héné bé bá ké mbanjó baka ma wokó dète ké, é bo woke ngambi budyate. ²⁹ É bo temé dudye Yesus ké dya dyan ngboso nyé kè nó ké to keki, né bo kè pusu nyé beté kenjé gbongo. Dya dyan te bá ké to keki. 'Bo ká né nyé mate, né bo kè pusu nyé beté kenjé gbongo. ³⁰ Yasi weté, é nyé kwá né ngben ngben ké njoka yan kiné mumó né biye

nye na.

³¹ Ndana, ε Yesus siliye kè ke wete dya nde Kapernawum ke Galile. Kumɔ mate, ε nye diki tedye bomɔ mɛlɛpi mɛ Njambiye ke yeso *Saba.

³² Bomɔ ηgbakimama kwalɔ tedya yasi te yene budyate, keto a dɩkima lɛpina nɛ dɛti Njambiye.

³³ Wete mbam bɔ ke moy mbanjo nɛ beya sisin *Satan ke yotu. Ε nye kembidya nɛ mɛn ke kwey nde: ³⁴ «Ijge ba Yesus te mɔ Nasaret, sine wune nɛ lɛpi te nda? 'We njaki nje girise wuse? Mi duwɔ we kimote, we pupuna mɔ te yi Njambiye tokuma njesɛ.»

³⁵ Ε Yesus bama nɛ beya sisin lɛpɔ nde: «Diɓɔ numbu yo pundo ke yotu mbam kɔ.» Ε beya sisin jalɛ mbam kɔ bɛte ke meneti ke misi mɛ bomɔ hene bɛ bɔ womete baka pundo kwɔ kinɛ kelɔ yinɔ beya yanɔ nɛ nye na.

³⁶ Ε bomɔ hene ηgbakima budyate numbu hɛ han, ε bo diki diyina nde: «Kwalɔ lɛpi te yike nan? Mbam te yokɔ ke bama nɛ dɛti nye beya mesisin, beya mesisin ke pundo kwɔ.» ³⁷ Ε dɩno Yesus wume njanja yaka nɛ poku meneti mete yinɔri hene.

³⁸ Kɛ kɔnte, ε nye punde ke mbanjo mewesidya mɛ Beyuden kè ke tɔ wete mbam nde Simɔn. Ki nɛ Simɔn ε nyari bɔ ke kɔnɔ budyate nɛ duku. Ε bo ηgweta nɛ Yesus nde, a jɔngwe nye. ³⁹ Ε Yesus dɩtima ke to nyari bama nɛ kɔn, ε kɔn siye. Ndana ndana, ε nyari kè kelɔ mesay nye bo.

⁴⁰ Kɛ ηgimɔ te yi tu bɔ ke yinɔ kɛ, ε bomɔ hene bɛ bɔ nɛ benjon ban bɛ dɩkima kɔnɔ nɛ mboya mekɔn hene baka bɔ bo nje nɔ ke yi Yesus. Ε nye kase mɛbɔ ke yotu mumɔ hene sidye mekɔn man. ⁴¹ Beya mesisin punduma

sendi ke yotu budya bomo. Beya mesisinj mete dikima kembidya nde: «We Mɔno Njambiyɛ!» E Yesus diki bame bo difo menumbu man, keto beya mesisinj duwa nde, Yesus nye *Krist, yoko yi Njambiyɛ tomma ko.

⁴² Ke misi ma pupo ke, e Yesus duwe ke dya ke wete mbey te yi ba kine bomo kete ke. E ngil bomo kande saɲa ne. Ke bo ma dolo nye ke, e bo sa nde, a ti kwan se ke ke wete mbey tiko bo na. ⁴³ Yasi wete, e nye lepe nye bo nde: «Mi yakanɲwe ke sendi ke yija medya ke lepo Kimɔ Tom ke kasi *Kando Njambiyɛ, keto a ma tom mi njese keto te yite.» ⁴⁴ E nye ke mbombu pele Kimɔ Tom ke membanjo mewesidya me Beyuden ke Galile.

5

*Yesus ke toke bosa bejeki bene
(Mt 4; Mk 1)*

¹ Wete yeso Yesus ba ke gon wete nyangwe mato nde Genesaret. E ngil bomo be ke suɲa mbey ke keki ne, ne bo woku melɛpi me Njambiyɛ. ² E nye beɲe melandi yiba ke gon. Botu be wona benjanjo be piya ke melandi mete baka ba ke weye mebulajama man. ³ E nye kwa bendo wete landi te. Yo ba landi Simɔn. E nye lepe nye Simɔn nde, a pusu landi kenje ne mbet pulo sombu. E nye kwa diyɔ metidyɛ ke moy landi ke mbombu tedye bomo melɛpi me Njambiyɛ.

⁴ Ke nye ma si lepina nye bomo ke, e nye lepe nye Simɔn nde: «Boɲo landi ke no pulo dimo, ne wune beta bulajama ke dfuku.» ⁵ E

Simón lɛpɛ nyɛ nyɛ nde: «Yekele, wuse bɛɲma bɔnɛ kɛ ndiŋgele tu kɔ muka kumɔ bɛmɛɲmɛnɛ kinɛ wo yaɲa na. Ko bɛkɔ dɛte, mi ta bɛtɛ bulajama ndana kɛ dɔku, kɛto yo wɛ lɛpɛ nde, mi bɛta.» ⁶ Kɛ bo ma bɛtɛ mɛbulajama kɛ dɔku kɛ́, ɛ bo wo bɛɲɲanɲɔ budɲate. Ɛ mɛbulajama kandɛ nyaliyate. ⁷ Ɛ bo pɛpidɲyɛ bɔ kɛɲɲɛ bɛɲɲanɲɔ bɛ bɔ kɛ mɔy landi te yɔru baka nde, bo nɲâki kamɛ bo. Ɛ bo nɲɛ, ɛ bo tonɲɛ bɛɲɲanɲɔ kɛ mɛlandi mɛnɔri yiɓa, ɛ yo kandɛ dɲyena mɔrɔku. ⁸ Kɛ Simón Piyɛr ma bɛɲɲɛ dɛte kɛ́, ɛ nyɛ nɲɛ kuse mɛbɔɲ kɛ mbɔmbu Yesus lɛpɔ nde: «Nyɲɲɲwɛ Kumande, jisa kɛ kɛki mɛɛ, kɛto mi mɔ mɛbɛyɔ.» ⁹ Simón Piyɛr lɛpinama dɛte, kɛto a gwɔ wɔ. Bɛɲɲanɲɔ bɛnɛ hɛnɛ gwɔ wɔ sendi dɛte, kɛto budɲa bɛɲɲanɲɔ bɛtɛ yi bo woma kɛ́. ¹⁰ Jak bɛnɛ Jan te bɔnɔ bɛ Sebede, bɛkumbɔ bɛ bɛtina bulajama bɛ Simón gwɔ sendi wɔ dɛte. Ɛ Yesus lɛpɛ nyɛ Simón nde: «Wɛ tɪ gwaki wɔ na, kandɛ ndana wɛ tɪ bɛ se mɔ wona bɛɲɲanɲɔ na. Wɛ ta nɲɛ bɛ mɔ bɔɲna bɔmɔ tɛɲyɛ bo nɲɛ Nɲambiyɛ.» ¹¹ Ndana, ɛ bo nɲɛ ɲɲɔbɔɔ mɛlandi man, tikɔ mɛyasi hɛnɛ bɛɲɲwɛ Yesus.

Yesus kɛ sidɲyɛ kɔn ndoko

*wɛtɛ mbam
(Mt 8; Mk 1)*

¹² Yesus bɔ kɛ wɛtɛ dɲa kɛ pɔku mɛnɛti mɛtɛ. Wɛtɛ mbam bɔ mate nɛ yotu hɛnɛ tandɛ ndoko. Kɛ nyɛ ma kanɲɛ misi bɛɲɲɛ Yesus kɛ́, ɛ mbam nɲɛ kuse mɛbɔɲ kɛ mbɔmbu wɛnɛ ɲɲwɛta nɛ nyɛ lɛpɔ nde: «Nyɲɲɲwɛ Kumande, ɲɲɛ wɛ kwadɲyɛ, kelɔ nde, yotu mɛɛ bɛ́ki nɛ kpɛlɛɲ.»

¹³ Ε Yesus sambile ɓo kpoke ne nye lepo nde: «Mi kwadya, yotu yo ɓêki ne kpelen.» Ndana ndana, ε ndoko siye ke yotu mbam. ¹⁴ Ke kɔnte, ε Yesus lepe nye nye nde: «Kpe, we ti yekidya meyasi mete yi kwaɲnama ké nye mumo na. Yasi wete, ken kè tedye yotu yo nye mo nyena sadaka nye Njambiyε, nò kên kelo sadaka, né we ɓe pupunate ke misi me Njambiyε nda yi Moyisi pesima ké, né bomo duwe nde, kon yo siyama.» ¹⁵ Ko ɓeko nde, Yesus lepima nye mbam nde, a ti yekidya na, je ne kpalma kè kendo mbombu. Budya bomo dikima nje wesidya ke keki ne, né ɓo woku melɛpi mene, na sidye sendi mekon man. ¹⁶ Yasi wete, Yesus dikima kwa ne kè ke membey mete yi bomo yeti kete ké kè ηgweta ne Njambiyε.

Yesus ke kelo nde, wete mo

*jemti kēndi
(Mt 9; Mk 2)*

¹⁷ Wete yeso Yesus ɓa ke tedye bomo melɛpi me Njambiyε. *Befarisε nè nyanɲwe botu ɓe duwa membonga ɓa metidye ke keki ne. Bo wulma ke Yerusalem, wule sendi ke medya hene ke Galile nè Yuda. Baba Mboko nya Yesus deti te yi sidye mekon me bomo. ¹⁸ Ndana, ε ɓaɲa bomo sobe wete mbam ne taɲ dya no. Mbam te ɓa mo jemti, a ti kēndi na. Bo saɲma nje te yi nyiɲε ne nye ke moy tu nje tiko ke mbombu Yesus. ¹⁹ Yasi wete, ɓo ti ɓe ne nje kwange na keto ηgil. Ε ɓo ɓende ne nye ke tosiyo kelo njembi kete pidye nye ne taɲ ne hene ke njoka bomo ke

mbombu Yesus. ²⁰ Ke Yesus ma beɲe kwalɔ tikina temɔ te yi botu baka bɔ nɔ kɛ, ε nye lɛpɛ nye mɔ jɛmti nde: «Mbam, mɛbeyɔ mɔ, mi kɛ tiko yo nɛ ɲgwɛtɛ.» ²¹ E Befarisɛ nɛ botu bɛ ketina mɛyasi lɛpɛ kɛ mɔy mɛtemɔ man nde: «Yɔkɔ bɔ nda ε gbute gba nɛ Njambiyɛ kɔ? Nda yakama tiko mɛbeyɔ mɛ mumɔ nɛ ɲgwɛtɛ kɔ? Kinɛ wɛtɛ mumɔ na, ndi Njambiyɛ nyɛpɔ.» ²² Yesus duwɔ mɛtake man, ε nye lɛpɛ nye bo nde: «Yikɛ ba kwalɔ mɛtake te nda yi wunɛ bɛ nɔ dɛkɛ kɛ temɔ yun kɛ? ²³ Nɛ lɛpinate nde: «Mɛbeyɔ mɔ, mi kɛ tiko yo nɛ ɲgwɛtɛ» nɛ lɛpina te nde: «Tɛma, kɛndɔ,» 'kelna ɲgɛ kwɔ jɛwɔ kɛ njokate? ²⁴ Dɛtɛ, mi ta tɛɖyɛ wunɛ nde, *Mɔnɔ mumɔ nɛ dɛti te yi tiko mɛbeyɔ mɛ bomɔ nɛ ɲgwɛtɛ kɛ to mɛnɛti.» E nye nje lɛpɔ nye mɔ jɛmti nde: «Tɛma, boɲɔ tan yɔ, dɹukwɛ kɛ tɹ dɹɔ.» ²⁵ Ndana ndana, ε mbam tɛmɛ nɛ ɲgɛt kɛ misi mɛ bomɔ hɛnɛ, bɹ tan te yi nye bɔ mɛtinɛɲgwɛ ketɛ kɛ, dɹuwɛ nɔ kɛ nɔ tɹ nɛ luksa Njambiyɛ kɛ numbu. ²⁶ E bomɔ hɛnɛ ɲgbakima lukse Njambiyɛ. Bo gwɔ wɔ budɹyate. E bo diki lɛpɔ nde: «Kwalɔ mɛyɛkambiyɛ mɛtɛ yikɛ nan yi wusɛ bɛɲma muka kɛ!»

*Yesus kɛ tɔkɛ Levi
(Mt 9; Mk 2)*

²⁷ Ke kɔɲtɛ, ε Yesus pundɛ kwɔ. E nye kɛ dolo wɛtɛ mɔ boɲna mɔni garama nde Levi kɛ dɹɹɔ kɛ mbɛy mɛsay mɛnɛ. E Yesus lɛpɛ nye nye nde: «Bɛɲgwɛ mi.» ²⁸ E nye tɛmɛ tiko numbu mɛsay mɛnɛ hɛnɛ bɛɲgwɛ nyɛ. ²⁹ E Levi kelɛ budɹya mɛɖyɛ jɛba nɛ bomɔ kɛ tɹ dɹyɛnɛ ketɔ Yesus. Bo bɔ kɛ dɹyɛna bɛnɛ bɔɲa budɹya botu bɛ boɲna

mɔni garama nè ɓaɗa ɓomɔ sendi. ³⁰ *Befarisɛ nè ɓotu ɓe ketina meyasi ɓe ɓa ke kiya njɔŋ wete ɓaka wokuma ŋgambi lɛpɔ nye ɓejekɛ ɓe Yesus nde: «Keto ŋge yi wune ɗyena nè yi wune hoɓiye menjam ke mbey wete wune ɓotu ɓe ɓoɗna mɔni garama nè ɓotu ɓe meɓeyɔ ké?» ³¹ E Yesus yeŋsa nye ɓo nde: «Yeti ɓotu ɓete ɓe ne membundo ne te ɓaka sa nje mɔ nyeti na, yasi wete, yo ndi ɓotu ɓete ɓe kɔne ɓaka. ³² Mi ti njáki nje jeba ŋgben ɓomɔ nde, ɓo yeŋsaŋgwe temɔ na. Mi njáki nje jeba ɓotu ɓe meɓeyɔ nde, ɓo yeŋsaŋgwe temɔ.»

³³ E *Befarisɛ nè ɓotu ɓe ketina meyasi lɛpe nye Yesus nde: «Bejekɛ ɓete ɓe Jan nè bejekɛ ɓete ɓe *Befarisɛ ke ɗiki kiyo meɗye yaka ne menjimo. ɓo ke ɗiki ŋgweta sendi ne Njambiye. Yasi wete, ɓejekɛ ɓete ɓo ke ɗyena yan lalɛ, hoɓiye sendi lalɛ.» ³⁴ E Yesus yeŋsa nye ɓo nde: «Ŋge mumɔ jeba ɓeso ɓene ke mekeɓi me gwaki, wune má kiɗye ɓo meɗye piŋɔ te yi nye ndi kete ɓene ɓo ké? ³⁵ Yasi wete, ŋgimo ta ɗya yi ɓomɔ ta soŋe ne nye ke meɓo man. Yo ke ŋgimo te yite yi ɓo ta kiyo meɗye ye.»

³⁶ E nye nye sendi ɓo wete kano nde: «Mumɔ ti ɓóŋ jɔnja pel lambɔ nje dato ne njombute na. Keto ŋge yo kelna ɗete, jɔnja lambɔ ta nje ɓe ne tosu. Sendi, pel jɔnja lambɔ tí ɓeɗna kimote ke njombute na. ³⁷ Mumɔ ti sópita menjam nye ke ɓoru membe na. Keto jɔnja menjam ta wudye kelɔ nde, membe pɔsukwe, menjam ma dendila ke meneti, membe má si yambile gwe nyiŋe siri. ³⁸ Yasi wete, mumɔ sópita menjam ke jɔnja membe. ³⁹ Sendi, mumɔ ti jáya njombu

menjam, nge nye si hoɓiye jonjate na. Bo lépi kpo nɛ kpo nde: «Jonja menjam kwà nyonɔ nɛ njombute.» »

6

Yesus ke lépina ke kasi yeso Saba (Mt 12; Mk 2)

¹ Wɛtɛ yeso Yesus bɔ ke kwà ke moy menɗwan mete yi bo bɛma nyambi te yi bo kele nɛ mampa ké. Yo bɔ ke yeso *Saba. E bejɛke bɛnɛ leke meto mete patɛ membumo mete dɛye. ² E bɔɗa *Befarisɛ lépɛ nye bo nde: «Kɛto nge yi wunɛ kele mɛyasi mete yi membonɗa musu kidɛye nde, mumo tɪ kel ke yeso Saba ké?» ³ E Yesus yɛnsa nye bo nde: «'Wunɛ tɪ pa tolo yasi te yi kumande Davit kelma kome nye gwà nja bɛnɛ bomo bɛnɛ ké? ⁴ A nyinma ke mbanjo Njambiyɛ, bɔ memampa mete yi dɛye kɛte ké dɛye, bɔ sendi yinɗa nye botu bɛnɛ, ko bɛko nde, yo bɔ ndi botu bɛ nyɛna sadaka nye Njambiyɛ bɛpɔ yâkanɗwe dɛye yo.» ⁵ E nye nje lépɔ nye bo nde: «Yo mi, *Momo mumo dɛye sendi nɛ yeso Saba.»

⁶ Wɛtɛ yeso *Saba sendi Yesus nyinma ke mbanjo mɛwesidɛya mɛ Beyuden tedɛye bomo mɛlépi mɛ Njambiyɛ. Wɛtɛ mbam bɔ womɛte, mbam bo nɛ ma jɛmɛ bɛ nɛ fɛnɗɛlɛɗ. ⁷ Botu bɛ kɛtina mɛyasi nè *Befarisɛ bɔ ke pɛmo Yesus yɪ bɛɗɛ, simande a ta sidɛye kon mumo ke yeso Saba, né bo kwedɛya nje te yi lépɔ nde, a kelma yinɗa bɛya yasi. ⁸ Yasi wɛtɛ, Yesus duwà mɛyasi mete yi bo bɔ ke takɛ ke moy metemo man ké. E nye lépɛ nye mo te yi bo nɛ ma jɛmɛ ko nde: «Tɛma,

díyɔ womɛri kɛ bɛmbɛ bɔmɔ.» Ɛ nyɛ tɛmɛ díyɔ kɛ tɛri kwey. ⁹ Ɛ Yesus nje lɛpɔ nyɛ ɓɔ nde: «Mi kɛ diyɛ wunɛ nde: Mɛmbɔŋga mun lépi nɛ nge? Ɔɔ kâma mumɔ kɛ yesɔ Saba, ho ɓɔ kɛl nyalɔ nɛ nyɛ? Nè jɔŋgwa mumɔ nè wona mumɔ, yo yasi te nda yi mumɔ yâkanɗwe kelɔ kɛ yesɔ Saba kɛ?» ¹⁰ Ɛ nyɛ kanɛ misi nɗɛkila ɓɛnɛ nɛ ɓɔ hɛnɛ kɛ kekɛ nɛ. Ɛ nyɛ nje lɛpɔ nyɛ mbam te yi ɓɔ nɛ ma jɛmɛ kɔ nde: «Sambila ɓɔ.» Ɛ nyɛ sambile ɓɔ. Ɛ ɓɔ nɛ yi ma jɛmɛ kɛ yɔkwɛ nje kɛ mbɛy te. ¹¹ Kɔ ɓɛkɔ dɛte, ɓɔmɔ ɓaka wokuma ɓɛya nɗambi. Ɛ ɓɔ diyɛna yi sɔ yasi te yi ɓɔ yakama kelɔ nɛ Yesus.

Yesus kɛ tɔkɛ botu ɓɛ tomun

kamɔ jɔ yiba

(Mk 3)

¹² Kɛ mɛtu te yite ɛ Yesus tɛmɛ kɛ kɛ wɛtɛ kekɛ kɛ nɗwɛta nɛ Njambiyɛ. A kwanɗya ndingɛle tu mate yi nɗwɛta nɛ Njambiyɛ. ¹³ Kɛ misi ma pupɔ kɛ, ɛ nyɛ jɛɓa ɓɛjɛkɛ ɓɛnɛ, sawɛ ɓɔmɔ kamɔ jɔ yiba kɛ njɔka yan, nyɛ ɓɔ dɛnɔ nde Botu ɓɛ tomun. ¹⁴ Yo ɓɔ nɛ Simɔn te yi nyɛ loma nde Piyɛr kɔ ɓɛnɛ ndɛmbi wɛnɛ Andɛrɛ ɓɔ Jak nè Jan ɓɔ Filip ɓɛnɛ Bartɛlemi. ¹⁵ Yo ɓɔ sendi nɛ Matiyo ɓɛnɛ Tomasi ɓɔ Jak te mɔnɔ Alfe ɓɔ Simɔn te yi ɓɔ dɛkɛma jɛɓa nde Mɔnɔ kando kɔ, ¹⁶ ɓɔ sendi Yude, mɔnɔ Jak nje ɓɔ Yudas Iskariyot, yɔkɔ ɛ njɔ dɛyanɗwe nyɛ kɔ.

Tɛdya yasi te yi Yesus tɛdya kɛ

¹⁷ Ɛ Yesus piyɛ ɓɛnɛ ɓɔ wulɛ kekɛ kɛ tɛfɛn mɛnɛti kɔmɛ nɗil ɓɛjɛkɛ ɓɛnɛ ɓɔ kɛ. Ɔɔdya botu ɓɛtɛ ɓɛ wulma kɛ mɛnɛti mɛ Ɔɔyudɛn hɛnɛ ɓaka

nè be wulma ke Yerusalem, wule sendi ke Tir nè Sidon ke goŋ maŋ baka ba womete. ¹⁸ Bo nja nje wokɔ meyasi mete yi nye ta lepɔ ké, nje sendi ne mekɔn man, na sidye yo. Ko botu bete be beya mesisiŋ dikima njanŋwe bo baka, a kelma nde, beya mesisiŋ pɔndu ke yotu yan. ¹⁹ Mumɔ hene sanma nje te yi kpoke nye, keto yiŋa nyanŋwe deti dikima wule ke yotu ne sidye mekɔn man hene.

²⁰ Ke kɔnte, ε nye kaŋe misi beŋe bejeki bene lepɔ nde:

«Wune be buka bomɔ ndana, ko beko dete, wune ne mesosa, keto *Kando Njambye, yo yun.

²¹ Ndana wune ke gwe nja, ko beko dete, wune ne mesosa, keto wune ta be ne dito.

Wune ke lelɔ ndana, ko beko dete, wune ne mesosa, keto wune ta nyukuma.

²² Wune ne mesosa kome bomɔ ta benɔ wune dudye wune ke keki yan toyɛ wune lepina beyate ne wune keto mbe *Mɔno mumɔ.

²³ Wune sɔsanŋwe do ke yesɔ te yite, keto nyanŋwe sol ke ladiye wune ke dyobo. Wune dukwe nde, besanŋwe ban kelma ndi sendi dete ne botu be punja melepi me Njambye.

²⁴ Ma wune botu be kusuku, wune ta sanŋwa ne mebɔne, keto wune ma si dolo bote te yun.

²⁵ Wune botu be ne dito ndana baka, wune ta sanŋwa ne mebɔne, keto wune ta gwe nja.

Wune botu bete be nyukuma ndana baka, wune ta sanŋwa ne mebɔne, keto wune ta jaba lelɔ.

²⁶ Wunε ta sanƙwa ne meɓone, nge bomo hene jaye wunε, keto besanƙwe ban dikima jaye sendi beya botu be punja meɓe pi me ja.

²⁷ «Ma wunε botu bete be woke meɓe pi mete yi mi lepe ke, mi ke lepo nye wunε nde: Wunε kwadyikwe bependo bun. Wunε kel kimo yasi ne botu bete be bene wunε baka. ²⁸ Wunε diya Njambiyε nde, a nyeki mekombila nye botu bete be kita ne wunε baka, ngweta sendi ne nye, keto botu bete be dyanƙwe dino dyan baka. ²⁹ Nge mumo nye we banji ke poko te e wete, no yensanƙwe sendi yoru nye nye. Nge mumo suke nyanƙwe lamba duku yo, no tiki sendi nde, a bon lamba te yi ke yotu yo ke. ³⁰ Nge mumo jombe yija yasi ke bo yo, no nyeki nye. Nge mumo nda ne yasi yo, we ti diya se yo ke bo ne na. ³¹ Yasi te yi wunε kwadye nde, bomo kel ne wunε, wunε kel sendi dete ne bo. ³² Nge wunε kwadye ndi botu bete be kwadye wunε baka, bo ta jaye wunε ne nje te yin? Keto ko botu be mebeyo kwadyikwe ndi sendi botu bete be kwadye bo baka. ³³ Nge wunε kele ndi kimo yasi ne botu bete be kele kimo yasi ne wunε, bo ta jaye wunε ne nje te yin? Keto botu be mebeyo kel ndi sendi dete. ³⁴ Nge wunε nye ndi pilo nye botu bete be wunε take nde, bo yakama yokidye yo nye wunε baka, bo ta jaye wunε ne nje te yin? Keto botu be mebeyo nyeki ndi pilo nye botu be mebeyo, ne bo yokidye nye bo yaka ne yan. ³⁵ Ke be wunε, wunε kwadyikwe bependo bun. Wunε kel kimo yasi ne bomo, nye bo pilo sonε temo ke konε. Nge wunε kele dete, bo ta jaye

wunε budfyate. Wunε ta βε βονο βε Njambye te ε kwanma meyasi hene ke kwey ko, keto a kel kimɔ yasi ne botu βe nyalɔ, kelo sendi ne botu βete βe ti dukwe ngikwa βaka. ³⁶ Wunε gwaki ngwete βeso nda yi Njambye sangwe wun gwe ne ngwete wun ke.

³⁷ «Wunε ti josa mumɔ na, dte bo ti jɔse sendi wunε na. Wunε ti pɛsi lɛpi mumɔ na, dte bo ti pɛsɔ sendi lɛpi yun na. Wunε tiki bomɔ ne ngwete ke beya yasi te yi bo kele ne wunε ke, dte Njambye ta tiko sendi wunε ne ngwete ke beya yasi te yi wunε kele ke. ³⁸ Wunε kabi ne bomɔ, dte Njambye ta kaβo ne wunε. A ta yeko yasi nye ke mapi yun ne kimɔ nyanɔwe kopu. A ta yeko ngbokise dinɔ, kopu ma tondo ne letete wesidye. Dte, Njambye ta nye wunε mekombila βengwe ndi kiya doko mapi te yi wunε yeke ne yasi nye βeso ke.»

³⁹ Yesu ka mbombu nye bo wete kanɔ lepɔ nde: «'Mɔ dibina misi yakama tedye ka wete mɔ dibina misi nje? Nge βe dte, 'bo hene yiba kina bal ke moy βelo na? ⁴⁰ Mɔ te ε jekε mesay ko ti kwɔ masa wene na. Yasi wete, nge nye sidye jekinate hene kimote, a ma nje βe nda masa wene.»

⁴¹ «Ige kele yi we βene ndi mbulma dyan te yi ke misi me mon kine pa woko kelen kelen koko jete te yi ke misi mo ke? ⁴² We ta kelo nan yi lepɔ no nye mon nde: «Manmbeinja, ne mi wumbidye dyan songe ke misi mo» pinɔ te yi koko jete ndi ke misi mo ke? We, mo likisi, kanda songe koko jete te yi ke misi mo ke, ne we nje βen yasi

ne ηγελεε, νε we nje son mbulma dyan te yi ke misi me mon ke.

⁴³ «Keto kimo jeti ti wum beya membumo na. Dete sendi, jeti te e me ke beyo ko ti wum kimo membumo na. ⁴⁴ Wune duwa nde, bo dukwe jeti hene wule ke membumo mene. Bo ti noku fumbi ke lolo na. Sendi, bo ti noku fiya ke ndi na. ⁴⁵ Kimo mumo kel kimo mekele wule ke kimo meyasi mete yi diye ke moy temo ne ke. Ma beya mumo kel beya mekele wule ke beya meyasi mete yi diye ke moy temo ne ke. Yo nde, melapi hene te yi mumo lepe ke wula ke moy temo ne.»

*Kano ke kasi metu yiba
(Mt 7)*

⁴⁶ «Ige kele yi wune jeba mi nde: <Nyangwe Kumande, Nyangwe Kumande,> kine kelo yasi te yi mi lepe ke? ⁴⁷ Mi ta pa lepo nye wune kwalo mo te e bengwe mi, e woke melapi membe kelo nda yi mi kwadye. ⁴⁸ Mo te e bengwe mi, e woke melapi membe kelo nda yi mi kwadye ko ke bojna ne mo te e summa tu ke to mbato, timo mekondu dimiye. Ke mben ma dya, e duku de memiye tu. E ngungul menda ne dimbi ke tu, tu kine ndensa na, keto a summa yo jeliye. ⁴⁹ Yasi wete, mo te e woke melapi membe kine kelo nda yi yo tefye nye ke ke bojna ne mo te e summa tu ke gbela meneti kine timo mekondu dimiye na. Ke mben ma dya, ke duku ma de, ke ngungul ma menda ne dimbi ke tu, e tu te gbungula balo ne hugbak.»

7

Yesus ke sidye kon wete mo mesay

me wete soja

¹ Ke Yesus ma si lepɔ yasi te yi nye kwadya lepɔ hene kɛ nye bomɔ, ε nye yɔkwe kɛ ke Kapernawum. ² Wete nyanɔwe kum besɔja, mo Rom bɔ ne wete mo mesay wene yi nye dikima kwadye budyate ko. Mo mesay te bɔ ke konɔ. A bɔ nedɔ ne soɔ. ³ Ke nyanɔwe kum besɔja ko ma wokɔ kasi Yesus kɛ, ε nye tome baɔa betomba Beyuden kenje ke yene nde, a njâki jonɔwe mo mesay wene. ⁴ Bo ka kumɔ dolɔ Yesus, ε bo ηɔweta ne nye budyate lepɔ nde: «Yakama nde, kama mbam te, ⁵ keto a ke kwadye kando dyusu. Sendi, yo nye sume mbanjo mewesidya musu.»

⁶ E Yesus kwa bene bo. Ke nye ma wuta ne tu kɛ, ε kum besɔja tome besɔ bene kɛ sanɔwa ne nye lepɔ nye nye nde: «Nyanɔwe Kumande, we ti njanɔwe yotu yo na, keto mi yeti mo te yi we yakama nyiɔ ke tu dyembe na. ⁷ Yo dɛte yi mi beɔma nde, mi ti yaka wuta ke keki yo na. Ko beko dɛte, beta ndi gbela numbu kenje, ne kon mo mesay wombe siy. ⁸ Keto ko mi, baɔa bomɔ ke diyo ne mi, ma mi ke diyo sendi ne besɔja. Mi yakama lepɔ nye wete soja nde: <Ken kaka,> o beɔa, a ka, lepɔ nye mbaɔa nde: <Inja wonɔa,> a ma nje. Mi yakama lepɔ nye mo mesay wombe nde: <Kelɔ yiri,> o beɔa, a kelma.» ⁹ Ke Yesus ma wokɔ melepi mete yi nyanɔwe kum besɔja ko lepima kɛ, ε nye jaye nye. E Yesus yeɔsa lepɔ nye ηgil botu bete be bɔ ke beɔwe nye baka

nde: «Mi ke lepɔ nye wune nde: Ko beko ke kando Isarayel, mi ti pa beɲe kwalɔ nyanɔwe tikina temɔ te yike na.» ¹⁰ Kome botu be tomun yɔkwɔ ke tu kɛ, bo dɔl nde, yotu mɔ mesay me ne te.

Yesus ke womiye mɔno

wete kuso nyari

¹¹ Ke konɛ, e Yesus nje kwɔ kɛ ke wete dya nde Nayin bene bejeki bene nɛ nyanɔwe ngil bomɔ. ¹² Ke ngimo te yi nye ba ke wuta ne numey ndoko te yi linja dya kɛ, e nye sanɔwa ne bomɔ ke sobe muɲ kɛ pumbo. Yo ba kiko mɔno mbam wete kuso nyari. Botu be dya budyate ka nɔɲ wete bene be kuso nya ko. ¹³ Ke Kumande Yesus ma beɲe kuso nya ko kɛ, e nye gwe ngwete wene lepɔ nye nye nde: «We ti lel na.» ¹⁴ E nye jise kɛ mate kpoke taɲ te yi bo sobe muɲ kete kɛ. E botu be sobuna muɲ teme. E nye lepe nde: «Gwanjo, mi ke lepɔ nye we nde: Tema.» ¹⁵ Ndana, e muɲ teme diyɔ metidyɛ kande ndapi. E Yesus bu nye yokidyɛ nye nyanɔwe. ¹⁶ E bomɔ hene gwe wɔ lukse Njambiyɛ lepɔ nde: «Nyanɔwe mɔ punja melepi me Njambiyɛ dyanma ke njoka su.» Sendi: «Njambiyɛ takima bomɔ bene.» ¹⁷ E je yasi te yi Yesus kelma kɛ sanɔwa meneti me Yuda ne poku meneti mete yite hene.

Jan ke tomɔ bejeki bene

kenje ke yi Yesus

(Mt 11)

¹⁸ Bejeki be Jan yekidya sendi meyasi mete yinɔri hene nye nye. ¹⁹ E nye jeba yiɓa ke njoka

yan tomɔ bo kenje ke yi Kumande Yesus nde, bo diya nye nde: «Yo ka we mo te e ba nde, a njaki ko, ho wuse laɗya mbaɗa dele?» ²⁰ Ke botu be tomun ma ke dolo Yesus ke, e bo lepe nye nye nde: «Jan te mo topuna bomo ke moroku tome wuse njese ke yo nde: <'Yo ka we mo te e yakanɗwe nje ko, ho wuse laɗya mbaɗa dele? > »

²¹ Ke kiya ngimo te Yesus ba ke sidye mekon me budya bomo, baka be ba ne mekosu ne be ba ne beya mesisiɗ ke yotu. Botu bete be ba ne dibina misi baka, a kelma nde, bo beɗnɗɗwe.

²² E nye yensa nye botu bete be Jan tomma baka nde: «Wune ken ke yekidye meyasi mete yi wune beɗma ne yi wune wokuma ke nye nye. Wune lepi nye nye nde: Botu bete be ne dibina misi baka me ke beɗe yasi. Botu be ndembil me ke kendo ne ngbeɗ. Baka be ne ndoko baka me ne yotu ne kpelen. Wune lepi sendi nye nye nde: Botu bete be ba ne dibina meto baka me ke woko yasi. Bemun ke womiye. Bo ke lepo Kimɔ Tom nye buka bomo.» ²³ E Yesus nje lepo nde: «Mo te e ta diyo kine joidye kelo yinɗa beya yasi keto mbe ko ne mesosa.»

²⁴ Ke botu bete be Jan tomma baka ma si kwa ke, e Yesus kande lepi ke kasi Jan nye ngil bomo. E nye lepe nye bo nde: «Ke yi wune ka ke konɗor ke, wune kwadya ke beɗe yasi te nda? 'Wune kwadya ke beɗe njoy te yi pupo wumbidye ke? ²⁵ 'Wune ka gbate ke beɗe nge? 'Wune ka ke beɗe mbaɗa mumo ne kpaɗa melambo ke yotu? Botu bete be leɗe kpaɗa melambo ne be jonɗa ke nyem nyem jonɗwe baka diy ke tu bekumande.

26 'Wune ka kè beɲe nge? 'Wune ka kè beɲe mo punja meɓepi me Njambiyɛ? I, mi ke ɓepo nye wune nde: Nye mo punja meɓepi me Njambiyɛ gbate gbate, ma yasi wete, a kwanma yite. 27 Yo nye yi kasi ne ketinate ke mekana me Njambiyɛ nde: <Beɲa, mi ke kande tomo mo tomun wombe ne we, na kè kandi kombile nje tike we.> 28 Mi ke ɓepo nye wune nde: Kine mumo wete ne wete e jadya wule ke moy nyari kwanma Jan na. Ko dete, njena mumo ke *Kando Njambiyɛ kwa nye.» 29 Botu be boɲna moni garama nè botu bete be dikima woko yasi te yi Jan dikima ɓepo ké téɗya nde, Njambiyɛ ne ngben. E bo jaye nde, a tɔpa bo ke moroku. 30 Yasi wete, *Befarisɛ nè nyaɲgwe botu be duwa membonga senma nde, Jan ti tɔpa bo ke moroku na. Dete, bo téɗya yan nde, yasi te yi Njambiyɛ kombila ke yan ké ba gbɛlate.

31 «Mi ta yeko ba botu be ngimo te yoko ne be nda? Bo nda be nda? 32 Bo nda bonosike te be diyɛ ke babal, baka ma ɓepo kenje beso nde: <Wuse toɲma mbule nye wune, wune kine bolɔ na. Wuse jembima mejembi me soɲ nye wune, wune kine lelo na.> 33 Dete sendi, Jan te mo toɲuna bomo ke moroku nja. Medye, a ti dyaki. Menjam, a ti hɔbiya. Ke kɔnte, wune nde: <A ne beya sisij ke yotu.> 34 Ndana *Mono mumo nja. Medye, a ke dye. Menjam, a ke hɔbiye. Ke kɔnte, wune nde: <Ne beɲa ndi nyaɲgwe mo medye nè nyaɲgwe mo dyena menjam te yoko, so ne botu be boɲna moni garama nè botu be beya joɲgwe.> 35 Bomo hene be beɲgwe yasi te

yi Njambiyε kwadyε baka ke jaye nde: Dyano dyene ne ngben.»

Wete nyari ke kumbe lɔbinda

ke to Yesus

³⁶ Wete mo *Farisε jebama Yesus nde, a kɛn dyena ke tɔ dyene. E nye kɛ ke tɔ mo Farisε te kɛ dɔyo, na dyena. ³⁷ Wete nya mebeyo ba ke dya te. Nge nye ma woko nde, Yesus ka dyena ke tɔ mo Farisε kɛ, e nye bu wete kpasanda ki ne lɔbinda ke moyte ³⁸ kɛ dɔyo ke kɔn Yesus yaka ne mekol mene. Nya ko ba ke lelo. E misidyε diki balo ke mekol me Yesus, e nya ko diki tito yo ne nyino to ne. A dikima dulo sendi mekol me Yesus lɔmbe lɔbinda yinori kete. ³⁹ Ke mo Farisε te e jebama Yesus ko ma beɛe dete kɛ, e nye lɛpe ke moy temo ne nde: «Mbam ko ma beki gbate mo punja melepi me Njambiyε, ma nye ke duwe nya te e ke kpoke nye ko, ma nye ke duwe jɔngwe nya te, duwe nde, nye mo mebeyo.»

⁴⁰ Ndana, e Yesus nje lɛpo nye nye nde: «Simɔn, mi ke kwadyε lɛpo yina yasi nye we.» E nye yeɛsa nde: «Yekele, lɛpo.» ⁴¹ E Yesus lɛpe nde: «Wete mumo nya bomo yiba pilo. Wete bonma mil gomay yitan. E wete bu ne mil kamotan. ⁴² Nda bo hene yiba ti be ne deti te yi gbo moni te nye sa te na, e nye tike bo hene yiba ne ngwete nde, bo ti gboku se na. Ke njoka botu baka yiba, yo yen e yakanɔwe kwadyε mbam ko kwa to te ko?» ⁴³ E Simɔn yeɛsa nde: «Mi taka nde, yo yoko e ba ne nyanɔwe pilo ko.» E Yesus lɛpe nye nye nde: «We pesima kimote.»

44 Ε Yesus nje yeηsa βeηe pulo nyari lepō nye Simōn nde: «'We ke βeηe nya kō? Mi nyiηma tū d̄yō, we t̄i nye mi mōrōku nde, mi wēya ne mekol membe na. Yasi wete, ndi nye ma βose mekol membe ne misidyē mene tito yo ne nyiηō to ne.

45 We t̄i dule numbu mbe na, ndi nye, kande yi mi ma nyiηa ne tū d̄yō muka, a yeti ke wedyā dulna mekol membe na. 46 We t̄i lōmbe lōbinda ke to mbe na, ndi nye lōbuma kimō lōbinda ke mekol membe. 47 Dete, mi ke lepō nye we nde: 'Budya mebeyō mete yi nye kelma ké ma duwe ke to ne ne ηgwete, keto a kwadya mi budyate. Mō te yi βo tike nye ne ηgwete ne mbet, a tédyā sendi mekwadya ne mbet.» 48 Ε Yesus nje lepō nye nya kō nde: «Μεbeyō mō ma duwe ke to yo ne ηgwete.» 49 Ε βotu βete βe βā ke dyena bene βe Yesus βaka lepe ke moy metemo man nde: <Yōkō nda ε soηe mebeyō ke to mumō ne ηgwete kō?> 50 Ε Yesus lepe nye nyari nde: «Tikina temō te yi we tike ke yembe ké jōηgwa we, kwāηgō ne te.»

8

1 Ke kōηte, ε Yesus kē medya medya, kē nyanḡwe medya nē ke mōnō medya yī pele Kimō Tom tedye βomō meyasi ke kasi *Kandō Njambye. A βā bene bejeke bene kamō jō yiba.

2 Baηa βoma βe nye soηma βeya mesisiη ke yotu yan sidye mekōn man βaka βā sendi bene βo. Yo βā Mariya te yi βo d̄ikima jeba sendi nde Madalena kō. Yo nye yi Yesus soηma βeya mesisiη yitan jō yiba ke yotu ne kō. 3 Yo βā sendi ne Yuwana te nya Kusa, mō te ε d̄ikima βakidyē

tɔ kumande Herod kɔ, bɔ Sosana nje bɔ sendi baŋa boma budɔyate. Bo hɛnɛ dɪkɪma bɔ mɛyasi mɛtɛ yi bo bɔ nɔ kɛ nje kamɛ nɛ Yesus bɛnɛ bɛjɛkɛ bɛnɛ.

*Kanɔ kɛ kasi mɔ bɛna mbɛki
(Mt 13; Mk 4)*

⁴ Bomɔ wulma kɛ mɛdɔya hɛnɛ nje kɛ yi Yesus. Kɛ bo ma si wesɪdɔya dɛtɛ kɛ kɛki nɛ kɛ, ɛ nyɛ yekɪdɔyɛ wɛtɛ kanɔ nyɛ bo lɛpɔ ndɛ: ⁵ «Wɛtɛ mɔ bɛna mbɛki kwanɔma kɛ ngwan yɪ kɛ nyanje kwalɔ. Kɛ ngimɔ tɛ yi nyɛ bɔ kɛ nyanje kwalɔ kɛ, ɛ yɪŋa balɛ kɛ nje. ɛ bomɔ kwɔ natɛ yo. ɛ bɛnɔn si dɔyɛ yo. ⁶ Yɪŋa kwalɔ balma kɛ to mbatɔ. Kɛ yo ma diy lo kɛ, ɛ yo si sɔsɔ, kɛto mɔrɔku tɪ bɛ kɛ nji na. ⁷ Yɪŋa balma kɛ mbɛy tɛ yi bɔ nɛ mɛngombɪya kɛtɛ kɛ. ɛ kwalɔ tɛ jɔ sanɔgwe nɛ mɛngombɪya. ɛ mɛngombɪya si nganɔgɪlɛ yo. ⁸ Yɪŋa kwalɔ balma kɛ kimɔ mɛnɛtɪ. ɛ yɪtɛ jɔ dɔkɔ wumɔ mɛmbumɔ, kwalɔ tɛ wɛtɛ nya mɛmbumɔ gɔmay.» Kɛ Yesus ma si lɛpɔ dɛtɛ kɛ, ɛ nyɛ nje lɛpɔ nɛ mɛn kɛ kwey ndɛ: «Mɔ tɛ ɛ nɛ mɛtɔ yɪ wokɔ pɛ, a wɔku.»

⁹ ɛ bɛjɛkɛ bɛnɛ dɪyɛ nyɛ to kanɔ tɛ. ¹⁰ ɛ nyɛ yɛŋsa ndɛ: «Njambɪyɛ nya wunɛ dɛtɪ tɛ yi duwɛ mɛyasi mɛtɛ yi bɔ sɔdɔyate yi bɛŋɛ *Kandɔ dɔyɛnɛ kɛ. Kɛ yi baŋa, bo lɛpɪ yo nyɛ bo nɛ mɛkanɔ, nɛ bo bɛŋ yasi sɛngɪlɛ kɪnɛ duwɛ yasi tɛ yi bo bɛŋɛ kɛ na, nɛ bo lɛngwe mɛtɔ kɛ yasi kɪnɛ bɪyɛ to tɛ na.

¹¹ «Ma to kanɔ tɛ dɛkɛ: Kwalɔ tɛ yi bo lɛpɛ nɔ kɛ, yo mɛlɛpɪ mɛ Njambɪyɛ. ¹² Kwalɔ tɛ yi balma kɛ nje kɛ tɛdɔya botu bɛtɛ bɛ wokɛ mɛlɛpɪ mɛ

Njambiyε. Ke kɔnɛ, *Kum beya mekele má nje sonɛ meɛpi mete ke moy metemo man, ma bo me nje tiko temo ke yi Njambiyε, be ne jonɔwe. ¹³ Kwalɔ te yi balma ke mbato ké téɔya botu bete be woke meɛpi me Njambiyε jaye yo ne mesosa. Yasi wete, bo ti pa lo megata na, deti sumna kol kikwe yeti na. Nɔge meɔbobilan dya bo ké, bo tumma kɔn yɔkwe ne kɔkɔ. ¹⁴ Kwalɔ te yi balma ke mbey te yi ne menɔombiya ké téɔya botu bete be woke meɛpi me Njambiyε jaye yo. Yí kè mbombu, kesa temo ke meyasi nè kasi kusuku nè kasi nyem nyem jonɔwe má si nɔnɔgile bo. ɔ béɔa, mekele mete yi bo kele ké ti tónɔdu na. ¹⁵ Kwalɔ te yi balma ke kimo meneti ké téɔya botu bete be ne pupuna temo nè kimo temo be woke meɛpi me Njambiyε bakidye yo, be ne tin yi kelo kimo mekele.

*Kano ke kasi lambo
(Lk 11; Mk 4)*

¹⁶ «Mumo ti kwénja lambo nje bu mbe buse no, ho bu tiko ke nji tan na. A bóɔn tiko ke to tebel, né botu bete be nyinɛ tu baka beɔn mejasi mete. ¹⁷ Dete, kine yaɔa yi diye soɔyate ta diyo kine pundo puye na. Sendi, kine yaɔa yi diye soɔyate ta diyo kine pundo puye, bomo má duwe yo na. ¹⁸ Dete, wune diy ne soso budyate ke wokuna yasi te yi wune woke ké, keto bo ta dokidye yina yasi nye mo te e no ko. Yoko e kine yaɔa ko, bo ta sonɛ mono yasi te yi nye take nde, a no ké.»

*Bemaɔ be Yesus, yo be nda?
(Mt 12; Mk 3)*

19 Nyaṅgwe ne Yesus nè bemaṅ njā, né bo beṅ nye. Yasi wete, bo tĩ be ne nje te yi kumɔ ke kɛki ne na keto ṅgil bomɔ. 20 E bomɔ kè lɛpɔ nye nye nde: «Nyɔṅgwe bene bemaṅ ke sɛ, bo ke kwadye beṅe we.» 21 Yasi wete, e Yesus yeṅsa nde: «Nyaṅmbe nè bemaṅ bembe, yo baka be woke mɛlɛpi mɛ Njambiyɛ kelɔ nda yi yo tedye bo ké.»

Yesus ke tembidye mbuku

(Mt 8; Mk 4)

22 Wete yeso e Yesus bendɛ landi bene bejɛke bene. E nye lɛpɛ nye bo nde: «Wuse sâbikwe nyaṅgwe matɔ kè ṅginje te yoru.» E bo teme kwā. 23 Ke ṅgimɔ te yi bo bā ke sabiyɛ nyaṅgwe matɔ ké, e Yesus kwā ne jakɔ. Ndana, e wete mbuku yifila ke to nyaṅgwe matɔ, e landi kande dyena mɔrɔku. Bo mɛ ke beya dɛyɔ. 24 E bejɛke kè ke kɛki ne jeme nye lɛpɔ nde: «Yekele, yekele, wuse ta giro ndana!» E nye jemiye bama ne mbuku nè mɛkumbɔ. E yo hene si weye, e yasi nje be ne te. 25 E Yesus nje diyɛ bo nde: «Tikina temɔ te yi wune nɔ ké ba we?» E bo gwe wɔ ṅbakima diyna tande yan nde: «Yɔko bā kwalɔ mɔ te nda yi gba pupɔ nè mɔrɔku wokuna ne nye kɔ?»

Yesus ke soṅe beya mɛsisin

ke yotu wete mbam

(Mt 8; Mk 5)

26 Ndana, e bo ṅbɔse landi ke meneti mɛ botu be Gerasa yaka ne meneti mɛ Galile. 27 Ke Yesus ma bendɔ ṅgindi ké, e wete mbam wule dya nje

sangwa ne nye. Mbam te ba ne beya mesisiŋ ke yotu. A dikima diyɔ sɔkere njombu yaŋa. Sendi, a ti be ke ya ke tu na. A dikima joŋna ke meŋguku kome bo dikima pumbo bemuŋ ké. ²⁸ Ke nye ma beŋe Yesus ké, e nye kembidya definate balo ke nji mekol mene lepo ne men ke kwey nde: «Yesus, Mɔno Njambiyɛ te e kwanma meyasi hene ke kwey, sine we ne lepi te nda? Mi ke ngweta ne we nde, we ti pɔnsa mi na.» ²⁹ A lépi dete, keto Yesus lepima nye beya sisiŋ nde, a pɔndu duwe ke yotu ne. Beya sisiŋ te ba ke njanŋwe nye njombu yaŋa. Bo dikima bakidye nye wotunate ne mekol me sumba, nye mepoka ke mekol mene. Ko dete, a dikima pamɔ meyasi menɔri hene, beya sisiŋ má yembile nye kenje ke mekoŋgor. ³⁰ Ndana, e Yesus diyɛ nye nde: «Dino dyɔ nde nda?» E nye yeŋsa nde: «Dino dyembe nde Nyangwe ngil.» A lépi dete, keto beya mesisiŋ budyate nyiŋma ke yotu ne. ³¹ E beya mesisiŋ ngweta ne Yesus nde, a ti kenjikwe bo ke gboŋgo mendoŋ na. ³² Beabem ba womete ne nyangwe kuru te ke dyena ke keki. E beya mesisiŋ ngweta ne nye nde, a tiki, né bo kè nyiŋ ke yotu beabem. E Yesus jaye. ³³ E beya mesisiŋ punde ke yotu mbam ko kè nyiŋe ke yotu beabem. E kuru beabem siliye kumbo ne beya soko ne bibibi kè gwadya ke nyangwe matɔ bebiye mɔroku si gwe.

³⁴ Ke botu bete be dikima bakidye beabem baka ma beŋe yasi te yi kwanama ké, e bo sedye kumbo kwɔ kè yekidye kasi te ke dya nè ke melunde. ³⁵ E bomɔ kè ke beŋe yasi te yi

kwanɲama ké. Bo ka kumɔ ke kɛki Yesus dolo mbam te yi beya mesisinɲ punduma ke yotu ne ko ke diyo ne te ne melambo ke yotu ke kɛki Yesus. E bo gwe wɔ budyate. ³⁶ E botu bete be diyma ke mbey te baka yekidyɛ nye bari nda yi nye soɲma ne beya mesisinɲ ke yotu mbam te ké. ³⁷ Ke bo ma si yekidyɛ dete ké, e botu be meneti me Gerasa nɛ botu be pɔku meneti mete yite hene lɛpɛ nye Yesus nde, a kwɛnɲ londɔ ke meneti man, keto bo gwɔ wɔ budyate. E Yesus nje bendɔ landi, na dɔwɛ. ³⁸ E mbam te yi beya mesisinɲ dɔwɔ ke yotu ne ko ngwɛta ne Yesus nde, a tiki, né bene nye kwɔ. Yasi wɛtɛ, e nye lɛpɛ nye nye nde: ³⁹ «Dukwe ke tɔ dɔɔ kɛ yekidyɛ mɛyasi hene te yi Njambiyɛ kelma ne wɛ ké.» E nye kwɔ kɛ pele mɛyasi hene te yi Yesus kelma ne nye ké nye bomɔ hene ke moy dya.

Yesus ke womiye wɛtɛ mɔnɔ ngɔndu.

Wɛtɛ nyari ke kpoke numbu

*lambɔ Yesus
(Mt 9; Mk 5)*

⁴⁰ Ke Yesus ma yɔkwɛ ké, e ngil bomɔ nje sosa nye, keto bomɔ hene ba ke ladiye nye. ⁴¹ E wɛtɛ mbam nde Yayrus dya. A ba kum mbanjo mɛwesidya me Beyuden. E nye nje kuse mɛboɲ ke mbombu Yesus ngwɛta ne nye nde, a kɛn ke tɔ dɛyɛnɛ, ⁴² keto mɔnɔ wɛnɛ e nyari ba ke seke. Mɔnɔ te ba kiko, a me ke mɛsew kamɔ jo yiba. Ke ngimɔ te yi Yesus ba ke kɛ ké, bomɔ ba ne suk suk linje nye.

⁴³ Ase nde, ke njoka botu benori, wete nyari ba ke konɔ. Mekiyo ba ke lekwe nye me ke mɛsew kamɔ jo yiba. Meyasi hene te yi ba nde, a jɔhnanɔwe nɔ ke siyima ke mɛbɔ me botu be nyeti. Ko mo nyeti wete wete ti sidye kon ne na. ⁴⁴ E nyari nje kwa pulo kon Yesu kpoke numbu lambɔ ne. E kon mekiyo pesiye ndi ke kiya mbey. ⁴⁵ E Yesu diyɛ nde: «Yo nda kpoke mi?» Nda bomɔ hene ba ke seɛ ke, e Piyer bene benjon bene lepe nde: «Yekele, bomɔ ne suk suk linje we, ke konɛte, we ke nje lepo nde: <Yo nda kpoke mi?> » ⁴⁶ E Yesu yeɛsa nde: «Wete mumɔ kpokuma mi, keto mi wokuma nda yi yiɛa deti mbe duwa nɔ ke yotu mbe ke.» ⁴⁷ Ke nyari ma bene nde, a ti yaka soma se ke, e nye nje ne mɛngwanɔwa nje kuse mɛbɔn ke mbɔmbu Yesu lepo to te yi nye kpokuma ne nye ke ke misi me bomɔ hene. A yekidya nda yi kon siyima nɔ ke yotu ne ndi ke kiya mbey ke. ⁴⁸ E Yesu lepe nye nye nde: «Mɔnɔmbe, tikina temɔ te yi we nɔ ke jonɔwa we, kwanɔ ne te.»

⁴⁹ A ba ndi ke lepo dete, yaka ne mumɔ ke wule ke tu Yayrus te kum mbanjo mewesidya me Beyuden nje lepo nye nye nde: «We ti njanɔwe se yekele na, mɔnɔ wo ma gwe.» ⁵⁰ Ke Yesu ma wokɔ dete ke, e nye lepe nye Yayrus nde: «We ti gwaki kan yaɛa na, tiko ndi yo temɔ ne mi, dete mɔnɔ wo ta ju.» ⁵¹ Ke Yesu ma dya ke tu ke, a ti jaye nde, bene wete mumɔ nyina na, ndi Piyer ne Jan ne Jak bu sanɔwe ne mɔnɔ bene nyanɔwe ne mɔnɔ. ⁵² Bomɔ hene ba ke lelo jaba keto mɔnɔsike. E Yesu lepe nde: «Wune ti lel

na, keto a tĩ gwe na, a ke jako.» ⁵³ E bo nyete nye, keto bo duwà gbate nde, m̀nɔ̀sike ma gwe. ⁵⁴ Yasi wete, e Yesus biye m̀nɔ̀sike ke bo lepɔ̀ ne men ke kwey nde: «M̀nɔ̀ ɲ̀gɔ̀ndu, tema.» ⁵⁵ E sisin ne yɔ̀kwe, e nye teme ne ɲ̀get. E Yesus lepe nde: «Wune nyêki nye medye.» ⁵⁶ Saɲ̀gwe ne m̀nɔ̀ bene nyangwe ɲ̀gbakimama budyate. E Yesus lepe nye bo nde: «Wune tĩ yekidya meyasi mete yi kwanama ké nye wete mumɔ̀ na.»

9

Yesus ke tomɔ̀ bejke kamɔ̀ jɔ̀ yiba

kenje kè lepina Kimɔ̀ Tom

(Mt 10; Mk 6)

¹ Wete yeso e Yesus wesidye bejke bene kamɔ̀ jɔ̀ yiba, nye bo deti te yi soɲe beya mesisin hene ke yotu bomɔ̀ nè deti te yi sidye mekɔ̀n. ² Ke kɔ̀nte, e nye tome bo kè pele kasi *Kando Njambiyɛ, sidye sendi mekɔ̀n me bomɔ̀. ³ E nye lepe nye bo nde: «Wune tĩ biya yaɲa ke bo kendo nɔ̀ na, ko toɲgolo ko kɔ̀biye ko mampa ko m̀ni. Sendi, mumɔ̀ tĩ boɲ lambɔ̀ yiba na. ⁴ Tɔ̀ te yi wune ta nyiɲe ya te, wune d̄iy ndi womete kumɔ̀ ke ɲ̀gimɔ̀ te yi wune ta kwà ké. ⁵ Nge bomɔ̀ ti bu wune kimɔ̀te na, nè wune p̄ndu d̄uwe ke dya te, nè wune k̄utu ɲ̀gbutu ke mekol mun yí tedye bo nde, bo kelma beyate.» ⁶ E bo teme kwà kè medya medya lepɔ̀ Kimɔ̀ Tom, sidye mekɔ̀n me bomɔ̀ ke membey hene kome bo kà ké. ⁷ Kumande Herod wokuma meyasi hene te yi b̄a ke kelna ké. Temɔ̀ ne b̄a ke d̄ukuma, keto

baŋa bomɔ dɪkima lɛpɔ nde: «Jan te ε dɪkima tɔpɛ bomɔ ke mɔrɔku kɔ womiya.» ⁸ Baŋa nde: «Yo Eli yɔkwɛ sendi nje ke mɛnɛti.» Baŋa nde: «Yo wɛtɛ njombu mɔ punja mɛlɛpi mɛ Njambiye womiyɛ.» ⁹ E kumande Herod lɛpɛ nde: «Mi ma pɛsɔ ŋgiŋ Jan, yɔkɔ ba nda yi mi wokɛ kasi nɛ dɛkɛ kɔ?» E nyɛ sɔ nje te yi bɛŋɛ Yesus.

Yesus ke nyɛ bomɔ tomay

yitan mɛɖye

(Mt 14; Mk 6; Jɲ 6)

¹⁰ Ke botu bɛ tomun ma yɔkwɛ kɛ, ε bo yekidye mɛyasi hɛnɛ te yi bo kelma kɛ nyɛ Yesus. E nyɛ bu bo bɛpɔ jisɛ nɔ kɛ ke pulɔ wɛtɛ dya nde Betsayda. ¹¹ Ko dɛtɛ, bomɔ buɖyate duwɔ yasi te yi kwanɲama kɛ, ε bo bɛŋgwɛ nyɛ. E nyɛ bu bo nɛ mesosa. E nyɛ lɛpɛ kasi *Kandɔ Njambiye nyɛ bo. A sidya sendi mɛkɔn mɛ botu bɛtɛ bɛ nɲa baka.

¹² Nda yesɔ ba ke duwɛ kɛ, ε bɛjɛkɛ kamɔ jɔ yiba kɛ ke kɛki nyɛ lɛpɔ nyɛ nyɛ nde: «Tiko bomɔ, nɛ bo kwɔ kɛ ke mɛɖya nɛ ke mɛlunde mɛtɛ yi ke pɔku te yi waka nɛɔ kɛ kɛ sɔ mbɛy jakɔ nɛ mɛɖye, ketɔ wusɛ waka ke konɲor.» ¹³ E nyɛ lɛpɛ nyɛ bo nde: «Wunɛ nɛ ŋguru wun, wunɛ nyɛki bo mɛɖye.» E bo yeŋsa nde: «Wusɛ ndi nɛ mampa yitan nɛ benjanjɔ yiba. Wusɛ yakama nyɛ bo mɛɖye, ŋgɛ bɛ nde, wusɛ nɛ ŋguru te yi bomɔ mɛɖye yi yaka ŋgil te yikɛ hɛnɛ.» ¹⁴ Bembam nɛ bembam kumma nda tomay yitan. E Yesus lɛpɛ nyɛ bɛjɛkɛ bɛnɛ nde: «Wunɛ lɛpi nyɛ bo nde, bo dɪy nɛ mɛnɲɔŋ, nɲɔŋ

wete bomo kamotan.» ¹⁵ E bejeki keke dɛte si didye bomo hene. ¹⁶ Ndana, e Yesu bu mampa yinori yitan ne benjanjo yiɓa kaɗe misi kenje kwey nye Njambiyɛ wosoko. Ke kɔɗte, e nye nje leke yo nye bejeki, ne bo ke kabi nye bomo. ¹⁷ Bomo hene dyenama dito. E bo nje wesidye meɓukwe mete tonje memako kamo jo yiɓa.

Piyer nde, Yesu nye Krist
(Mt 16; Mk 8)

¹⁸ Wete yeso Yesu ba ke ngweta ne Njambiyɛ ke wete mɓey. Bejeki bene ba womete. E nye diyɛ bo nde: «Bomo lɛpi nde, mi nda?» ¹⁹ E bo yeɗsa nde: «Baɗa lɛpi nde, we Jan te mo toɓuna bomo ke moroku. Baɗa nde, we Eli. Baɗa sendi nde, we wete njombu mo punja melɛpi me Njambiyɛ e gwa nje womiyɛ ko.» ²⁰ E Yesu diyɛ bo nde: «Ke yun ne nguru wun, wune lɛpi nde, mi nda?» E Piyer yeɗsa nde: «We *Krist, mo te e jongwe bomo e Njambiyɛ njesa ko.» ²¹ E Yesu lɛpe nye bo nde, kpe, bo ti lɛpi dɛte nye wete mumo na.

Yesu ke lɛpo kasi soɗ ne

ne womiya ne
(Mt 16; Mk 8)

²² E nye ke mɓombu lɛpo nde: «Yo gba nde, *Momo mumo yakanɗwe sangwa ne meɓone budɗate. Betomba be dya ne bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiyɛ ne botu be ketina meyasi ta seɗe nye kutudya. Bo ta wo nye, a ma nje womiyɛ ke metu yitati.»

23 Ke kɔ̄nte, ε nye lɛpɛ nye ɓo hɛnɛ nde: «Ijge mumɔ kwadyɛ ɓɛngwɛ mi, a tɪ ɓon yotu nɛ nde, yo yaɲa na. A sɔ̄ba kroa nɛ metu hɛnɛ ɓɛngwɛ mi. 24 Keto mumɔ hɛnɛ ε ta kwadyɛ kambidya nɛ jonɔwɛ dɛyɛnɛ kɔ ta dimbidye yo. Yasi wetɛ, yɔkɔ ε dimbidye jonɔwɛ dɛyɛnɛ keto mɓɛ kɔ ta ɓɛ nɛ jonɔwɛ te yi kpo nɛ kpo. 25 Ma njɛ mumɔ si namɔ mɛnɛti maka hɛnɛ, nje dimbidye jonɔwɛ dɛyɛnɛ ho ɓekidye yo, yo mǎ nje kame nye njɛ? 26 Keto njɛ mumɔ gwe njɔn jayna mɓɛ nɛ jayna mɛlɛpi mɛmɓɛ, *Mɔnɔ Mumɔ ta gwe sendi njɔn wɛnɛ kome nye ta nje nɛ nyanɔwɛ mɛluksa mɛnɛ nɛ yi Saɲɔwɛ nɛ yi pupuna ɓɛjaki ɓɛ Njamɓiyɛ. 27 Mi ke lɛpɔ gbate nye wunɛ nde: Baɲa ke njoka ɓotu ɓete ɓɛ dɛiyɛ ndana waka ɓaka tɪ gwe kinɛ pa ɓɛnjɛ njɛna *Kandɔ Njamɓiyɛ na.»

Yotu Yesus ke sɛnjɔ ke nyanɔwɛ

*mɛjasi mɛ Njamɓiyɛ
(Mt 17; Mk 9)*

28 Ke Yesus ma si lɛpɔ dɛte, ya nda metu yitan jɔ yitati kɛ, ε nye ɓɔ Piyɛr nɛ Jaɲ nɛ Jak ɓɛndɔ ɓɛnɛ ɓo kɛ to keki, na kɛ njɔwɛta nɛ Njamɓiyɛ. 29 Ke njimɔ te yi nye ɓɔ ke njɔwɛta nɛ Njamɓiyɛ kɛ, ε mɓɔmbu nɛ sɛnjɛ. ε lambɔ nɛ yɛɲsa ɓɛ wumnate nɛ mɓon mɓon. 30 Bo sɛm sɛmɔ, Yesus mɛ ke nye mɛsimɔ ɓɛnɛ ɓɛmbam yɪɓa, yo ɓɔ Mɔyisi ɓɛnɛ Eli. 31 Bo punduma ke nyanɔwɛ mɛjasi. Mɔyisi ɓɛnɛ Eli ɓɔ ke lɛpɔ nda yi Yesus ta kɛ nɔ Yerusalem kɛ saɲɔwɛta nɛ sɔn mate kɛ. 32 Piyɛr ɓɛnɛ ɓɛnjɔn ɓɛnɛ ɓɔ ke nyanɔwɛ jakɔ. Ke jakɔ ma pɛsiyɛ ke misi man kɛ, ε ɓo ɓɛnjɛ

nyangwe mejasi, beɲe Yesus nɛ bembam yiɓa be ɓa ke keki ne ɓaka. ³³ Ke ngimo te yi bembam ɓaka kandima kwanɓe jise ke keki Yesus ké, e Piyer lɛpɛ nyɛ Yesus nde: «Yekele, yo kimɔte nde, wuse ɗiy waka. Wuse sũm meɓala yitati, wɔ wete, e Mɔyisi wete, e Eli wete.» Piyer ti be ke duwe yasi te yi nyɛ ɓa ke lɛpɔ ké na.

³⁴ Piɲɔ te yi nyɛ ɓa ndi ke lɛpɔ ɗete ké, e wete kulutu nje ɗibiɗye ɓo. Bejeki gwɔ wɔ ɓudɗyate ke ngimo te yi ɓo ɓeɲma nde, kulutu ke memiye ɓo ké. ³⁵ E wete men wule ke mɔy kulutu lɛpɔ nde: «Yɔko mɔnɓe yi mi tɔkuma. Wune wɔkunangwe ne nyɛ.» ³⁶ Ke ngimo te yi ɓo wokuma ne men ké, yite Yesus tikama ndi nyɛpɔ. Bejeki ɗiyima numbu kɔɓɔ ke pɔku metu mete yite kine yekiɗye yasi te yi ɓo ɓeɲma ké nyɛ mumɔ na.

Yesus ke soɲe beya sisin ke yotu

wete mɔnɔ mbam
(Mt 17; Mk 9)

³⁷ Misi pupɛ e ɓo piye wule ke to keki, e nyangwe ngil nje sangwa ne Yesus. ³⁸ Diyɔ ké, e wete mbam lɛpɛ ne men ke kwey ke mɔy ngil nde: «Yekele, mi ke ngweta ne we: Kaɲa misi beɲe ne gwanjɔ womɓe, nyɛ kiko. ³⁹ Yinɓa sisin ke ɗiki yembile nyɛ. Ndana ndana ké, a me ke kembidya, sisin te má namɓe nyɛ, ɔ ɓɛɲa, mɛwuru me ke pundo ke numbu ne pum pum. Yo ti siy nɛɗɔ na. Ke kɔɲte, yotu ne me hene katinatɛ. ⁴⁰ Mi ngwetama ne bejeki ɓɔ nde, ɓo ɗúɗya beya sisin te soɲe ke yotu ne, yasi wete, e ɓo sudɗɛ.» ⁴¹ E Yesus yeɲsa lɛpɔ nde: «Wune

botu bete be ti jáya yasi baka, wunε sendi beya bomɔ, mi ta dfiyo sine wunε kumɔ ndenen? Mi ta gbiso wunε kumɔ ndenen? Bonɔɔ mɔnɔ wɔ nje nɔ waka.» ⁴² Ke ngimɔ te yi mɔnɔsike bɔ ke wuta ne Yesus ké, ε beya sisinɔ jale nye bete ke meneti nambe nye beyate. E Yesus bama ne beya sisinɔ sidye kɔn mɔnɔ enɔru kanɛ nye nye sangwe. ⁴³ E bomɔ hene ngbakima nyanɔwe deti Njambiyε. Ke ngimɔ te yi bomɔ hene bɔ ndi ke kɛ mbombu yí ngbakima meyasi mete yi Yesus dikima kelo hene ké, ε nye lɛpe nye bejεke bene nde: ⁴⁴ «Wunε lɛngwe meto kimote ke mɛlɛpi mete yi mi ta lɛpɔ nye wunε ndana ké. Bo ta bɔ *Mɔnɔ mumɔ nye bomɔ.» ⁴⁵ Ko bεko dete, bejεke tɔ woke to lɛpi te na. Yo bɔ sɔfyate ne bo, ma bo nje biye to te. Bo gwɔ wɔ diyina ne lɛpi te.

Nda kwɔ bεsɔ?

(Lk 22; Mt 18; Mk 9)

⁴⁶ Yinɔri yinɔ metandɔ dyanɔma ke njoka yan yí duwe mɔ te ε kwanɔma bεsɔ kɔ. ⁴⁷ Yesus duwɔ yasi te yi bo bɔ ke take ke mɔy metemɔ man ké, ε nye bɔ wete gbela mɔnɔsike tembidyε ke kɛki ne ⁴⁸ lɛpɔ nye bo nde: «Mumɔ hene ε bɔ mɔnɔsike nda yɔkɔ kimote keto mbe, a bɔnɔ mi kimote. Mɔ te ε bɔ mi kimote, a bɔnɔ Mɔ te ε tomma mi kɔ. Dete, ke njoka yun hene, yɔkɔ ε bɔ yotu ne nda njena mumɔ, yo nye kwɔ bεsɔ.»

⁴⁹ E Janɔ lɛpe nde: «Yekele, wuse bɛnɔma wete mbam ke sonɛ beya mesisinɔ ke yotu bomɔ ne dino dɔyɔ, ε wuse gaye nye, keto a yeti ke njɔn su na.» ⁵⁰ E Yesus lɛpe nye nye nde: «Wunε tɔ

gay nye na, keto nge mumo ti lu dyambi sungwε ne wune, a ke kon yun.»

⁵¹ Ke metu mete yi Yesus ta yokwe kε no dyobo kε ma si wuta, ε nye pese ke temo ne nde, a ke kε Yerusalem. ⁵² E nye tome bomo kenje mbombu. E bo kwα kumo ke wete dya botu be Samari diy kombile mbey tike nye. ⁵³ Yasi wete, bomo be dya te ti bu nye ne mesosa na, keto bo beηma nde, a kεn ke Yerusalem. ⁵⁴ Ke bejeki bene Jak bene Jan ma beηe dete kε, ε bo lepe nde: «Nyangwe Kumande, we kwadyikwe nde, wuse lεpi nde, dite pikwe ke kwey nje girise bo?» ⁵⁵ E nye yeηsa beηe bo bame bo lepο nde: «Wune yeti ke duwe kwalo sisin te yi dya ke yotu yun kε na. ⁵⁶ Keto *Momo mumo ti ma njaki nde, ne bomo yambile na. Yasi wete, a njaki nje jongwe bomo.» Ke konte, ε bo kwα kε ke wete dya.

Kasi beηgwa Yesus

(Lk 14; Mt 8)

⁵⁷ Ke ηgimo te yi bo ba ke nje kε, ε wete mumo lepe nde: «Mi ke kwadye beηgwe we ke mbey hene kome we ta kε kε.» ⁵⁸ E Yesus yeηsa nye nye nde: «Betongo ne menjembi man, benon sendi ne metu man. Yasi wete, *Momo mumo kine mbey te yi nye yakama bokwe to ne kete na.» ⁵⁹ E nye nje lepο nye wete mumo nde: «Beηgwe mi.» E nye yeηsa nde: «Nyangwe Kumande, tiko, ne mi pa kε pumbu sanmbε.» ⁶⁰ E Yesus yeηsa nde: «Tiko, ne bemuη pumbu bemuη ban. Kwango yo kε pele kasi *Kando Njambiyε.» ⁶¹ E wete nje lepο ne nde: «Nyangwe Kumande, mi ke kwadye beηgwe we, yasi wete, tiko, ne mi pa kε jana ne

botu bembɛ.» ⁶² Ɛ nye yeŋsa nye nye nde: «Ɔge mumɔ nye ɔ ke putika ɲgwan ɲe ɔɲe ɲime, mɔ te ti yaka kelɔ yaɲa ke Kando Ɔjambiyɛ na.»

10

Yesus ke tomɔ bejɛke ɔene kamɔtan jɔ

kaba kenje kɛ lepina Kimɔ Tom

¹ Ke kɔɲte, ɛ Kumande Yesus tɔke ɔaɲa bejɛke kamɔtan jɔ kaba tomɔ ɔo mbɔmbu yiɔa yiɔa kenje ke meɔɔya hɛne nɛ membey hɛne kome nye ne ɲguru wene kwadya kɛ kɛ. ² Ɛ nye lepe nye ɔo nde: «Budya nyambi ma ɔeto ke ɲgwan, yasi wete, botu ɔe mesay ti buyɔ na. Dete, wune ɲgwɛtanɲwe ne sa ɲgwan nde, a kɛɲjikwe botu ɔe mesay, nɛ ɔo kɛ wesidye nyambi ne. ³ Wune kwɔɲ, wune dɔkwe nde, mi ke tomɔ wune kenje nda ɔoɲɔ besam ke njoka ɔɲɲwey. ⁴ Wune ti ɔoɲ ko kɔbiye mɔni na ko gbɛla kɔbiye na ko menakala na. Wune ti tema ke nje yɔ pa nyɛɲɔ mumɔ na. ⁵ Tɔ hɛne te yi wune ta nyɲɲe kete, wune kɔnda lepɔ nde: <Tete ɔɛki ne botu ɔe tɔ.> ⁶ Ɔge wete te mumɔ ɔe ke tɔ te, tete yi wune lepima nɔ kɛ ta ɔiyɔ pele nye. Ɔge yo ti ɔe ɔete na, yo mɔ yɔkwe nje ndi ke yun. ⁷ Wune ɔiy ndi ke tɔ te. Wune ɔyɔki, nɛ wune hɔɔiya yasi te yi ɔo ta nye wune kɛ, keto mɔ mesay yɔkanɲwe ɔye nduku mesay mɛne. Wune ti ken metɔ ne metɔ na. ⁸ Ɔge wune ɔya ke yɲa ɔya, ɲge ɔomɔ ɔy wune kimote, nɛ wune ɔyɔki yasi te yi ɔo ta nye wune kɛ. ⁹ Wune sɔɔyikwe mekɔn me botu ɔe ɔya te, nɛ wune lɛpi nye ɔo nde: <*Kando

Njambiyε ma wuta.> ¹⁰ Dya hεnε te yi wunε ta kumɔ kεte, ηγε bomɔ ti bɔ wunε kimɔte na, nε wunε kεndi ke membey hεnε ke moy dya lepɔ nde: ¹¹ <Wuse ke kutɔ ηgbutu dya dɔyun yi ka ke mekol musu kε kenje ke to yun yί tedye wunε nde, wunε kelma beyate. Yasi wetε, wunε dũkwε nde, Kandɔ Njambiyε ma wuta.> ¹² Mi ke lepɔ nye wunε nde: Kome yesɔ pesina jɔsi ta dya kε, pesina jɔsi dya te ta laη dεto kwɔ yi *Sɔdom.

¹³ «Wunε botu be Korasin, mebɔne ta balɔ ke to yun! Wunε botu be Betsayda, mebɔne ta balɔ ke to yun! Keto má beki nde, nyangwe mekele mete yi kelnama ke medya mun kε ma kelnangwe ke Tir nε Sidɔn, ma botu bete yensama temɔ njombu yaηa, leηε mesanduku kutudye mesu me dite ke yotu. ¹⁴ Dete, ke yesɔ pesina jɔsi, pesina jɔsi te yun ta laη dεto kwɔ yi Tir nε Sidɔn. ¹⁵ Ma wunε botu be Kapernawum, 'wunε tɔka ka nde, bo ta bendidye wunε kumɔ ke kwey? Bo ta kpalɔ pidye wunε kumɔ ke dya bemuη!»

¹⁶ ε Yesus nje lepɔ nye bejεke benε nde: «Mɔ woke men yun, a wɔku men mbe. Sendi, yɔko ε seηε wunε, a sεηa mi. Mɔ te ε seηε mi, a sεηa Mɔ te ε tomma mi kɔ.»

¹⁷ Bejεke baka kamɔtan jɔ kaba yɔkwɔ ne mesosa nje lepɔ nde: «Nyangwe Kumande, ko beya mesisiη ke wokuna ne wuse ke ηgimɔ te yi wuse ke lepina nye bo ne dɔno dɔyɔ kε.» ¹⁸ ε Yesus lepε nye bo nde: «Mi beηma *Satan ke wule dɔyɔbo balɔ ke meneti nda yesi mbiyɔ. ¹⁹ Wunε dũkwε nde, mi ma nye wunε dεti te yi nate benyɔηε nε belel bɔ dεti te yi laηsa dεti *Mɔ

pendo wun. Sendi, kine yaŋa yakama kelo wune na. ²⁰ Ko beko dete, wune ti sosangwe keto beya mesisiŋ ke wokuna ne wune na. Yasi wete, wune sosangwe, keto medino mun me ketinate ke dyobo.»

²¹ Ke kiya ngimo te e Kimo Sisiŋ kele nde, Yesus sosangwe budfyate. E nye lere nde: «Mi ke lukse we Da, Kumande dyobo ne meneti, keto we sodya meyasi mete ne botu be dyanɔ, sodye sendi ne botu be duwa yasi, kpalo nje punje yo nye gbela bonosike. I Da, mi ke lukse we, keto we kwadya nde, meyasi kwannangwe dete.

²² Sanmbe nya mi meyasi hene. Mumɔ wete ne wete yeti ke duwe *Mɔno na, soŋe ndi Da. Sendi, mumɔ wete ne wete yeti ke duwe Da na, soŋe ndi Mɔno ne mo te yi Mɔno kwadye punje yo nye nye ko.» ²³ E Yesus yensa bene bejeki lero nye bo bepo nde: «Wune ne mesosa, keto ndana misi mun ke bene nyanŋwe meyasi mete yi wune bene ke. ²⁴ Mi ke lero gbate nye wune nde, botu be punja melipi me Njambiyɛ ne bekumande kwadya bene nyanŋwe meyasi mete yi wune bene ke, ma bo ti bene yo na. Bo kwadya woko nyanŋwe meyasi mete yi wune woke ke, ma bo ti woke yo na.»

Kano ke kasi wete kimo mo Samari

²⁵ Ndana, e wete nyanŋwe mo duwa membonga teme diye Yesus diyan yi boɔe ne nye. A diyma nye nde: «Yekele, mi kel nan, ne mi be ne jonŋwe te yi kpo ne kpo?» ²⁶ E Yesus yensa nye nye nde: «Yo ketinate ne nge ke mekana me membonga te yi Moyisi ketima ke?»

Wε tól nε ηγε κε møyte?» ²⁷ Ε nye yeηsa nde: « <Kwadyikwe Baba Mboko te Njambiyε wo nε temo yo hεne nε sisiη yo hεne nε dεti yo hεne nε dyano dyo hεne, kwadyε sendi moη nda yi we kwadyε nε yotu yo ké.> » ²⁸ Ε Yesus lepε nye nye nde: «Wε yeηsama kimote, kelo dεte, né we βε nε joηgwε te yi kpo nε kpo.» ²⁹ Yί tedye nde, diyan nε nε ηgbeη, ε nye nje diyε Yesus nde: «Maηmbe βα nda?»

³⁰ Ε Yesus kε mbombu lepο nde: «Wεte mumo wulma Yerusalem yί kε Yeriko. Kumo ke nje, ε nye saηgwa nε botu βε guβo. Ε bo si sukο meyasi mene mende nye beyate tiko nye ke nje soη si kwα. ³¹ Ke kiya ηgimo te yite wεte mo nyena sadaka nye Njambiyε βα ke nje sendi ke kiya nje te. Ke nye ma semo mbam εno ru ké, ε nye konje nye kwα nε naη. ³² Wεte mo kando *Levi kelma sendi dεte. Ke nye ma kendo kumo womete semo mbam εno ru ké, ε nye konje nye kwα nε naη. ³³ Wεte jeηgwε, mo Samari βα ke kε kendi nε. A kendima dya ke keki mbam εno ru. Ke nye ma semo nye ké, ε ηgwεte nε biye nye. ³⁴ Ε nye jise kε ke keki nε biye nye kumbe muto nε menjam ke mepεη mene si woto yo. Ke koηte, ε nye βy nye bendidyε ke to tofu wene kwα nε nye kε no ke ty βejeηgwε bakidyε nye. ³⁵ Misi pupε ε nye βy sule yiβα nye mo te ε diyε nε ty βejeηgwε ko lepο nye nye nde: <Bakidya mbam ko kimote. Moni hεne te yi we ta kwanidyε ke to te yike, mi ta yokidyε yo nye we kome mi ta yokwe ké.> »

³⁶ Ε Yesus nje diyε nyangwe mo duwa membonga ko nde: «Kε njoka botu baka βetati,

yo nda kelma nda nye maŋ ne mbam te yi botu be guɓo mendima ko?» ³⁷ E nye yensa nde: «Yo yoko e kelma ngikwa ne nye ko.» E Yesus nje lepo nye nye nde: «Kwanɔ, ne we kel sendi dete.»

Marta bene Mariya ke bu Yesus

ne mesosa

³⁸ Ke ngimo te yi Yesus bene bejeki bene ba ke kendi ke, e nye kume ke wete dya. E wete nyari nde Marta bu nye ne mesosa ke tu dyene. ³⁹ Marta ba ne wete maŋ wene nde Mariya. Mariya na diyɔ metidye ke keki mekol me Kumande Yesus yi woko melepi mene. ⁴⁰ Yasi wete, Marta ba ne temo ke kelna budya mesay. E nye nje ke keki Yesus lepo nde: «Nyangwe Kumande, 'we beja kimote nde, maŋmbe tiki mi nyepo ke kelna mesay? Lepo nye nye nde, a kama mi.» ⁴¹ E Kumande Yesus yensa nye nye nde: «Marta, Marta, we ke gwe kaŋ njangwe yotu keto budya mekele! ⁴² Yo ndi ne yasi wete yi bomo yakanɔwe kelo! Mariya tokuma kimo ngabiye te yi mumo ti yaka soŋe ke bo ne na!»

11

Yesus ke tedye bejeki bene

menɔweta

(Mt 6)

¹ Wete yeso Yesus ba ke ngweta ne Njambiye ke wete mbeɔ. Ke nye ma si ngweta ke, e wete jeki wene lepe nye nye nde: «Nyangwe Kumande, tedya wuse nda yi wuse yakama ngweta ne Njambiye, nda Jan te mo topuna bomo

ke mɔrɔku tedya sendi bejeki bene ké.» ² E
 Yesus lere nye bo nde: «Ŋge wune ηgweta ne
 Njambiyε, wune lēpi deke:

〈San̄su, kelɔ nde, bomɔ b̄ɔη d̄ino d̄yō kiyɔ.

Inja namɔ mbokɔ.

³ Nyekɔ wuse medye mete yi ta yaka ne wuse ke
 yesɔ te ε muka.

⁴ Tiko wuse ne ηgwete ke beya yasi te yi wuse
 kele ké, keto wuse sendi ke tiko bomɔ hene
 be kele beya yasi ne wuse.

We ti jaya nde, wuse s̄angwan̄gwe ne mebobilan
 na.> »

⁵ Yesus ka mbombu lero nye bo nde: «He pān
 boɔe lero nde: Wete mumɔ ke njoka yun k̄en
 ne bembe tu ke yi so wene lero nye nye nde:
 〈Man̄mbe, nyekɔ mi pilo mampa yitati, ⁶ keto
 wete so mbe dyan̄ma ke yembe wule kendi. Yasi
 te yi mi ta nye nye d̄ye yeti.> ⁷ So má nje d̄iyɔ
 ke moȳ t̄u yēnsa nde: 〈We ti njangwe mi na,
 mi ma ndadye numey, sine bonɔ bembe me ke
 metinengwe, mi ti yaka teme k̄e nye we mampa
 na.> » ⁸ E Yesus nje lero nde: «Mi ke lero gbate
 nye wune nde: Ko a tī teme bu yo nye nye, keto
 nye so wene na, a ta teme k̄e nye nye yasi hene te
 yi nye kwadye ké, keto a jombuma ne tin̄. ⁹ Dete,
 mi ke lero nye wune nde: Wune j̄ombu yasi, dete
 bo ta nye wune. Wune s̄an̄, dete wune ta dolo.
 Wune d̄ungwe numey, dete bo ta bute nye wune.
¹⁰ Keto bo nyéki yasi nye mumɔ hene ε jombe ko.
 Yoko ε sa, a ke dolo. Yoko ε d̄ungwe numey, bo
 ke bute nye nye. ¹¹ We san̄gwe ne monɔ, ηge
 monɔ wo jombe mampa, 'we má nje nye nye kil

kusu? Nge nye jombe njanjo, 'we má nje nye nye nyone? ¹² Ho nde, nge nye jombe ki kube, 'we má nje nye nye lel? ¹³ Nge be nde, ko botu be nyaló nda wune ke duwe nyena bono bun kimó meyasi, 'sunḡwa ne Sanḡwe wun te ε diye ke dyobo ko? 'A ta diyo ka kine nye Kimó Sisin nye botu bete be diye nye baka?»

Kasi lepina lepi gbutu sunḡwe

ne Kimó Sisin (Mt 12; Mk 3)

¹⁴ Wete yeso Yesus ba ke soḡe wete beya sisin ke yotu wete mumo. Beya sisin te dikima kelo nde, mumo ti tapitanḡwe na. Ke beya sisin ma si pundó duwe ke yotu ne ké, ε mbam ko kande ndapi. ε ngil botu bete be ba womete baka ngbakima. ¹⁵ Ko beko dete, bana bomó ke njoka te nja lepo nde: «A sóḡa beya mesisin ne deti te yi *Kum beya mesisin te yi bo jeba nde *Belsebul ko.» ¹⁶ Yi boḡe ne Yesus, ε bana bomó ke njokate diye nye nde, a tédya bo wete meyekambiye te yi wule ke dyobo ké, né bo beḡ. ¹⁷ Yasi wete, Yesus duwa metake man. ε nye lepe nye bo nde: «Nge kiya kandó wete baka ke bembe lu dyambi tande yan, bo ta yanḡile kandó te, yo má giro. Sendi, nge bomó be kiya tu wete baka ke bembe lu dyambi tande yan, bo má wanja. ¹⁸ Nge be nde, *Satan ke lu dyambi sunḡwe ne yotu ne ne nguru wene, 'kandó dyene má nje ké mbombu nan? Keto wune ke lepo nde, mi sóḡa beya mesisin ne deti Belsebul. ¹⁹ Nge be nde, mi sóḡa mbe beya mesisin ne deti Belsebul, bomó bun sóḡa

yan bo ne deti te yi nda? Dete, yo bo ne nguru wan ta jose wune nemanɔ. ²⁰ Ma nge be nde, mi sɔŋa beya mesisiŋ ne deti Njambiye, yite tedya nde, *Kandɔ Njambiye me ke njoka yun. ²¹ Nge wete ngabolo mbam be ne mekɔ me dyambi ke bo bakidye ne tu dyene, kusuku ne kine kaŋ na. ²² Yasi wete, nge wete mo te e ne deti kwa nye ko dya namo nye, mo te ma si soŋe mejole me dyambi mete yi sa tu ba tikɔ temo kete ke hene ke mebo mene. Mo te ma nje kabɔ kusuku sa tu yi nye ma namo ke. ²³ Nge mumo ti be ke koŋ mbe na, mo te ke lu dyambi ne mi. Sendi, nge mumo ti kwadye wesidye yasi sine nye na, mo te ke wanjo.

²⁴ «Nge beya sisiŋ punde duwe ke yotu mumo, a kwanj wowo ne mekongor yi sa mbeŋ mewedya. Nge nye ti dole ke, a ma lepɔ nde: <Mi ta yokwe ne kɔko ke ke tu dyembe kome mi wulma ke.> ²⁵ A yokwe nje dolo nde, bo ma wombile tu ne ngesese si kombile yo. ²⁶ Nge nye seme dete ke, a kwa ke bu sendi baŋa hakambe beya mesisiŋ yitan jo yiba be ne deti kwa nye baka. O beŋa, bene bo hene ma dya nyiŋe tu biye dya womete. Dete, teri mo te ma nje be ndana beyate kwa yi mbombu.» ²⁷ Yesus ba ndi ke lepina dete ke, e wete nyari diyee ke moy ngil lepɔ nye nye ne men ke kwey nde: «Nya te e sobuma we ke moy ne, nye sendi we beri ko ne mesosa.» ²⁸ E Yesus yeŋsa nde: «Bomo be woke melepi me Njambiye, bakidye sendi yo baka ne mesosa budyate.»

*Befarisɛ ke diyɛ yiŋa meyekambiye
(Mt 12)*

²⁹ Bomo ɓa ke wesidya ne ŋgil ke keki Yesus. E nye butɛ numbu lɛpɔ nde: «Beya botu be ŋgimo te yɔko ke diyɛ yiŋa meyekambiye. Yasi wɛtɛ, bo tɪ tedye bo yiŋa meyekambiye na, ndi yike yi ma dɔyɔn Yonas kɛ. ³⁰ Nda yasi te yi kelma Yonas ɓa meyekambiye ke yi botu be Ninive, dɛte sendi, yasi te yi ta kelo *Mɔno mumo kɛ ta be meyekambiye ke yi botu be ŋgimo te yɔko. ³¹ Dyobo Njambiyɛ ta pɛso jɔsi kɛ, nya te e ɓa kumande ke mɛnɛti mɛ njɛmbo ko ta tɛmɛ ke mbombu botu be ŋgimo te yɔko pɛso lɛpi yan, tedye bo nde, bo ɓalma lɛpi, keto a tɛmma lɔndunate ke njena mɛnɛti nje woko mɛlɛpi mɛ Salomɔn te yi ɓa tondunate ne dɔyano kɛ. Ndana waka, mo te e kwanɔma Salomɔn ko kɛte. ³² Dyobo Njambiyɛ ta pɛso jɔsi kɛ, botu be Ninive ta tɛmɛ ke mbombu botu be ŋgimo te yɔko pɛso lɛpi yan tedye bo nde, bo ɓalma lɛpi, keto bo, botu be Ninive yɛnsama yan temo kome Yonas pelma yasi te yi Njambiyɛ lɛpima nye bo kɛ. Ndana waka, mo te e kwanɔma Yonas ko kɛte.»

*Kano ke kasi lambo
(Mk 4; Lk 8)*

³³ E Yesus kɛ mbombu lɛpɔ nde: «Mumo ti kwɛnja lambo kɛ sɔɔyɛ ho kɛ tiko ke moy mbe na. Yasi wɛtɛ, bo ɓɔn kase ke to tebel, nɛ bomo hɛnɛ be nyiŋɛ tɔ baka ɓɛn mɛjasi mɛte. ³⁴ Misi mo, yo nda lambo ke yotu yo. Piŋɔ te yi misi mo ɓɛɛna kimote, yotu yo hɛnɛ ke moy mɛjasi. Yasi wɛtɛ, ke ŋgimo te yi misi mo ti ɓɛɛna kimote,

yotu yɔ kɛ mɔy yitil. ³⁵ Nɛmba kimɔtɛ, simandɛ mɛyasi mɛtɛ yi wɛ kɛlɛ kɛ́, yo yitil. ³⁶ Dɛtɛ, ɲgɛ yotu yɔ hɛnɛ bɛ kɛ mɔy mɛjasi kinɛ yiɲa mbɛy kɛ yitil na, yitɛ mɛjasi saɲgwa yotu yɔ hɛnɛ nda yi lambo panɛ nɔ tikɔ nɛ wɛ kɛ mɛjasi kɛ́.»

Yesus kɛ ndɛyɛ Befarisɛ nɛ nyangwɛ

*botu bɛ duwɔ mɛmbɔŋga
(Mt 23)*

³⁷ Kɛ ɲgimɔ tɛ yi Yesus bɔɲ ndi kɛ lɛpina kɛ́, ɛ wɛtɛ mɔ *Farisɛ jɛbɔ nyɛ ndɛ, a kɛ́n kɛ́ dɛyɛna kɛ tɔ dɛyɛnɛ. ɛ Yesus nyiɲɛ tɔ kɛ́ dɛiyɔ, na dɛyɛna. ³⁸ Mɔ Farisɛ ɲgbakimama yí bɛɲɛ ndɛ, Yesus kɛ kwadɛyɛ dɛyɛna kinɛ pa wɛyɛ bɔ na. ³⁹ ɛ Kumandɛ Yesus lɛpɛ nyɛ nyɛ ndɛ: «Wunɛ Befarisɛ, wunɛ wɛya ndi kɔɲ pelɔ nɛ kɔɲ pan, yasi wɛtɛ, tɛmɔ yun tondunate nɛ yesidɛyɛ gubɔ nɛ bɛya mɛkɛlɛ. ⁴⁰ Wunɛ bɛlɛm, kiya mɔ tɛ ɛ wɔmma kɔɲ tɛ kɔ, 'yɛtɛ ndi nyɛ wɔmɛ mɔy tɛ na? ⁴¹ Yasi wɛtɛ, wunɛ yákaɲgwɛ kabɔ mɛyasi mɛtɛ yi dɛiyɛ kɛ mɔyɛ kɛ́ nyɛ buka bɔmɔ. Komɛtɛ, mɛyasi mun hɛnɛ ta bɛ pupunate kɛ mbɔmbu Njambiyɛ.

⁴² «Wunɛ *Befarisɛ, mɛbɔnɛ ta balɔ kɛ to yun! Kɛtɔ kɛ gbɛla mɛmbunɲɔ mɛ likɔ ndɛ *manɲ nɛ *ru nɛ kwalɔ yiɲa mɛnyɲɔ hɛnɛ, wunɛ kɛ bɔ yasi hɛnɛ kɛ njokate bɛkɛ kɛ mɛɲgabiye kamɔ kamɔ, bɔ kwalɔ ɲgabiye tɛ wɛtɛ wɛtɛ nyɛ Njambiyɛ. Yasi wɛtɛ, kɛ pɛsina jɔsi nɛ ɲgbɛɲ nɛ kɛ kwadɛya Njambiyɛ, wunɛ kɛ tikɔ yitɛ. Ma yo yitɛ yi wunɛ yákaɲgwɛ kelɔ kinɛ tikɔ kɛlna bukɛ mɛyasi mɛtɛ yiri na.

⁴³ «Wunε *Befarisε, mεbɔnε ta balɔ ke to yun! Keto wunε kwádyikwε díyɔ ndi ke bosa metan ke membanjɔ mewesidya me Beyuden. Wunε kwádyikwε sendi nde, ɓomɔ kê nyenɔ wunε ke membey kome ɓomɔ díki wesidya ké. ⁴⁴ Mεbɔnε ta balɔ ke to yun! Keto wunε nda mεbɔnɔn mete yi be sɔdyate, ɓomɔ ke kwɔ ke to te kinε duwε na.»

⁴⁵ Ε wete nyanɓwε mɔ duwɔ mεmbɔnɔga ε ɓa ke njoka ɓεɔ kɔ lεpe nye Yesus nde: «Yekele, yi wε lεpe dεte ké, wε ke toyε sendi wuse.» ⁴⁶ Ε Yesus yenɓa nde: «Wunε nyanɓwε ɓotu be duwɔ mεmbɔnɔga, mεbɔnε ta balɔ ke to yun! Keto wunε ke sobidye ɓomɔ nyanɓwε dírina memapi, yasi wete, wunε nε ηguru wun yeti ke sambile nyey ɓɔ yun wete kpoke nε yo na. ⁴⁷ Mεbɔnε ta balɔ keto yun! Keto wunε ke kombile wɔmɔ mεbɔnɔn me ɓotu be punja mεlɛpi me Njambiye, yo ɓεaɓwε ɓun wo ɓo. ⁴⁸ Dete, wunε ke tedye nde, ɓεaɓwε ɓun nε kale. Sendi, wunε ke jaye mekele man. Keto ɓo, ɓo woma ɓotu be punja mεlɛpi me Njambiye, ma yo wunε ke nje kombile wɔmɔ mεbɔnɔn man. ⁴⁹ Dete, Njambiye te yɔkɔ ε duwε meyasi kɔ lεpima nde: <Mi ta tomɔ ɓotu be punja mεlɛpi membe nε ɓotu be tomun. ɓo ta wo ɓaɓa ke njokate, tedye ɓaɓa mεbɔnε.> ⁵⁰ Dete, mi ta diyε mekiyɔ me ɓotu be punja mεlɛpi membe hene yi nyanjama ké ke mεɓɔ me ɓotu be ηgimɔ te yɔkɔ. Mi ta diyε mekiyɔ mete kande ke yesɔ te yi mbokɔ kusunama nɔ, ⁵¹ kande ke mekiyɔ me Abel kumɔ ke mekiyɔ me Sakari te yi ɓo woma

ke njoka mbey nyena sadaka nye Njambiyε nε mbanjɔ Njambiyε kɔ. Gbate, mi ke kombile lepɔ nye wunε nde: Njambiyε ta diyε mεkiyɔ man ke mεbɔ mε botu bε ngimɔ te yɔkɔ.

⁵² «Wunε nyanɔgwε botu bε duwɔ mεmbɔngɔ, mεbɔnε ta balɔ ke to yun! Keto wunε petima nje nde, bɔmɔ tɪ dukwε mεyasi na. Wunε nε nguru wun tɪ kendε ke nje te na, wunε kpalma petɔ botu bεte bε kwadya kendɔ ke nje te baka.»

⁵³ Ke Yesus ma pundɔ ke tɔ mɔ *Farisε te kε, ε Befarisε nε botu bε ketina mεyasi kandε jeliya nε beyate diyε nye budya mεdiyan ⁵⁴yɪ lεbiye nε nye, simande yiɲa beya lɛpi ta pundɔ ke numbu nε.

12

¹ Ke ngimɔ te yite bɔmɔ wesidyama betomay betomay nda bɔ ta natina. ε Yesus pa kandε lɛpina nye bejεke bεnε, a lɛpima nde: «Wunε dɪy nε sɔsɔ nε ngɔ *Befarisε. Ngɔ te, yo likisi te yi bɔ nɔ kε. ² Yasi hεnε te yi dɪyε ke sɔ kε ta pundɔ puyε. Sendi, yasi hεnε te yi dɪyε sɔdyate, bɔmɔ ta duwε yo. ³ Yasi hεnε te yi wunε ta lepɔ ke mɔy yitil nε tu, bɔ ta wokɔ yo ke puyε nε yesɔ. Sendi, yasi te yi wunε ta lakidya lakidyangwε ke mεtɔ ke mεtonɔgari, yo ta pelna ke mεtosiyɔ nε gbololo. ⁴ Wunε bεsɔ bεmbε, mi lɛpi nye wunε nde: Wunε tɪ kambi botu bεte bε yakama wo mεmbundɔ kinε bε nε dɛti te yi nje kelɔ yiɲa yaɲa ke kɔntε na. ⁵ Mi ta lepɔ mɔ te yi wunε yɔkanɔgwε kambɔ kɔ. Wunε kɔmbi mɔ te ε nε dɛti te yi kenjε mɔ te yi nye si wo kɔ ke dɪte te yi ti dɪm kε. Mi ke kombile lepɔ nye wunε

nde: Wunε kâmbi mɔ te mbete. ⁶ Benɔn nda beŋgiri, 'bo ti dyanɔgwe ka bo yitan sisi yiba na? Ko dete, Njambiyε ke duwε bo hεnε. ⁷ Yasi wete, ke be wunε, ko nyiŋɔ to yun, Njambiyε ke duwε buyɔte. Wunε tɪ kambi yaŋa na, wunε sulnate ke misi mε Njambiyε kwɔ budya beŋgiri.

⁸ «Mi ke lepɔ nye wunε nde: Mumɔ hεnε tε ε jaye mi ke mbɔmbu bɔmɔ, mi *Mɔnɔ mumɔ ta jaye sendi nye ke mbɔmbu bejaki be Njambiyε. ⁹ Yasi wete, mumɔ hεnε ε seŋε mi ke mbɔmbu bɔmɔ, mi Mɔnɔ mumɔ ta seŋε sendi nye ke mbɔmbu bejaki be Njambiyε.

¹⁰ «Mumɔ hεnε ε lepε yiŋa beya yasi sunɔgwe nε Mɔnɔ mumɔ, Njambiyε ta tiko nye nε nɔgwe. Yasi wete, mumɔ hεnε ε lepε lepi gbutu sunɔgwe nε Kimɔ Sisiŋ, ko Njambiyε tɪ tiko nye nε nɔgwe na.

¹¹ «Kome bo ta bu wunε kε nɔ ke membanɔ mewesidya mε Beyuden, kε nɔ ke mbɔmbu botu be pesina jɔsi, ho kε nɔ kε mbɔmbu bekum, wunε tɪ gwaki kaŋ ke yasi te yi wunε ta yeŋsa, ho gwe kaŋ ke yasi te yi wunε ta lepɔ kε na. ¹² Keto Kimɔ Sisiŋ ta tedye wunε yasi te yi wunε ta lepɔ kε ke kiya mbey.»

Kanɔ wete mɔ kusuku ε bɔ

kinε dyanɔ na

¹³ Ke kɔŋte, ε wete mumɔ diyε ke mɔy nɔgil lepɔ nye Yesu nde: «Yekele, lepɔ nye maŋmbe nde, sine nye kâbidyanɔgwe kusuku te yi saŋsu tikima nε wuse kε.» ¹⁴ ε Yesu yeŋsa nye nye nde: «Mbam, nda tike mi mɔ pesina jɔsi yun ho mɔ kabina kusuku yun nye wunε?» ¹⁵ ε Yesu

nje lepɔ nye bo nde: «Wune dɛy ne sɔsɔ. Wune ti bɛki ne njan sumba na, keto budya kusuku te yi mumɔ yakama be nɔ kɛ ti yaka nye nye jongwe na.»

¹⁶ E nye nje yekidye wete kanɔ nye bo lepɔ nde: «Wete mɔ kusuku woma budya nyambi ke menɔwan menɛ. ¹⁷ E nye takina ke moy temɔ ne lepɔ nde: «Mi ta kelɔ nan, keto mi yeti se ne mbey te yi bakidye nyambi mbe kete na.» ¹⁸ E nye lepɛ nde: «Ndana mi duwɔ nda yi mi ta kelɔ kɛ. Mi ta si yangile mendam membe nje sumɔ menyangwe mete kwɔ yi mbɔmbu. Mi ta wesidye nyambi mbe nɛ kusuku mbe hene nye ke moyte, ¹⁹ mɔ nje lepɔ ke kɔnte nye temɔ mbe nde: Temɔ mbe, we ne budya kusuku ke kom yi yaka budya mɛsew! Wedyangwe, dyenangwe, dyakɔ menjam, nɛ we kɛbi jongwe dyɔ!» ²⁰ Yasi wete, e Njamiye lepɛ nye nye nde: «We lem, ke tu kɔ muka mi ta bu sisiɲ yɔ! Ma meyasi hene te yi we wesidya kɛ ta wokuna ne nda?» ²¹ Yo dɛte sendi ke yi mumɔ hene e wesidye kusuku ndi yene nyepɔ, yasi wete, nye gbelate ke misi me Njamiye.»

²² E Yesu nje lepɔ ke kɔnte nye bejeke bene nde: «Dete, mi ke lepɔ nye wune nde: Wune ti gwaki kan ke jongwe dyun ke kasi medye, ho gwe kan yotu yun ke kasi melɛngwe na, ²³ keto jongwe kwɔ medye, yotu kwɔ melambɔ. ²⁴ Wune bɛɲa benɔn. Bo ti bɛki mbeki na, bo yeti ke soɲe yiɲa nyambi ke ɲwan na, bo kine talɔ ho ndam na. Ko bɛkɔ dɛte, Njamiye ke nye bo medye. Wune benɔn yeti wete na, wune kwɔ bo metu gomay ke misi me Njamiye. ²⁵ Mɔ

te nda ke njoka yun yakama sewdye metu me jongwε dyene ne mbet keto gwena kaŋ te yi nye nɔ ké? ²⁶ Nge be nde, wune yeti ne deti te yi kelo monɔ yaŋa dete na, 'ma ne njáki gwe kaŋ ke meyasi mete yiri keto nge? ²⁷ Wune bêŋa nda yi membunjo ju nɔ ké. Membunjo yeti ke kelo yiŋa mesay ho sa melambo na. Ko beko dete, mi ke lepɔ nye wune nde: Ko kumande Salomon ne nyangwe diyɔ meluksa mene ti lenje yiŋa kpasa kimɔ lambɔ nda njam membunjo maka wete ne wete na. ²⁸ Ma wune botu bete be tike temɔ ne mbet ke yi Njambiyε baka, nge Njambiyε nye kimɔ njam nye membunjo mete yi likɔ yi diyε ndi muka, nemenɔ bo boŋma bete ke dite ké, 'sungwa ne wune? 'A ta diyɔ ka kine lenje wune lambɔ na? ²⁹ Wune ti tiki ndi temɔ ke saŋna yasi te yi wune ta dye ho yasi te yi wune ta hɔbiye na. ³⁰ Keto yo mekandɔ me botu bete be yeti ke duwe Njambiyε baka sa meyasi mete yinɔri hene. Yasi wete, Saŋwe wun duwa nde, wune yâkaŋwe be ne meyasi mete ke jongwε dyun. ³¹ Wune kânda gosɔ *Kandɔ te yi Njambiyε, dete a má nje dokidye meyasi mete yiri ke to te nye wune. ³² Wune monɔ kuru besam, wune ti gwaki wɔ na, keto Saŋwe wun beŋma kimɔte yi kaŋe Kandɔ dyene nye wune. ³³ Wune dyâŋwe mekusuku mun bu moni te nye buka bomɔ. Wune fûl mekobiye me bakidya moni yi ti butɔ ké, nè wune kôm mekusuku mun ke kwey kome Njambiyε diyε ké. Kusuku te ti yambile na. Mate mɔ guɔɔ ti wuta ke kekite na. Benya ti dye yo na, ³⁴ keto ke mbey te yi kusuku

yun dīyε kεte, temo yun ta be sendi womete.»

Wuse kōmsaᅅgwe metu hene

³⁵ Ε Yesus kε mbombu lepε nde: «Wunε kōmsaᅅgwe susule moy jeliyε. Melambo mun dīy kwenjate. ³⁶ Wunε bēki nda botu be mesay bete be laᅅye masa wan kome nye ta yokwe ke jeso gwaki ké. Dete, bo ta bute numey nedo nye nye kome nye ta dya dᅅᅅgwe numey ké. ³⁷ Botu be mesay te bete ne mesosa kome masa wan ta yokwe dolo bo ke mejemsidyε ké. Gbakasi yi mi lepε nye wunε ké: A ta komsa susule moy jeliyε, a má jeba bo, né bo nje dīy metidyε dyaena. Nye ne ᅅguru wene ta bu meᅅye nε meyasi hene nje tiko ke nji mekol man. ³⁸ Ke nye dya ke bembe tu ho ke numbu ᅅgimo dolo bo ke mejemsidyε, botu be mesay te bete ne mesosa. ³⁹ Wunε dúkwe gba nde: Sa tu má dukwe ᅅgimo te yi mo gubo nje no ké, ma nye ke pemε yasi, kambo mo gubo me nje leke tu nyiᅅe gubo meyasi. ⁴⁰ Dete, wunε sendi, wunε kōmsaᅅgwe, keto *Momo mumo ta nje ke ᅅgimo te yi wunε ti be ke take nde, a ta nje kete ké na.»

Kasi kimo mo mesay ne

beya mo mesay

(Mt 24)

⁴¹ Ε Piyer lepε nye nye nde: «Nyaᅅgwe Kumande, 'we nyéki kanε te yike nye wuse, ho we nyéki keto bomε hene?» ⁴² Ε Nyaᅅgwe Kumande yeᅅsa nde: «Yo nda kimo mo bakidya meyasi? Yo yokε ε ne soso yi masa wene ta tembidyε nye nde, a dīy ne botu be mesay bene yi nye bo

mɛɔfye yaka nɛ ŋgimɔ te yi nyɛ pɛsima kɛ. ⁴³ Mɔ mesay kɔ nɛ mesosa komɛ masa wɛnɛ ta ɔfya dolɔ nyɛ kɛ kelɔ ɔfete. ⁴⁴ Gbakasi yi mi lɛpɛ nyɛ wunɛ kɛ: A ta nje tɛmbidye nyɛ, na ɔfiy nɛ mɛyasi mɛnɛ hɛnɛ. ⁴⁵ Yasi wɛtɛ, ŋgɛ mɔ mesay kɔ lɛpɛ kɛ mɔy temɔ nɛ nde: «Masa wombɛ tɪ yɔkwɛ ndana nɛɔ na,» ŋgɛ nyɛ nje nyɛ ɔɔ kɛ mɛndina botu bɛ mesay, bɛmbam nɛ ɔomari, ɔfiyɔ ndi mɛɔfye, ndi hɔɔbiya mɛnjam nɛ gwɛna mɛnjam, ⁴⁶ yite wɛtɛ yesɔ masa wɛnɛ ta duwɛ ɔfya kɛ yesɔ te yi nyɛ tɪ bɛ kɛ take nde, a ta ɔfya ketɛ na, kɛ hawa te yi nyɛ tɪ duwɛ na. A ta tɛɔfye nyɛ nyanɔgwɛ mɛɔnɛ tiko kɛ nje sɔŋ, kelɔ nɛ nyɛ nda yi ɔɔ kelɛ nɛ botu betɛ bɛ ti tiki temɔ kɛ yi Njambiyɛ ɔaka.

⁴⁷ «Mɔ mesay te yɔkɔ ɛ ma duwɛ yasi te yi masa wɛnɛ kwadye nje ɔfiyɔ kinɛ kombilɛ mɛyasi, kinɛ kelɔ sendi nda yi masa wɛnɛ kwadye, ɔɔ ta njuro nyɛ ɔɔɔɔɔɔ. ⁴⁸ Yasi wɛtɛ, yɔkɔ ɛ kelma yasi kinɛ duwɛ kwadya te yi masa wɛnɛ, ŋgɛ bɛ nde, a kelma yasi te yi ɔɔ yâkanɔgwɛ njuro nyɛ ketɛ, ɔɔ ta njuro nyɛ nɛ mbɛt. ɔɔ ta diyɛ ɔɔɔɔɔɔ mɛyasi kɛ mɛɔ mɛ mɔ te yi ɔɔ nya nyɛ ɔɔɔɔɔɔ mɛyasi kɔ. ɔɔ ta diyɛ kwɔ to te kɛ mɛɔ mɛ mɔ te yi ɔɔ nya nyɛ ɔɔɔɔɔɔ mɛyasi nde, a ɔâkidya kɔ.

⁴⁹ «Mi njɔ betɛ ɔfite kɛ mɛnɛti. Mi kɛ gɔrɔ nɛ temɔ mbɛ hɛnɛ nde, ɔfite ɔfiya. ⁵⁰ Yo nɛ wɛtɛ mɛtɔpuna te yi mi yâkanɔgwɛ sanɔgwa nɔ, temɔ mbɛ ndi kɛ gwe kan, ɔɔɔ wɛɔɔɔ, yo má kelna. ⁵¹ 'Wunɛ táka ka nde, mi njáki nje nyɛ tɛtɛ kɛ mɛnɛti maka? Mi kɛ lɛpɔ nyɛ wunɛ nde: Ko na. Mi njáki ɔake njoka ɔomɔ. ⁵² Kandɛ ndana,

ke njoka bomo yitan be jonna ke kiya tu wete, bo ta baka, bomo yitati ta lu dyambi sungwe ne bari yiba. Baka yiba ma lu sendi dyambi sungwe ne bari betati. ⁵³ Sangwe ne mono ta lu dyambi ne mono e mbam. Mono e mbam ma lu dyambi ne sangwe. Nyangwe ne mono ta lu dyambi ne mono wene e nyari. Mono nyari ma lu sendi dyambi ne nyangwe. Mbambo e nyari ta lu dyambi ne njari ne. Njari ma lu sendi dyambi ne mbambo e nyari.»

⁵⁴ Yesus ka mbombu lepo nye ngil bomo nde: «Ke ngimo te yi wune beje yindi mbiyo ke meta me dyobo, ndana ndana wune ke lepo nde: <Mbiyo ta no,> o beja ke, yo kelnama ndi dte. ⁵⁵ Ke ngimo te yi wune teme bemenmene beje dyobo ne wango, wune lepi nde: <Jon ta kelo muka budfyate,> o beja ke, yo kelnama ndi dte. ⁵⁶ Wune botu be likisi, wune ke duwe nembe teri dyobo ne meneti. Ma nan yi wune ti namba meyasi mete yi kwanja ke mengimo te yike ke?

⁵⁷ «Keto nge yi wune ne nguru wun ti namba sendi meyasi yi duwe ne ngben mekele ke? ⁵⁸ Nge wune mumo be ne lepi, nge be nde, wune ke ke josi, sang o nje te yi si kombile lepi te wune nye ke ngimo te yi wune nye ndi ke nje ke. Kelo dte, kamba a me nje bu we ke no ke mbombu mo pesina josi. Ma mo pesina josi me nje bu we kaje nye mo te e diyene ne tu jobo ko, kamba mo te e diyene ne tu jobo ko me nje bu we nye ke jobo. ⁵⁹ Mi ke lepo nye we nde: We diso pundo womeri, yite we sima gbo lepi hene ne satak kine bukwe ko mono mbulma sisi wete na.»

13

¹ Ndi ke kiya ngimo te ɔaɔa botu bete be ɔa womete baka nɔa yekidyɛ kasi botu be Galile nyɛ Yesu. Bo lɛpima nda yi Pilat woma botu bete, ε mɛkiyɔ man saɔgwa nɛ mɛkiyɔ mɛ benyamɔ bete yi bo woma kelɔ nɛ sadaka nyɛ Njambiyɛ kɛ. ² ε Yesu lɛpɛ nyɛ bo nde: «'Wunɛ tɔka ka nde, bo saɔgwanɔgwe nɛ nyanɔgwe mɛbɔnɛ mɛnɔri, keto bo ɔa nyanɔgwe botu be mɛbeyɔ kwɔ bomɔ hɛnɛ ke mɛnɛti mɛ Galile? ³ Mi ke lɛpɔ nyɛ wunɛ nde: Yeti dɛte na. Yasi wɛtɛ, nɔgɛ wunɛ ti yɛɔsa temɔ na, wunɛ hɛnɛ ta yambile sendi dɛte. ⁴ Sendi, bomɔ kamɔ jɔ yitan jɔ yitati yi donɔgbe donɔgbe tɔ Silɔy balma si wo kɛ, 'wunɛ tɔka ka nde, bo ɔa nyanɔgwe botu be mɛbeyɔ kwɔ bomɔ hɛnɛ ke Yerusalem? ⁵ Mi ke lɛpɔ nyɛ wunɛ nde: Yeti dɛte na. Yasi wɛtɛ, nɔgɛ wunɛ ti yɛɔsa temɔ na, wunɛ hɛnɛ ta yambile sendi dɛte.»

Kano ke kasi jɛti te ε ti wum ko

⁶ Ke kɔɔte, ε Yesu nyɛ wɛtɛ kano nde: «Wɛtɛ mbam bɛma wɛtɛ jɛti nde *figiyɛ ke nɔgwan nɛ. ε nyɛ kɛ bɛnɛ, simande yo wumma, na nɔku. A ka kinɛ dolɔ yaɔa na. ⁷ Ndana, ε nyɛ lɛpɛ nyɛ mɔ bakidyɛ nɔgwan nde: <Bɛnɛ, kande mɛsew yitati muka, nɔgɛ mi nje bɛnɛ, simande figiyɛ ko wumma, nɛ mi nɔku tena mɛmbumɔ mɛte, mi ti dɔl yaɔa na. Dɛte, pɛsɔ nyɛ, a ke dɛye mbɛy gbɛlate.> ⁸ ε mɔ bakidyɛ nɔgwan yɛɔsa nyɛ nyɛ nde: <Masa, pa tiko sendi nyɛ ke sew ko. Kande ndana mi ta timɔ mɛnɛti linje njuku te ɔy kimɔ mɛnɛti gwadyɛ ketɛ, ⁹ simande ke sew te ε nje

kɔ, a yakama wumɔ. Nge ti be dete na, we ta pesɔ nye.> »

Yesus ke sidye jemti wete nyari

ke yesɔ Saba

¹⁰ Wete yesɔ Yesus bɔ ke tedye bomɔ melɛpi me Njambye ke wete mbanjo mewesidya me Beyuden ke yesɔ *Saba. ¹¹ Wete nyari bɔ womete ne kɔsu yi wete beya sisij nya nye kɛ. Kɔsu te me ke mɛsew kamɔ jo yitan jo yitati. Nya te bɔ ne ngundenj. A ti be ne deti te yi tembidye yotu na. ¹² Ke Yesus ma beɛe nye kɛ, e nye jeba nye lepɔ nye nye nde: «Nyari, kɔn yo siyma.» ¹³ E Yesus kase mɛbɔ ke yotu ne, e nyari tembidye yotu ndana ndana ke kiya mbey kande luksa Njambye. ¹⁴ Ke mɔ te e diye ne mbanjo mewesidya me Beyuden kɔ ma beɛe dete kɛ, e nye woke ngambi budyate, keto Yesus sidya kɔn ke yotu mumɔ ke yesɔ Saba. E nye lepe nye ngil bomɔ nde: <Bomɔ yâkanɔwe kelɔ mɛsay ke metu yitan jo wete. Ke metu te yite, wune yâkanɔwe nje, né bo sidye mɛkɔn mun, yeti ke yesɔ Saba na.> ¹⁵ E Nyangwe Kumande yeɛsa nye nye nde: «Wune botu be likisi, ke njoka yun hene, 'nda ti wúnja nday ho tofu wene, punje kɛ nye nye mɔrɔku ke yesɔ Saba kɔ? ¹⁶ Ma nya kɔ, nye nday Abaraham. *Satan ma nye nye kɔn ke yotu me muka mɛsew kamɔ jo yitan jo yitati. 'Ti yaka nde, mi sidyikwe kɔn ne ke yesɔ Saba na?» ¹⁷ Ke ngimɔ te yi Yesus bɔ ke lepɔ dete kɛ, e njɔn biye botu bete be bɔ ke nye meso ne nye baka. Yasi

wete, ngil bomo hene ba ne mesosa ke nyanɗwe mekele hene te yi Yesus ba ke kelo ke.

Kano ke kasi wete mono mbumo

*nde mutar
(Mt 13; Mk 4)*

¹⁸ Yesus ka mbombu lepo nde: «*Kando Njam-biye nda nge? Mi ta yeko yo ne nge? ¹⁹ Yo nda kwalo wete mono mbumo nde mutar yi wete mumo bonma ke be ke ngwan ne ke. Yo loma doko be nyanɗwe jeta. E benon nje sumo metu man ke mebo mete jonna kete.»

*Kano ke kasi ngq kelna mampa
(Mt 13)*

²⁰ E nye ke mbombu lepo nde: «Mi ta yeko sendi *Kando Njam-biye ne nge? ²¹ Yo nda mono ngq kelna mampa yi nyari bu sangwe ne su farin yaka longa yitati. Mono ngq te ta kelo nde, mboro farin yinori hene siki wudye.»

Kano ke kasi bolkoko numey

²² Yesus ka medya medya, ke nyanɗwe medya ne ke mono medya. A dikima tedye bomo melapi me Njam-biye kwa no ke no Yerusalem. ²³ E wete mumo diye nye nde: «Nyanɗwe Kumande, 'yite nde, botu bete be ta be ne jongwe te yi kpo ne kpo baka ti buyo na?» E nye yensa nye bo nde: ²⁴ «Wune nyeki sosu yun hene yi sa nje te yi nyine ne bolkoko numey. Mi ke kobile lepo nye wune nde: Bomo budyate ta sa nje te yi nyine. Ko beko dete, bo ti nyine na. ²⁵ Kome sa tu ta teme difo numey ke, wune ta tika ke se. Wune ma kande dɗungwa numey lepo nde: «Nyanɗwe Kumande,

buta numey nye wuse.> Yasi wete, a ta yeŋsa nye wune nde: <Mi yeti ke duwe mbey kome wune wule nje no ke na.> ²⁶ Komete, wune ma nje kande lepinate nye nye nde: <We dyenama hobiye menjam sine wune. E we tedye sendi bomo melipi me Njambiyε ke mesε musu.> ²⁷ A ma nje yeŋsa nye wune nde: <Mi lepi nye wune nde: Mi yeti ke duwe mbey kome wune wule nje no ke na. Wune bomo hene be kele yasi kotute baka, wune lōndu ke keki mbe.> ²⁸ Kome bo ta bu wune betε ke sε ke, wune ta diyō mate beŋe Abaraham nε Isak nε Yakop nε botu be punja melipi me Njambiyε hene ke *Kandō Njambiyε. Komete, wune ta lelo pukile mesu. ²⁹ Yasi wete, bomo ta wule pulo kome yeso punde nε pulo kome yeso bale. Bo ta wule ngari, wule njembo nje diyō dyena ke *Kandō Njambiyε. ³⁰ Dete, baŋa botu be njime ta nje be bosa bomo. Sendi, baŋa bosa bomo ma nje be botu be njime.»

Yesus ke kε ke Yerusalem

³¹ Ke kiya ngimo te ε baŋa *Befarisε nje ke keki Yesus lepo nye nye nde: «Jisa waka, kwanjo londō, keto kumande Herod ke kwadye wo we.» ³² E nye yeŋsa nye bo nde: «Wune kēn lepo nye kwε enoru nde: <Mi ke soŋe beya mesisiŋ ke yotu bomō, sidye mekon kande muka kumō nemeno. Ke metu yitati ma nje sidye mesay membe.> ³³ Ko beko dete, mi yakanŋwe kε ne kendi mbe mbombu kande muka kumō nemeno nje bu ke koŋ nemeno, keto bo ti yaka wo mo punja melipi me Njambiyε ke wete mbey na, ndi ke Yerusalem.» ³⁴ E nye kε mbombu lepo

nde: «Yerusalem, Yerusalem, wε ε diki wo botu be punja mεlεpi mε Njambiyε, lυ botu bete be Njambiyε tomε njεsε kε yσ baka nε mεtari wo! Mi kwadya wesidyε bσnσ bσ nda yi gway kubε gukule nε bσnσ bεnε kε nji mεpapσ mεnε kέ. Ko bεkσ dεtε, wunε tĩ kwadyε na. ³⁵ Ndana wunε ta tika nε tυ dyun gbongote. Yasi wεtε, mi kε lεpσ nyε wunε nde: Wunε tí bεnε se mi na kumσ komε wunε ta duwε lεpσ nde: <Mεkombila nε yσkσ ε nje nε dino Baba Mbokσ kσ!> »

14

Yesus kε sidyε kσn wεtε mbam

kε yesσ Saba

¹ Wεtε yesσ *Saba ε Yesus nyinε kε tυ wεtε kum *Befarisε yĩ kè dyaena. Ε botu bete be bσ womεtε baka diki pεmσ nyε. ² Yaka nσ, wεtε mbam te ε bσ kε kσnσ nε ngbelele kσ bσ womεtε kε mbσmbu Yesus. ³ Ε Yesus diyε nyan gwε botu be duwσ mεmbongσ nε Befarisε nde: «'Yo ka kimote nde, mumσ sĩdyikwε kσn mumσ kε yesσ Saba?» ⁴ Ε bσ diyε nε sεm kinε yεnsa yaņa na. Ndana, ε Yesus sambile bσ kpokε nε mbam kσ sidyε kσn nε lεpσ nyε nyε nde, a kwān. ⁵ Ε Yesus nje lεpσ nyε bσ nde: «Kε njoka yun be diyε waka baka, nda yakama bεnε nε misi nde, mσnσ wεnε ho tabσ wεnε balma kε moy guka kε yesσ Saba, a má diyσ kinε biyε nyε sabε bεkε bεkε kσ?» ⁶ Bo tĩ yεnsa sendi yaņa nyε nyε kε diyan te yite na.

Kanσ kε kasi mεsun gwα mεdiyσ

kε bosa mεmbey

⁷ Ke kɔŋte, ε Yesus βεηε nde, botu βete yi bo jebama nde, bo njâki d̄yena baka ke sawe bosa membey. Ε nye nye bo kanɔ nde: ⁸ «Ŋge mumɔ kele jeso gwaki jeba we nde: Inja d̄iyɔ kete, we t̄i d̄iy ke bosa mbey na, simande bo jebama wete mɔ te ε kwan̄ma we kɔ. ⁹ We t̄i d̄iy ke bosa mbey na, kambɔ ma mɔ te ε jebama wune hene yiba kɔ me nje lepɔ nye we nde: <Tema, nye mbam te yɔkɔ mbey,> yite njɔn ta biye we kome we ta t̄eme k̄e d̄iyɔ ke mbey te yi njime k̄e. ¹⁰ Yo nde, ηge mumɔ jeba we ke jeso, kwan̄gɔ yɔ k̄e d̄iyɔ ke mbey te yi njime, simande kome mɔ te ε jebama we kɔ ta nje k̄e, a ta lepɔ nye we nde: <Sɔ mbe, ken d̄iyɔ mbombu,> yite ta nye we meluksa ke misi me bomɔ hene be w̄une bo ta d̄yena baka. ¹¹ Yo nde: Mumɔ hene ε bendidye yotu kenje kwey, bo ta pid̄ye nye kenje nji. Yasi wete, yɔkɔ ε pid̄ye yotu ne kenje nji, bo ta bendidye nye kenje kwey.»

¹² Ke kɔŋte, ε nye lep̄e nye mɔ te ε jebama nye kɔ nde: «Ŋge we kele m̄ed̄ye ȳi jeba ne bomɔ ke bembe yesɔ ho bekoko, we t̄i jeban̄gwe besɔ bo ho bemɔη ho bejad̄ye bo ho botu be kusuku be d̄iye ke kek̄i yɔ baka na, kambɔ bo me nje jeba sendi we wete yesɔ ȳi yɔkid̄ye kiya yasi te yi we kelma nye bo k̄e nye we. ¹³ Yasi wete, ηge we kele jeso ȳi jeba ne bomɔ ne m̄ed̄ye, jeban̄gwe buka bomɔ, jeba botu be k̄osu n̄e botu be ndembil n̄e botu be d̄ibina misi. ¹⁴ Ŋge we kele d̄ete, we ta be ne mesosa, keto bo t̄i be ne yasi te yi bo ta yɔkid̄ye nɔ nye we na. Yo ndi nde, Njambiye ta yɔkid̄ye yo nye we ke yesɔ te yi ηgben̄ bomɔ ta

womiyε nɔ k .

Kanɔ ke kasi nyanɔwe dina
(Mt 22)

¹⁵ Ke wete mɔ te yi bene be Yesus bɔ ke dyena kɔ ma wokɔ melɛpi mete yi Yesus lepima k , ε nye lɛpe nye nye nde: «Mɔ te ε ta dyena ke *Kandɔ Njambiyε kɔ ne mesosa.» ¹⁶   Yesus yensa nye nye nde: «Wete mbam komsama budya medye y  jeba ne budya bomɔ. ¹⁷ Ke ngimɔ medye ma dya k , ε nye tome mɔ mesay wene k  jeba ne botu bete be nye jebama baka y  lɛpɔ nye bo nde: <Wune nj ki, keto meyasi hene megweya kombilate.> ¹⁸ Yasi wete, mumɔ hene ke njoka yan lepima ndi nda jakɔsɔ nde, bo b na nye ne ngwete, keto a ti yaka k  na. Bosa mumɔ lepima nye mɔ mesay nde: <Mi bɔmma yina pel meneti, yo ke diyε nde, mi k n k  beɛe yo, dete beɛa mi ne ngwete.> ¹⁹   wete lɛpe ne nde: <Mi bɔmma benday kamɔ yi mesay, mi ke k  bobε deti yan, dete beɛa mi ne ngwete.> ²⁰ Mbanja njɔ lɛpɔ ne nde: <Mi b n nyari ndi kwey kwey, dete mi ti yaka k  na.> ²¹   mɔ mesay kɔ yɔkwe k  yekidyε meyasi mete yi kwanama k  nye masa wene. Ndana, ε masa woke ngambi budyate.   nye nje lɛpɔ nye mɔ mesay wene nde: <Ken nedɔ ke nyanɔwe s  n  ke boku menje ke moy dya, n  we b n buka bomɔ n  botu be kɔsu n  botu bete be ne dibina misi baka n  botu be ndembil nje nɔ.> ²² Mɔ mesay kɔ yɔkwe nje lɛpɔ nye masa wene nde: <Mi ma kelɔ nda yi we lepima nye mi k , yasi wete, membey ndi kete.> ²³ Ndana, ε masa lɛpe nye mɔ mesay te nde: <Ken ke boku

menje, nò gôngilangwe ne mendoko, nò kêl nde, bomò njâki, né tɔ dyembe tondu.» ²⁴ Yasi wete, mi ke lepò nye wune nde: Ke be bosa botu bete be mi jebama baka, wete ne wete tí kpoke medye membe na.»

*Kasi beɲgwa Yesus
(Lk 8; Mt 8)*

²⁵ Nyangwe ɲgil bomò bɔ ke kendo bene be Yesus. E nye yeɲsa beɲe bo lepò nde: ²⁶ «Iɲge mumò nje ke yembe, na be jeke wombe, a sôɲa temò ke yotu saɲgwe bene nyangwe, soɲe temò ke yotu nyari bene bonò nè ke yotu bemaɲ be bembam nè bedyombu, soɲe sendi temò ke jonɲgwe dyene ne ɲguru wene. ²⁷ Sendi, ɲge mumò ti sobe kroa ne beɲgwe mi na, mɔ te ti yaka be jeke wombe na, keto ²⁸ nda ke njoka yun, ɲge nye kwadye sumò dongbe dongbe tɔ, a má dɔyò kine pa nembɛ yí duwe yasi te yi nye yakama kwanɲye, yí beɲe, simande a ne buyò sumba yí sidye ne mesay mete kɔ? ²⁹ A ta pa kelò dete, ma nje be nde, a kânda mesay kine nje be se ne deti te yi sidye na. ɲge nye kele dete, bomò hene be ta beɲe baka ta nyeto nye lepò nde: ³⁰ «Mbam te yòkò kandima njumò nje sudye.» ³¹ Dete sendi, yo kumande te nda, ɲge nye kè ke lɔ dyambi ne wete kumande, a má dɔyò kine pa nembɛ yí beɲe, simande a yakama bu besɔja tomay kamò kè lɔ dyambi ne yòkò e ne besɔja tomay kaba kɔ? ³² ɲge nye beɲe nde, yo ti yaka na, a má tomò bomò ke ɲgimò te yi yòru ndi londunate ké kè lepò nye nye nde, bo kêl mbon, né bo dɔy ne te. ³³ Dete sendi, ɲge mumò hene

ke njoka yun ti soŋe temo ke meyasi hene te yi nye no ké, mo te ti yaka be jeké wombe na.

³⁴ «Yo gbate nde, kwa kimo yasi. Ko beko dfe, nge kwa si lenjo, bo ta kelo nan nje yokidye ne somte? ³⁵ Yo ti kelo se nde, meneti ho kundu jôngwe mbeki na. Bo bonjo yo li ke se. Mo te e ne meto te yi woko ne pe, a woku!»

15

Kano ke kasi sam te e dimbiya ko (Mt 18)

¹ Botu be bonjo mɔni garama hene ne botu be mebeyo dikima nje ke keki Yesu yi nje woko melɛpi mene. ² *Befariɛ ne botu be ketina meyasi nyinɟilama lepo nde: «Mbam ko ke bu botu be mebeyo ne mesosa, kwa dyena sendi bene bo.»

³ Yasi wete, e Yesu nye bo kano nde: ⁴ «Ke njoka yun, nge wete mumo be ne besam gomay, nge wete dimbiye, a kel nan? 'A ti panj tiko besam kamotan jo kamoni jo yitan jo yini te bari ke mbey medye kwa ke sa yoko e dimbiya ko kumo ke ngimo te yi nye dolo nye ke na? ⁵ Kome nye si dolo nye ke, 'a ti soba nye nye ke beko ne ne mesosa na? ⁶ Ke nye yokwe kumo tu, a ma jeba beso bene ne bambam bete be diye ke keki ne baka lepo nye bo nde: <Wuse sosangwe, keto mi dolma sam wombe e dimbiya ko.> ⁷ Mi ke lepo nye wune nde: Dete sendi, mesosa beki budyate ke dyobo, keto mo mebeyo wete e yensa temo ko. Mesosa mete kwa yike yi bejna keto bomo

kamotan jo kamoni jo yitan jo yini be ne ngben be yeti ke diyε nde, bo yēnsangwε temo baka.»

Kano ke kasi mōni te yi dīmbiya ké

⁸ «Ho nde, ηγε wεte nyari be ne sule kamo, ηγε wεte dīmbiyε, a kél nan? A kwénja lambo wōmbile tɔ sɔ kimote kumo ke ηgimo te yi nye dole yo ké. ⁹ Kome nye si dolo ké, a má jeba beso bene nè boma bete be diyε ke kēki ne baka lepɔ nye bo nde: <Wuse sōsangwε, keto mi dolma sule wombe ε dīmbiya kɔ.> ¹⁰ Dete sendi, mi ke lepɔ nye wune nde: Bejaki be Njambiyε wóku mesosa budfyate, ndi keto mo mebeyo wεte ε yeɔsa temo kɔ.»

Kano ke kasi mōno te ε nya to ke

sap sap jonḡwε kɔ

¹¹ E Yesus lepε sendi nde: «Wεte mbam ba ne bono bembam yiba. ¹² E ndembi te lepε nye sangwε nde: <Sanɔmbe, nyeko mi ngabiyε meyasi mete yembe.> E sangwε wan kabe meyasi mete yi nye ba no ké nye bo. ¹³ Mōno metu kwanɔma ke konɔte ne mbet, ε ndembi te doke meyasi mene hene kwɔ kè londunate ke wεte meneti. Kumo mate, ε nye si kwanɔdye kusuku ne ke nyem nyem jonḡwε. ¹⁴ Ke nye ma si kwanɔdye yo dεte ké, yaka no, nyangwε kolo ke dya ke meneti mete, ε yasi hene kande banna ne. ¹⁵ E nye kwɔ kè diyε mesay ke bo wεte mbam mate. E mbam te kenje nye ke bakidya beabem bene ke moy lo. ¹⁶ Mōno mbam kɔ goruma dye membumo mete yi beabem dikima dye ké. Ko dεte, mumo wεte ne wεte ti nye nye yaɔa na. ¹⁷ Ndana, ε nye kande

takina yasi lepɔ ke moy temɔ ne nde: <Botu be mesay be saɲmbe hene ne budya medye kwa to te, mi mbe waka ke gwe nja. ¹⁸ Mi ta teme yokwe ke pe yi saɲmbe. Mi ta lepɔ nye nye nde: Saɲmbe, mi ma kelɔ beyate budyate ke mbombu Njambiyɛ nɛ ke mbombu wɔ. ¹⁹ We ti yaka jeba se mi nde monɔ wɔ na. Kelɔ ne mi nda yi we kele ne wete mɔ mesay wɔ ke.> ²⁰ Ke kɔntɛ, ɛ nye teme yi yokwe ke pe yi saɲgwe.

«A bɔ ndi londunate, ɛ saɲgwe beɲɛ nye gwe ɲgwete wene sedye ke wuse nye kwa dulo numbu ne. ²¹ ɛ monɔ lepɛ nye nye nde: <Saɲmbe, mi ma kelɔ beyate budyate ke mbombu Njambiyɛ nɛ ke mbombu wɔ. We ti yaka jeba se mi nde monɔ wɔ na.> ²² Ko beko dɛte, saɲgwe lepima nye botu be mesay bene nde: <Wune njâki nedɔ ne lambɔ te ɛ lanma nyɔɲɔ kwa besɔ kɔ nje lenje nye. Wune nyêki bolo ke bo ne, lenje sendi nye menakala ke mekol. ²³ Wune kɛn bu monɔ nday te ɛ ne mutɔ kɔ nje wo. Wuse dyênaɲgwe, nɛ wuse sɔsaɲgwe, ²⁴ keto monmbe kɔ gwɔ, ndana a womiya. A dimbiya, ndana he dolma nye.> ɛ bo kande jesɔ.

²⁵ «Ke ɲgimɔ te yite tomba te bɔ ke ɲgwan. Ke nye ma yokwe wuta ne tu ke a woku bomɔ ke mende mendumɔ bolɔ jesɔ. ²⁶ ɛ nye jeba wete mɔ mesay diyɛ nye nde: <Nge yi kwaɲna wonɲa ké?> ²⁷ ɛ nye yeɲsa nye nye nde: <Mon yokwɔ, dɛte saɲgwe woma monɔ nday te ɛ ne mutɔ kɔ, keto monɔ dyanma ne te.> ²⁸ Tomba moy wokuma ɲgambi kine kwadye nyiɲɛ tu na. ɛ saɲgwe punde ke ɲgweta ne nye nde, a nyiɲa

tu. ²⁹ Ε nye nje lepɔ nye saɲgwe nde: <Pa βeɲe, mi ke kelɔ mesay nye we waka buɖya mɛsew. Mi ti yeliye yiɲa lepi ke numbu yo wete yeso na. Ko gbela mɔnɔ tabɔ wete ne wete, we ti nye mi nde, mi wɔku dye sosa nɔ sine besɔ bembɛ na. ³⁰ Beɲa nde, mɔnɔ wɔ ε ma sambɔ meyasi mɔ bene boma dyaɲma ké, we ke nje wo mɔnɔ nday te ε ne mutɔ kɔ nye nye dye.> ³¹ Ε saɲgwe lepe nye nye nde: <Mɔnmbɛ, sine we waka metu hene. Meyasi hene te yi mi nɔ, yo yo. ³² Yasi wete, yakama nde, wuse sɔsaɲgwe kelɔ jesɔ, keto mɔɲ kɔ gwɔ, ndana a womiya. A dimbiya, ndana he dolma nye.> »

16

Kanɔ ke kasi wete beya mɔ

bakidya kusuku

¹ Yesus ka mbɔmbu lepɔ nye bejeki bene nde: «Wete mumɔ βɔ ne kusuku buɖyate. A βɔ ne mɔ bakidya kusuku ne. Ε bomɔ nje lepɔ nye nye nde, mɔ bakidya kusuku ne ke sambɔ yo. ² Ε nye jeba nye lepɔ nde: <Yo kwalɔ yasi te nda yi mi woke bomɔ lepe ne diɲɔ dye ké? Lepɔ kasi mesay me bakidya kusuku mbe yi we kelma ké, keto we ti kè se mbɔmbu yi kelɔ mesay mete na.> ³ Ε mɔ bakidya kusuku kɔ lepe ke mɔy temɔ ne nde: <Mi ta kelɔ nan, keto masa wombɛ ke soɲe mi ke mesay me bakidya kusuku ne. Mi yeti ne deti te yi putike meneti na. Njɔn jɔmbuna yasi ke βɔ bomɔ ke kelɔ mi.> ⁴ Ε nye lepe nde: <Mi duwɔ nda yi mi ta kelɔ, né bomɔ bu ne

mi kimote ke metu man kome bo ta soŋe mi ke mesay ké.› ⁵ Ndana, e nye jeba mumo hene e ba ne yaŋa bene masa wene ko. E nye diyε bosa mumo nde: ‹Wúne masa wombe ne niŋgo?› ⁶ E mbete yeŋsa nye nye nde: ‹Nyanŋwe membe memuto gomay.› E mo bakidya kusuku lepe nye nye nde: ‹Boŋgo mekana mo diyo metidye nedo keto nde, yo kamotan.› ⁷ Ke koŋte, e nye diyε wete sendi nde: ‹Yo ba niŋgo?› E nye yeŋsa nde: ‹Mako yombo gomay.› E mo bakidya kusuku lepe nye nye nde: ‹Boŋgo mekana mo keto nde, yo kamotan jo kamotati.› ⁸ E masa beya mo bakidya kusuku ko jaye nye keto jeŋ te yi nye kelma ké.»

E Yesus kè mbombu lepɔ nde: ‹Botu be meneti baka ne jeŋ kelna mekele suŋwe ne benjoŋ ban kwɔ botu bete be beŋwe meyasi me Njambye baka. ⁹ Mi ke lepɔ nye wune nde: Wune boŋ gbela meyasi me meneti maka biye ne so wúne bomo, yaka no, kome meyasi mete ta banɔ wune ké, Njambye ta bu wune tiko ke mbey te yi wune ta diyo kete kpo ne kpo. ¹⁰ Keto mo te e duwe bakidye monɔ yasi, a yakama duwe bakidye sendi nyanŋwe yasi. Yoko e sebile mumo ke monɔ yasi, a ta sebile sendi mumo ke nyanŋwe yasi. ¹¹ Dete, nge be nde, wune ti duwe bakidya gbela meyasi me meneti maka na, nda ma nje kaŋe sulna meyasi nye wune nde, wune bakidya? ¹² Nge be nde, wune ti duwe bakidya yasi mumo na, nda ma nje nye wune yasi te yun ko? ¹³ Kiya mo mesay wete ti yaka be ne bemasa yiba na. Ho a ta beno wete, kwadye mbaŋa, ho a ta wokuna ne wete, yeliye mbaŋa. Wune

ti yaka kelɔ mesay me Njambiyɛ, beɲgwɛ sendi kasi kusuku na.»

¹⁴ *Befarisɛ bɔ ke woko meɓepi menɔri hene. E bo yise Yesu, keto bo bɔ ne kwadɔya mɔni budɔyate. ¹⁵ E Yesu lepe nye bo nde: «Wune ne ɲguru wun ke bɔ yotu yun ke misi me bomɔ nde, wune ne ɲgbenɲ. Yasi wete, Njambiyɛ duwa yasi te yi ke moy metemɔ mun ke. Wune dukwe nde, yasi te yi bomɔ lukse ke, Njambiyɛ beɲa yo nda bɔ ke misi mene. ¹⁶ Membonɲa mete yi Moyisi ketima ke ne meɓepi mete yi botu be punja meɓepi me Njambiyɛ lepima ke diɔma kumɔ ke ɲgimɔ te yi Jan te mɔ tɔpuna bomɔ ke mɔrɔku. Ke kɔɲte, kande ke ɲgimɔ te yite, bo ke lepo Kimɔ Tom ke kasi *Kandɔ Njambiyɛ. Ndana mumɔ hene ke suɲna, na nyiɲ kete ne deti hene. ¹⁷ Wune dukwe nde, dyobo ne meneti yakama yambile nedɔ. Yasi wete, kine mɔnɔ yaɲa ne mbet yakama duwe ke membonɲa me Njambiyɛ na.

¹⁸ «Mumɔ hene e soɲe bo ne nyari bɔ mbaɲa, yite nye mɔ kelna wanja. Sendi, mumɔ hene e bɔ nya te yi njom soɲma bo ne nye, mɔ te mɔ kelna wanja.»

Kanɔ ke kasi wete mɔ kusuku bene

wete buka mumɔ nde Lasar

¹⁹ Ke kɔɲte, e Yesu yekidɔye wete kanɔ nde: «Wete mbam bɔ ne budɔya kusuku. A dikima leɲe kpasa melambɔ mete yi dye budɔya mɔni. A dikima joɲna metu hene ke nyɛɲgwɛ, komsa budɔya medɔye jeba ne bomɔ. ²⁰ Yo bɔ sendi ne wete buka mumɔ nde Lasar. A bɔ metinɛɲgwɛ

ke numey mo kusuku ko. Yotu Lasar ba tande mepen ne fata fata. ²¹ A kwadya dye membulma medye mete yi dikima balo wule ke tebel mo kusuku ko ke. Ko bembiye dikima nje dato mepen mene. ²² Diyo ke, buka mo ko nja gwe, e bejaki be Njambiyee sofe nye ke tikoo ke keki Abaraham. Mo kusuku ko nja gwe sendi, e bo pumbe nye. ²³ A ba ke sangwa ne nyangwe mebone mate ke dya bemun. Ke nye ma kanje misi ke, a beta kenje londunate Lasar ke keki Abaraham. ²⁴ E nye kembidya lepoo nde: <Sanju Abaraham, gwako ngwete wombe. Tomoo Lasar, a topa ton nyey ne ke moroko nje wedye ne dyem dyembe, keto mi ke sangwa ne nyangwe mebone ke lam dite te yike.> ²⁵ E Abaraham yensa nde: <Monmbe, taka kimote. We ba ne kusuku budiyate ke jongwe dyoo, e Lasar sangwa ne mebone ke ngimoo te yite. Ndana Lasar me ke kimo diyo wonga, ma we me yo ke mebone. ²⁶ Yiya yasi sendi nde: Nyangwe gbonoo ndon ke njoka su sine wune. Dete, nge bomoo kwadye teme wonga yi ke weri, bo ti yaka kwa na. Sendi, nge bomoo kwadye teme weri nje wonga, bo ti yaka sabiyee na.> ²⁷ E mo kusuku ko lepe nde: <Sanju, nda yo dete ke, mi ke ngweta ne we nde: Tomoo Lasar kenje ke yi sanmbe, ²⁸ keto mi ne beman bembe yitan, na ke lepi yasi te yi nye bejma ne misi mene ke kimote nye bo, ma bo nje nje sendi ke mbey nyangwe mebone mete yike.> ²⁹ E Abaraham yensa nde: <Membonga mete yi Moyisi ketima ke ne mekana me botu be punja melepi me Njambiyee mate, bo bhangwe yo.> ³⁰ E

mɔ kusuku lɛpɛ nde: <Ko na, Abaraham, san̄su! Yo nde, ɲgɛ wɛtɛ mumɔ tɛmɛ kɛ njoka botu bɛtɛ bɛ ma gwe baka kɛ pɛ yan, bo ta yeŋsa temɔ.>

³¹ Ɛ Abaraham nje lɛpɔ nyɛ nyɛ nde: <Nɲgɛ bo ti wokɛ mɛn Mɔyisi nɛ mɛn botu bɛ punja mɛlɛpi mɛ Njambiyɛ na, bo ti yaka jayɛ yiŋa yaŋa na, ko bɛkɔ nde, mumɔ wɔmkwɛ kɛ lɛpɔ nyɛ bo.>

17

¹ Kɛ kɔŋtɛ, ɛ Yesus lɛpɛ nyɛ bɛjɛkɛ bɛnɛ nde: «Yo gba nɛ mɛyasi mɛtɛ yi keɛ nde, mumɔ jâti kɛ bɛya nje. Yasi wɛtɛ, mɛbɔnɛ ta balɔ kɛ to mɔ tɛ ɛ keɛ nde, mɛyasi mɛtɛ dʏân̄ kɔ. ² Yo kimɔtɛ kɛ yi mɔ tɛ nde, bo bôn̄ tari kɔkuna yasi tin̄ɔ kɛ ɲgɲɲ nɛ kwɔ bɛtɛ nyɛ kɛ maŋ, lan̄sa nde, a kɛl̄ yiŋa yasi tɛ yi yakama jatidyɛ ko mumɔ wɛtɛ kɛ njoka bɔnɔ baka kɛ bɛya nje. ³ Wunɛ pɛm mɛkele mun nɛ ɲguru wun. Nɲgɛ mɔŋ keɛ yiŋa bɛya yasi sun̄gwɛ nɛ wɛ, nɔ ndɛya nyɛ. Nɲgɛ nyɛ yeŋsa temɔ kɛ bɛya yasi tɛ yi nyɛ kelma kɛ, nɔ tiki nyɛ nɛ ɲgwɛtɛ. ⁴ Kɛ ndin̄gɛlɛ yesɔ wɛtɛ, ɲgɛ nyɛ keɛ bɛya yasi sun̄gwɛ nɛ wɛ mɛŋga yitan jɔ yiɓa, ɲgɛ nyɛ nje sendi mɛŋga yitan jɔ yiɓa lɛpɔ nyɛ wɛ nde: <Mi yeŋsama temɔ kɛ bɛya yasi tɛ yi mi kelma kɛ,> nɔ tiki nyɛ nɛ ɲgwɛtɛ.»

⁵ Ɛ botu bɛ tomun bɛ Nyangwɛ Kumande lɛpɛ nyɛ nyɛ nde: «Kelɔ nde, wusɛ tiki temɔ nɛ wɛ kwɔ yikɛ.» ⁶ Ɛ nyɛ lɛpɛ nyɛ bo nde: «Má bɛki nde, tikina temɔ tɛ yi wunɛ tikɛ kɛ yembɛ kɛ nyangwɛtɛ nda dɔkɔ mbumɔ ɲgwal lalɛ, ma wunɛ yakama lɛpɔ nyɛ jɛti tɛ yɔkɔ nde: <Sûtukwɛ kɛ suma kɛ maŋ,> a má wokɔ mɛn yun.

7 «Wuse pân pa lepɔ nde: Wete mumɔ ke njoka yun ne mɔ mesay wene e putike ngwan ne ho e bakidye betiter. Nge nye beɲe mɔ mesay wene ke yɔkwe ngwan, 'a má lepɔ nye nye nde: <Inja díyɔ nedɔ dyena>? 8 A ta lepɔ nye nye nde: <Jambinaɲgwe nye mi, senjɔ lambɔ, boɲɔ mɛɖye nje nɔ, né mi pa dyena hoɓiye menjam, ke kɔɲte, we má nje dyena nje hoɓiye yɔ yey.> 9 'Wune táka ka nde, a ta nye mɔ mesay kɔ wosoko, keto a kelma yasi te yi nye lepima nye nye ké? 10 Wune sendi, nge wune si kelo yasi te yi bo lepima nde, wune kél ké, nè wune njâki lepɔ ke kɔɲte nde: <Wuse gbela botu be mesay, he kelma yasi te yi ba nde, wuse kél ké.> »

Yesus ke sidye kɔn ndoko

ɓomɔ kamɔ

11 Yesus ba ke kè ke Yerusalem. E nye kwa ke njoka meneti me Samari nè Galile. 12 Ke ngimɔ te yi nye ba ke nyiɲe ke wete dya ké, e baɲa botu be ndoko kamɔ nje saɲgwa ne nye. Yasi wete, bo temma ne naɲ kembidya 13 lepɔ nde: «Yesus yekele, gwako ngwete wusu.» 14 E nye beɲe bo lepɔ nde: «Wune kên kè tedye yotu yun nye botu be nyena sadaka nye Njambiyɛ.» Ke ngimɔ te yi bo ba ke kè ké, e kɔn yan siye. 15 Ke wete ke njoka yan ma beɲe nde, kɔn ne siyma ké, e nye yɔkwe ne kɔkɔ ne luksa Njambiyɛ ke numbu ne men ke kwey. 16 E nye nje kuse meɓɔɲ ke mbɔmbu Yesus nye nye wosoko. Mɔ te ba mɔ Samari. 17 E Yesus nje lepɔ nde: «'Bo tĩ be ɓomɔ kamɔ yi kɔn yan siyma ké na? Bomɔ yitan jɔ yini te ɓari ɓa we?»

18 Nge kele nde, jεngwe te yoko nyεpo yôkwe ne koko nje lukse Njambiyε?» 19 E nyε nje lepô nyε mo Samari kô nde: «Tεma, kwanjô, tikina temô te yi we nô ké jonjwa we.»

Njimô te yi Njambiyε ta nje

namô ne mbokô ké

20 E *Befarisε diyε Yesus nde: «*Kandô Njambiyε ta dya ndenεn?» E nyε yejsa nyε bo nde: «Kandô Njambiyε tí dya ne nje te nde, bomô bεna na. 21 Bo tí lepô nde: <Kandô Njambiyε waka ho wari> na. Wunε dûkwe nde, Kandô Njambiyε mε ke njoka yun.»

22 E nyε lepε nyε bejεke nde: «Yo ta bε ne njimô te yi wunε ta kwadyε dīyô ko ne mbet ke yesô te yi *Mônô mumô ta nje ké. Ko bεkô dεte, wunε tí bεnjε yesô te na. 23 Bomô ta lepô nyε wunε nde: <Ne bεna, nyε waka, nyε wari!> Wunε tí ken na. Wunε tí sedyikwe bεngwe bo na. 24 Yo nde, njena Mônô mumô ta bε nda yi yesi mbiyô yesε nô ne verum, panô kandε kome yesô punde kumô kome yesô bale ké. 25 Yasi wεte, a yâkanjwe sanjwa ne mεbonε budyate. Botu bε njimô te yoko ta sεnjε nyε. 26 Yasi te yi kwanjama ke njimô Nôy ké ta kwanjama sendi dεte ke njimô te yi Mônô mumô ta nje kete ké. 27 Ke njimô te yite bomô dikima dīyena, dīyε mεnjam, kelô mεgwaki, kenjε bεngondu ban ke mεgwaki kumô ke yesô te yi Nôy nyinjama nô ke moy nyanjwe kuka, ε nyanjwe mbenj dya girise bo hεnε. 28 Yo ta kwanjama sendi nda yi yo kwanjama nô ke njimô Lot ké. Bomô dikima

ɔyena, ɔye menjam, ɔomɔ meyasi, ɔyangwe meyasi. Bo dikima be menyambi, sumɔ metu. ²⁹ Yasi wete, ke yeso te yi Lot duwa no ke *Sodom ke, e dite ne yina lolna metari wule ɔyobo girise bo hene. ³⁰ Yo ta kwanɔna sendi dite ke yeso te yi Monɔ mumɔ ta punje yotu nye ɔomɔ ke. ³¹ Yeso te mo te e ta be ke tosiyo ko ti pikwe nde, a me ke bu meyasi mene ke moy tu na. Sendi, mo te e ta be ke ngwan ko ti yokwe ne koko ke ɔya na. ³² Wune taka yasi te yi kelnama ne nya Lot ke. ³³ Mumɔ hene e ta sa nje te yi kambidya ne jongwe dyene ko ta dimbidye yo. Yasi wete, yoko e ta dimbidye jongwe dyene ko ta kpalo ju. ³⁴ Mi ke lepo nye wune nde: Ke ngimo te, ke njoka ɔomɔ yiba be ta ya ne tu ke kiya tan wete, a ta bu wete, tiko wete. ³⁵ Ke njoka ɔoma yiba be ta ngbo koko yasi ke tari, a ta bu wete, tiko wete. ³⁶ Ke njoka bambam yiba be ta be ke kelo mesay ke ngwan, a ta bu wete, tiko wete.» ³⁷ E bejeki diye nye nde: «Yo ta kwanɔna we, Nyangwe Kumande?» E Yesus yensa nde: «Ke mbey kome muɔ yasi diye ke, bedabo wesidyangwe womete.»

18

Kano ke kasi wete beya mo

pesina josi

¹ Yesus yekidya wete kano nye bejeki bene yi tedye bo nde, bo yakanawe ngweta ne Njambiye metu hene kine kato na. ² A yekidya nde: «Wete mo pesina josi ba ke wete ɔya. A ti be ke

kambɔ Njambiye na. Sendi, yeti kasi ne ne mumɔ na. ³ Wete kuso nyari bɔ ke dya te. A dikima nje mengimo hene ke yi mɔ pesina jɔsi kɔ lepɔ nye nye nde: <Pesɔ jɔsi ke njoka mbe sine mɔ melepi wombe.> ⁴ Mengimo kwanma budfyate, mɔ pesina jɔsi ti kwadye na. Ke kɔnte, e nye nje lepɔ ke moy temɔ ne nde: <Mi ke duwe gbate nde, mi yeti ke kambɔ Njambiye na. Sendi, mi yeti ne kasi ne mumɔ na. ⁵ Ko beko dɛte, mi ta pesɔ lepi kuso nya kɔ, keto a ke njangwe mi. Mi ta pesɔ lepi ne, keto a ta potɔ to mbe ne njenate metu hene.> »

⁶ E Nyangwe Kumande kɛ mbɔmbu lepɔ nde: «Wune woku ndi yasi te yi beya mɔ pesina jɔsi kɔ lepɔma kɛ. ⁷ 'Wune taka gbate nde, Njambiye ta diyɔ ka kine pesɔ lepi keto botu bete be nye ma tɔke baka yi kame ne bo? 'A ta diyɔ ka kine pesɔ lepi keto botu bete be ngweta ne nye tu ne yesɔ baka? 'A ta linja kine pesɔ ka lepi nedɔ keto yan yi kame ne bo? ⁸ Mi ke lepɔ nye wune nde: A ta pesɔ lepi nedɔ keto yan yi kame ne bo.» Yesus sidya lepɔ nde: Kome *Mɔnɔ mumɔ ta nje kɛ, 'a ta kwedya ka bomɔ ke tikɔ temɔ ne Njambiye?»

Kanɔ ke kasi bembam yiba be ka

ngweta ne Njambiye

⁹ A ka mbɔmbu yekidyete sendi wete kanɔ, keto botu bete be lepe gba nde, bo ne ngben nje kpalo yeliye besɔ baka. ¹⁰ A yekidya nde: «Bembam yiba temma kɛ ke mbanjo Njambiye yi kɛ ngweta ne Njambiye. Wete bɔ mɔ *Farisɛ, wete bɔ mɔ boɲna mɔni garama. ¹¹ Mɔ Farisɛ

tamma tema lepɔ nye Njambiyɛ kɛ moy temɔ nɛ nde: <Njambiyɛ wombɛ, mi kɛ nye wɛ wosoko, keto mi yeti nda baɲa bomɔ na. Baɲa botu bɛ nɲaɲ, baɲa kɔtu bomɔ, baɲa botu bɛ kelna wanja. Wosoko, keto mi yeti nda mɔ boɲna mɔni garama te yɔkɔ na. ¹² Kɛ moy sɔndi wetɛ mi kiy mɛɖyɛ mɛɲga yiba. Kɛ mɛyasi hɛnɛ te yi mi sɔmbɛ, mi b́aka yo kɛ mɛɲgabiye kamɔ kamɔ, bɔ ɲgabiye kwalɔ mɛyasi mɛtɛ wetɛ wetɛ nye wɛ Njambiyɛ.> ¹³ Yasi wetɛ, mɔ boɲna mɔni garama kwanɲma nɛ k̀ɛ d̄iyɔ nɛ naɲ. A t̄i boɓɛ kaɲɛ misi nɛ mbɛt kɛɲɛ kwey na. Yasi wetɛ, a kpoma bɔ kɛ beti lepɔ nde: <Njambiyɛ wombɛ, sɔɲa ɲgambi yɔ kɛ to mbɛ, mi mɔ mɛbɛyɔ.> » ¹⁴ Ɛ Yesus nje lepɔ nde: «Mi kɛ lepɔ nye wunɛ nde: Mbam kɔ d̄uwɔ k̀ɛ t̄y d̄yɛnɛ nɛ temɔ nɛ tɛ, keto Njambiyɛ pɛsima nde, a mɛ nɛ ɲgbenɲ kɛ mbɔmbu wɛnɛ, sɔɲɛ mɔ Farisɛ. Keto mɔ tɛ ɛ bɛndid̄yɛ yotu kɛɲɛ kwey, Njambiyɛ ta pid̄yɛ nye kɛɲɛ nji. Ma yɔkɔ ɛ pid̄yɛ yotu kɛɲɛ nji, Njambiyɛ ta bɛndid̄yɛ nye kɛɲɛ kwey.»

Yesus kɛ nye bɔnɔsike mɛkombila

(Mt 19; Mk 10)

¹⁵ Bomɔ boɲma sɛkɛ sɛkɛ bɔnɔsike k̀ɛ nɔ kɛ yi Yesus, na kpoki bo, yí nye bo mɛkombila. Yasi wetɛ, kɛ bɛjɛkɛ ma bɛɲɛ dɛtɛ k̀ɛ, ɛ bo bama nɛ botu betɛ. ¹⁶ Ɛ Yesus lepɛ nde, bo b̄ɔɲ bɔnɔsike k̀ɛ nɔ. Ɛ nye nje lepɔ nde: «Nɛ t̄iki, ńɛ bɔnɔsike nje kɛ yɛmbɛ. Nɛ t̄i peti bo na, keto *Kandɔ Njambiyɛ wókunɲɲgwe nɛ botu betɛ bɛ nda bɔnɔsike b́aka. ¹⁷ Gbakasi yi mi lepɛ nye

wunε kέ: Nge mumo ti jaye Kando Njambiyε nda monosike na, a ti nyiηe kete na.»

*Wete mo kusuku ke nje ke yi Yesus
(Mt 19; Mk 10)*

¹⁸ Wete yeso wete kum Beyuden diyma Yesus nde: «Kimο yekele, mi kέl nan, nε mi be ne jongwε te yi kpo ne kpo?» ¹⁹ E nye yensa nye nye nde: «Keto ηge yi we jeba mi nde kimο mumο kέ? Keto kine kimο mumο wete ne wete na, ndi Njambiyε nyεpο. ²⁰ We ma duwe membonga me Njambiyε, yo nde: «Kpe, we ti kel wanja na. We ti woku mumο na. We ti gubu na. We ti pesi lepi nye ke numbu mumο na. Jeso songwe bene nyongwe.» » ²¹ E mbam yensa nde: «Mi ke bakidye meyasi menori hene kande ne monosike.» ²² Ke Yesus ma woko dete ke, e nye lepe nye nye nde: «Bukwa yasi wete yi we ti pa kelo ke, yo nde: Ken dyan gwε meyasi mo hene, no boni moni te kabo nye buka bomο. Dete, we ta be ne kusuku ke dyobo. Ke konte, no bεngwe mi.» ²³ Ke mbam ko ma woko dete ke, e nye woke ηgambi budyate, keto a ba ne budya kusuku. ²⁴ Ke Yesus ma beηe dete ke, e nye lepe nde: «Yo gba sulnate ke yi botu be kusuku nde, bo nyina ke *Kando Njambiyε. ²⁵ Yo jεwnate nde, nyangwe nyamo nda *samo yakama kwa lala nedo ke njεmbi alula ne nde, mo kusuku nyina ke Kando Njambiyε.» ²⁶ Botu bete be ba ke woko yasi te yi Yesus ba ke lepo ke nja diye nde: «Ma ηge be dete, nda yakama ju ko?» ²⁷ E Yesus yensa nde: «Yasi te yi bomο yeti ne deti te yi kelo, Njambiyε ne deti te yi kelo yo.»

28 Ε Πιϋερ λερε ρυε ρυε ρδε: «Βεηα, wuse ma tiko su meyasi musu hene beṅgwe we.» 29 Ε ρυε λερε ρυε βο ρδε: «Gbakasi yi mi λερε ρυε wune ké: Nge mumo tike tu dyene, tiko nyari ho beman ho sangwe bene nyangwe, tiko bono keto *Kando Njambiyε, 30 mo te ta be ne meyasi mete yinori ke ngimo te yoko kwa yi mbombu. A ta be sendi ne jonḡwe te yi kpo ne kpo ke metu mete yi ta nje ké.» 31 Ke konṡe, ε ρυε jeba bejeko bene kamɔ jo yiba lero ρυε βο ρδε: «Ne bēηa, wuse be bendε kè pe Yerusalem baka: Meyasi hene te yi botu be punja melipi me Njambiyε ketima ke kasi *Mono mumo ké ta kelna gbate. 32 Bo ta bu ρυε kanε ρυε botu bete be yeti ke duwe Njambiyε baka. Bo ta nyeto ρυε, toyε ρυε, sa meseri ke yotu ne, 33 njuro ρυε ne njambala. Ke konṡe, bo má wo ρυε, a má nje womiyε ke metu yitati.» 34 Yasi wete, bejeko ti woke yaηa ke yasi te yi Yesus lepima ké na. To te ba sodfyate ne bo, bo ti biye to lepi te na.

*Yesus ke bute misi me wete mbam
(Mt 20; Mk 10)*

35 Yesus ba ke wuta ne Yeriko. Ke ngimo te yite wete mo dibina misi ba ke diyɔ ke keki nje. A dikima jombo meyasi ke mebo me bomo. 36 Ke ρυε ma woko ngil bomo ke kwa ké, ε ρυε diyε to te. 37 Ε βο λερε ρυε ρυε ρδε: «Yo Yesus te, mo dya Nasaret kwa.» 38 Ke ρυε ma woko dte ké, ε ρυε kembε ρδε: «Yesus, mono Davit, gwako ngwete wombe.» 39 Ε botu bete be ba mbombu baka bame ρυε lero ρυε ρυε ρδε, a difi numbu. Ko beko dte, a nja kembɔ kwa to te

nde: «Mɔnɔ Davit, gwako ɲgwete wombe.» ⁴⁰ Ɛ Yesus teme lepo nde, bo boɲ nye ke no. Ke mo dibina misi ma wuta ne nye ke, e nye diye nye nde: ⁴¹ «We kwadyikwe nde, mi kel ɲge nye we?» Ɛ nye yensa nde: «Nyangwe Kumande, kelo nde, mi beɲɲangwe.» ⁴² Ɛ Yesus lepe nye nye nde: «Benangwe, tikina temo te yi we no ke jongwa we.» ⁴³ Ndana ndana, e nye kande beɲna yasi beɲgwe Yesus ne luksa Njambiye ke numbu. Ke bomo hene be ba womete baka ma beɲe yasi te yi kwanama ke, e bo lukse Njambiye.

19

Yesus bene Sase

¹ Yesus kendima dya ke Yeriko. A ba ke kwa nje ne nje. ² Wete mbam nde Sase ba ke dya te. A ba kum botu be boɲna moni garama. A ba sendi mo kusuku. ³ A sanma nje te yi beɲe mo te yi bo jeba nde Yesus ko. Yasi wete, a ti be ne deti te yi beɲe nye na keto ɲgil bomo, keto Sase ba mo botu. ⁴ Ɛ nye nje sedye kwa ke mbombu ke bendo wete jete nde sikomor, na beɲ Yesus, keto Yesus yakanwe kwa womete. ⁵ Ke Yesus ma kumo womete ke, e nye kan misi beɲe Sase lepo nye nye nde: «Pikwe nedo, keto muka mi yakanwe ya ke tu dya.» ⁶ Ɛ Sase piye beke beke bu Yesus ne mesosa. ⁷ Bomo hene be beɲma meyasi mete baka nyingilama lepo nde: «A ka ya ke yasi mo mebeyo.» ⁸ Yasi wete, e Sase teme ke mbombu Kumande Yesus lepo nye nye nde: «Nyangwe Kumande, woko. Mi ta baka kusuku mbe ke bembe, bu ɲgabiye te wete nye buka

homɔ. Sendi, nge be nde, mi sebila mumɔ, bu ne yaɲa ke bo ne, mi ta yokidye yo menɲa yini nye nye.» ⁹ E Yesu nje yeɲsa nye nye nde: «Botu be tu dyɔ me ne jɔngwe muka, keto we sendi nday Abaraham, ¹⁰ keto *Mɔnɔ mumɔ njáki nje sá botu bete be ma dimbiye baka jɔngwe bo.»

*Kanɔ ke kasi mesule me lor kamɔ
(Mt 25)*

¹¹ Ke ngimɔ te yi homɔ ba ke wokɔ yasi te yi Yesu ba ke lepɔ ké, e nye kè mbambu yekidye wete kanɔ nye bo. Yesu ba ke wuta ne Yerusalem. E homɔ take nde, *Kandɔ Njambiye ta dya ndana ndana. ¹² A yekidya kanɔ te nde: «Wete mbam jadya ke yiɲa kandɔ bekumande. E nye kwa kè londunate ke wete meneti ke boɲna diyɔ kumande. Ke nye si bu diyɔ kumande, a má nje yokwe. ¹³ Ke ngimɔ kwanɲe e nye jeba baɲa botu be mesay bene kamɔ, nye bo sule lor kamɔ lepɔ nye bo nde: «Wune dɔkwe yo kumɔ ke ngimɔ te yi mi ta yokwe ké.» ¹⁴ Botu be dya dyene dikima benɔ nye. E bo tome homɔ kenje ke kɔɲ ne kè lepɔ nye nyaɲɲwe kumande dya te nde: «Wuse yeti ke kwadye nde, mbam kɔ diy ne wuse na.»

¹⁵ «Ndana, ke nye ma yokwe ke boɲna diyɔ Kumande ké, e nye lepe nde, bo jêbanɲwe botu be mesay bete be nye nya bo mɔni baka. A kwadya duwe nda yi mumɔ hene dɔkwa ne yene ké. ¹⁶ E bosa mumɔ dya lepɔ nde: «Kumande, sule lor wɔ punja sule lor kamɔ.» ¹⁷ E nye lepe nye nye nde: «Kimɔ yaɲa, we mɔ mesay te yi bo yakama be ne bibina temɔ ne nye. Nda yi we

duwà bakidyé yasi te yi nè mbèt, mi ké nyé wé mɛɔ́ɔ́ kamó nde, díyò nò.> ¹⁸ É mumò yíbaté nje lépò nde: <Kumande, sule lór wò punja sule lór yitan.> ¹⁹ É Kumande lépé nyé nyé nde: <Wé sendi, díyò nè mɛɔ́ɔ́ yitan.> ²⁰ É mumò yitatite nje lépò nde: <Kumande, sule lór wò kò. Mi bóyima yo nè kum lambò sɔ́ɔ́ɔ́ɔ́. ²¹ Mi gwà wò yò, kɛto wé nè nyanó budyate. Wé bóń yasi kiné yańa te yi wé pańma komò na. Wé ndém mɛɔ́ɔ́ kiné mbeki te yi wé pańma bɛ na.> ²² É Kumande lépé nyé nyé nde: <Wé bɛya mò mɛsay. Mi ta pɛsò lépi yò bɛńgwé mɛlépi mɛte yi punduma ké numbu yò ké. Wé duwà nde, mi nè nyanó budyate. Mi bóń yasi kiné yańa te yi mi pańma komò na. Mi ndém mɛɔ́ɔ́ kiné mbeki te yi mi pańma bɛ na. ²³ Nge kele yi wé tí bɔ́ mɔ́nì mbé kè tikò ké mbɛy dɔ́kwa te ké? Nge yi wé ti kele dɛte, simande ké yòkwe mbé, mi ta sɔ́mbò liba ké to te ké?> ²⁴ É Kumande lépé nyé botu bɛte bɛ bɔ́ womɛte baka nde: <Wuné sùku sule lór te yi ké bò nè ké kané nyé mò te é nè sule lór kamó kò.> ²⁵ É bò lépé nyé nyé nde: <Kumande, mbɛte nè sule lór kamó.> ²⁶ É nyé lépé nde: <Mi ké lépò nyé wuné nde: Bò ta dokidyé yasi nyé mò te é mɛ nò kò. Yasi wɛtɛ, pɛ yòkò é kiné yańa kò, bò ta sukò kò mɔ́nò yasi te yi nyé nò ké. ²⁷ Ké bɛ botu bɛte bɛ bɛnɛ mi baka, wuné bóń bò nje nò, kɛto bò tí kwadyé nde, mi díy nè bò na. Wuné njâki nè bò waka nje pɛsò mɛńgĩń man ké mbɔ́mbu wombɛ.> »

*Yesus ké díyá ké Yerusalɛm
(Mt 21; Mk 11; Jń 12)*

28 Ke Yesus ma si lepina dɛte kɛ́, ε nye bɔ to njon kendi yí kè nɔ Yerusalem. 29 Ke nye ma wuta ne Betfage nè Betani ke kɛki *Keki mɛoliviye kɛ́, ε nye tome baɲa bejɛke bene yiɓa 30 lepɔ nye bo nde: «Wune kên ke dya te ε ke mbombu wun kɔ. Kome wune ta nyiɲe ke moy dya kɛ́, wune ta dolo monɔ tofu tinɲate. Mumɔ wete ne wete ti pa didye meta mene wete yesɔ ke to ne na. Nè wune wúnja nye nje nɔ. 31 Nge mumɔ diyɛ wune nde: <Wune wúnja nye keto nge?> nè wune yɛnsanɲwe nde: <Nyangwe Kumande ke kwadyɛ kelo yiɲa yasi ne nye.> »

32 Bejɛke bete be nye tomma baka ka kwɛɲya meyasi nda yi nye lepima nye bo kɛ́. 33 Ke ngimɔ te yi bo ba ke wunje monɔ tofu kɛ́, ε besa bete diyɛ bo nde: «Wune wúnja nye keto nge?» 34 E bo yeɲsa nde: «Nyangwe Kumande ke kwadyɛ kelo yiɲa yasi ne nye.» 35 E bo bɔ monɔ tofu kè nɔ ke yi Yesus, bɔ melambɔ man jonɔ ke to ne, nje bendidyɛ nye ke to te. 36 Ke ngimɔ te yi Yesus ba ke kwɔ́ kɛ́, ε bomɔ be ke jonɔ melambɔ man ke nje, na kendi ke to te. 37 Ke nye ma wuta ne Yerusalem ke piya *Keki mɛoliviye kɛ́, ε mesosa kwɔ́ ngil bejɛke hɛne. E bo lukse Njambiyɛ ne men ke kwey keto nyangwe mekele hɛne te yi bo dikima beɲe kɛ́. 38 E bo lepɛ nde: <Mekombila ne Kumande te ε nje ne dɛno Baba Mbokɔ kɔ! Tete bɛɲnanɲwe ke dɛyobo nè meluksa bɛɲnanɲwe ke kwey!>

39 E baɲa *Befarisɛ be ba ke moy ngil yinɔri baka lepɛ nye Yesus nde: «Yekele, gayɔ bejɛke bo.» 40 E nye yeɲsa nde: «Mi ke lepɔ nye wune

nde: Nge bo dibe numbu, metari ta kpalɔ lepina ne men ke kwey.»

⁴¹ Ke Yesus ma kumɔ ke keki Yerusalem kanɛ misi beɛe ne dya ké, e nye kande dukwe ⁴² lepɔ nde: «Yerusalem, we má dukwe yo meyasi mete yi nye we tete ke yeso te yɔko muka, ma yo gba kimote. Yasi wete, yo soɔyate ndana ke misi mɔ. ⁴³ Keto ngimɔ ta dya, bependo bo ta sumɔ ndoko litɔ we. Bo ta senɔ we membey hene. ⁴⁴ Bo ta yangile we wune bono bo bete ke meneti. Bo ti tiko tari wete dokidyate ke to jakoso na. Yo ta kelna dte, keto we ti duwe ngimɔ te yi Njambiye nja beɛe we ké na.»

Yesus ke dufye botu be dyangwa

meyasi ke mbanjo Njambiye (Mt 21; Mk 11; Jn 2)

⁴⁵ E nye kwa nyine mbanjo Njambiye kande dufya botu bete be ba ke dyangwe meyasi womete baka ⁴⁶ lepɔ nye bo nde: «Yo ketinate ke mekana me Njambiye nde: <Tu dyembe ta be tu menɔweta.> Yasi wete, wune ma yensa yo ne gban botu be gubo.»

⁴⁷ A dikima tedye bomɔ melepi me Njambiye metu hene ke mbanjo Njambiye. Bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiye ne botu be ketina meyasi ne nyanɔwe botu be kando Isarayel sanma nje te yi wo nye. ⁴⁸ Yasi wete, bo ti duwe nda yi bo yakama kelo ké na, keto bomɔ hene nya temo yan ke wokuna melepi mene.

20

Deti Yesus wúla ke yi Njambiye (Mt 21; Mk 11)

¹ Wete yeso Yesus b̄a ke tedye m̄lepi me Njambiye l̄epo Kim̄o Tom nye bom̄o ke m̄banjo Njambiye. Sem̄o sem̄o, ε bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiye n̄e botu be ketina meyasi n̄e betomba be d̄ya d̄ya ² diyε nye nde: «Deti te yi we kele ne meyasi mete yike k̄e wúla we? L̄epo nye wuse. Nda nye we deti nde, kelo meyasi mete?» ³ Ε nye yeṅsa nye bo nde: «Mi sendi, mi ndi ne l̄epi wete yi mi ta diyε wunε: ⁴ Nda tome Jan̄ nde, a nj̄aki t̄ope bom̄o ke m̄oroku? Yo Njambiye ho yo bom̄o? Wunε ȳeṅsan̄gwe nye mi.» ⁵ Ε bo kande mediyna tande yan l̄epo nde: «Ṇge wuse l̄epe nde: Yo Njambiye tome nye, a ta diyε wuse nde: <Ma keto n̄ge yi wunε t̄i tike tem̄o ke yasi te yi nye l̄epima k̄e?> ⁶ Ma n̄ge wuse nje yeṅsa nde: Yo bom̄o tome nye, yite bom̄o hene ta l̄u wuse ne metari wo, keto bo ke kombile duwe nde, Jan̄ b̄a m̄o punja m̄lepi me Njambiye.» ⁷ Ε bo yeṅsa nde: «Wuse yeti ke duwe M̄o te ε tomma nye nde, a nj̄aki t̄opa bom̄o ke m̄oroku k̄o na.» ⁸ Ε nye yeṅsa nye bo nde: «Mi sendi, mi yeti ke l̄epo yaṅa nye wunε ke kasi deti te yi mi kele ne meyasi mete k̄e na.»

Kano ke kasi beya botu be

bakidya ngwan (Mt 21; Mk 12)

⁹ Ke k̄onte, ε nye nye wete kano nye bom̄o nde: «Wete mbam sama ngwan *vinye. Ε nye kanε

yo nye ɓaɗa ɓotu ɓe mesay nde, ɓo ɓâkidɓya. Ke kɔɗte, ε nye nje kwɔ kè lɔndunate ke yiɗa meneti kè ya ɓudɓya metu. ¹⁰ Ke mɛmbumɔ ma si ɗeto ke ηgwan, ε nye tome wete mɔ mesay kenje ke yi ɓari, né ɓo njese nye ηgabiye mɛmbumɔ mete yene. Yasi wete, ε ɓotu ɓete mende mɔ tomun yɔkidye nye ne gɓonɗo ɓo. ¹¹ ε nye ɓasidye tomɔ wete mɔ mesay. ε ɓotu ɓe ɓakidɓya ηgwan mende nye toyɛ nye wunɗwe, yɔkidye nye ne gɓonɗo ɓo. ¹² Ke menɗa yitatite, ε nye tome sendi wete mɔ mesay. ε ɓo ɗudye nye yɔkidye ne mɛpen ke yotu. ¹³ Ndana, ε sa ηgwan lepe nde: <Mi ta kelo nan? Mi ta tomɔ mɔnmbe, sɔɗ temɔ mbe, ta ɓe, ɓo ta kamba nye.> ¹⁴ Ko ɓeko ɗete, ke ɓotu ɓe ɓakidɓya ηgwan ma ɓeɗe nye ké, ε ɓo saɗɗwe ηgin lepo nde: <Yo nye ta tika ne meliko me saɗɗwe. Wuse wɔku nye, né wuse tika nɔ.> ¹⁵ ε ɓo ɓu nye kè ɓete ke kɔɗ ηgwan wo.»

Ndana, ε Yesus diyɛ nde: «Sa ηgwan ta kelo nan ne ɓo? ¹⁶ A ta nje girise ɓo hene kanje ηgwan nye ɓaɗa.» Ke ɓomɔ ma wokɔ mɛlepi menɔri ké, ε ɓo lepe nde: «Yaɗa tɔ kelnaɗɗwe ɗete na.» ¹⁷ Yasi wete, ε Yesus kanje misi ɓeɗe ne ɓo lepo nde: «Yo ketinate ke mekana me Njambiye nde: <Tari*f1* te yi ɓotu ɓe sumna njumɔ seɗma ko kpalma nje ɓe saɗɗwe konu,> ma to lepi te nde ηge? ¹⁸ Nge mumɔ nje ɗumɔ mbɔmbu ne kete, a ta ɓalo nyansaɗɗwe lekwe ne mutu mutu. Sendi, ηge konu te ɓale ke to mumɔ, yo ta pɔsɔ nye ne mbol.» ¹⁹ Bekum ɓe ɓotu ɓe nyena sadaka nye Njambiye nɛ ɓotu ɓe ketina meyasi saɗma nje te yi ɓiye nye ndi ke kiya ηgimɔ te yite. Yasi wete,

bo kambima bomɔ. Bo duwɔ nde, Yesus nyéki kano te sunɔwe ne bo.

Yesus nde, bomɔ gbôku garama

nye Sesar

(Mt 22; Mk 12)

²⁰ Ndana, ε bo kande saɲna menje tomɔ bomɔ yi pemna ne. Botu bete dikima kelo membole nda kimo bomɔ, simande bo ta wokɔ yiɲa kotu lepi ke numbu ne, né bo biy nye, nye botu be pesina josi, né bo nje kwanɔye nye kenje nyanɔwe kum te ε diye ne meneti man ko. ²¹ E botu bete lepe nye Yesus nde: «Yekele, wuse duwɔ nde, we ke lepina tedye sendi yasi ne nɔben kinε nembε njoka bomɔ na. Yasi wete, we téfya yɔ nje Njambiyε gbate gbate. ²² 'He gbôku ka garama nye *Sesar, ho he tî gboku na?» ²³ Yesus duwɔ likisi yan. E nye lepe nye bo nde: ²⁴ «Wunε téfya mi sule wete. Yekambiyε nè meketi mete yi kete ké téfya nda?» E bo yeɲsa nde: «Yo yi Sesar.» ²⁵ E nye lepe nye bo nde: «Dete, wunε nyêki Sesar meyasi mete yene, nye Njambiyε meyasi mete yene.» ²⁶ Ma bo ti yaka biye nye nde, a lepima yiɲa kotu lepi ke mbombu bomɔ na. Yasi wete, bo nɔbakimama nda yi Yesus yeɲsama nɔ nye bo ké, ε bo díbe numbu.

Kasi womiya bomɔ

(Mt 22; Mk 12)

²⁷ Baɲa bomɔ ke njoka *Besadusɛ kɔ kè yi Yesus. Besadusɛ lépi nde, mumɔ tí womiyε na. E bo lepe nye Yesus nde: ²⁸ «Yekele, Moyisi ketima

ke mambonga nde: «Nge mumo be ne man, nge man wene te gwe tiko nyari kine ja bene na, na bon kuso te, na ja kwanɗye ne dino man e gwa ko.» ²⁹ Ma yo ba ne bono bembam yitan jo yiba ke moy yan. Tomba moy bonma nyari. E nye gwe tiko nya te kine ja bene nye na. ³⁰ E e konɗe nje bu kuso. E nye gwe sendi tiko nye kine ja bene nye na. ³¹ E mo yitatite nje bu sendi nya te. Yo kelnama dete ne bo yitan jo yiba hene. Bo gwa kine tiko monosike wete na. ³² Diyo ke, e nyari nje gwe sendi. ³³ Ma kome bemun ta womiye ke, nya ko ta nje be nya nda ke njoka yan, keto bo hene yitan jo yiba bonma nye ne megwaki?» ³⁴ E Yesus yensa nye bo nde: «Bembam ne boma bete be ndi ndana ke meneti baka ke kelo megwaki. ³⁵ Yasi wete, botu bete be Njambiyɛ beɗma kimote nde, bo ta womiye ke njoka bemun be ne jonɗwe ke mboko te yi ta nje ke ti kelo megwaki se na. ³⁶ Bo ti gwe se na, keto bo ta be nda bejaki be Njambiyɛ. Bo ta be bono be Njambiyɛ, keto bo ma womiye ke njoka bemun. ³⁷ Moyisi tedya nde, bomo ta womiye ke mbey te yi nye lepima kasi mono jeta te e ba ke biye dite ko kome nye jeba Baba Mboko nde: «Njambiyɛ te e Abaraham, Njambiyɛ te e Isak, Njambiyɛ te e Yakop.» ³⁸ Njambiyɛ yeti Njambiyɛ bemun na, nye Njambiyɛ te e botu bete be ne jon baka. Ke yene, botu bete be ma gwe baka hene ne jon.» ³⁹ E bana ke njoka botu be ketina meyasi jaye lepɔ nde: «Yekele, we lepima kimote.» ⁴⁰ Ke konɗe, bo kine boɓe diye se nye yina diyan na.

⁴¹ E Yesus nje lepɔ nye bo nde: «Bomo lepi nde,

*Krist mɔnɔ Davit nan? ⁴² Keto Davit ne nguru wene ke lepɔ ke mɔy mekana me Besom nde: «Baba Mbokɔ lepima nye Nyangwe Kumande wombe nde: Diyo metidyε ke mbam bo mbe ⁴³ kumɔ nde, mi siki kawule bependɔ bo tiko ke nji mekol mɔ.» ⁴⁴ Davit jebama Krist nde Nyangwe Kumande, ma Krist ta kpalo nje be mɔnɔ wene nan?»

⁴⁵ Ke ngimɔ te yi bomɔ hene ba ke woko melɛpi mete yi Yesus ba ke lepɔ kε, ε nye lepε nye bejεke bene nde: ⁴⁶ «Wune diy ne sɔsɔ ne botu be ketina meyasi. Bo kwadyikwe jaja ne nyangwe ndulen ndulen megambo ke mbombu bomɔ, kwadyε sendi nde, bomɔ kε nyenɔ bo ke membey kome bomɔ diki wesidya kε. Bo kwadyikwe diy ke bosa membey ke membanjo mewesidya me Beyuden, sa sendi kprasa membey ke metu medina. ⁴⁷ Bo wɛnjila meyasi hene ne mbul ke mebo me bekuso boma, diki nje kelɔ sewna mengweta, nε bomɔ beɛ nde, bo kimɔ bomɔ. Njambiyε ta jɔse bo tedye bo nyangwe mebone kwa to te.»

21

Wete buka kusɔ nyari ke nye Njambiyε

yasi ne temɔ ne hene

(Mk 12)

¹ Yesus kanma misi beɛ nda yi botu be kusuku ba ke nye meyasi ne sadaka nye Njambiyε ke mɔy kpongi nyena sadaka kε. ² ε nye beɛ wete buka kusɔ nyari kε bete limbi sisi yiɛba kete. ³ ε nye lepε nde: «Gbakasi yi mi lepε nye wune kε:

Buka kuso nya ko nya kwà bari hene, ⁴ keto bari hene nya buyo meyasi mete yi bo be no kwà to te ké. Yasi wete, buka kuso nya ko nya yasi hene te yi bā nde, a jōnangwe no ke diyo mebuko mene ké.»

*Kasi mebone mete yi ta nje ké
(Mt 24; Mk 13)*

⁵ Diyo ké, ε baṅa bomo lepe kasi mbanjo Njambye. Bo bā ke lepo nda yo bā kimote ne kimō metari nè meyasi mete yi bomo nya Njambye ne sadaka ké. Ε Yesus lepe nde: ⁶ «Kε metu mete yi nje ké meyasi menori hene yi wune beṅe ké kine tari wete ne wete ta diyo waka ke to jakoso kine nde, bo gbūngula bete ke meneti na.»

⁷ Ε bo diyε nye nde: «Yekele, meyasi mete ta kelna ndenen? Yo ṅge ta tedye nde, meyasi mete ta be ke kelna ké?»

⁸ Ε nye yeṅsa nde: «Wune diy ne soso, ma bo nje sebile wune, keto bomo budyate ta nje ne diño dyembe lepo nde: <Mi *Krist, mi ko! Ngimo yakama.> Wune ti beṅgwe bo na. ⁹ Kome wune ta woko kasi medyambi, woko sendi nde, bomo ke desε to suṅgwe ne bekum be dya, wune ti gwaki kaṅ yaṅa na, keto meyasi mete kanda si kelna. Yasi wete, yite ti tedya nde, siyna mboko ta dya ndana ndana na.» ¹⁰ Ε nye lepe nye bo nde: «Kando wete ta teme lu dyambi ne wete kando. Kumande wete má teme lu dyambi ne jakoso. ¹¹ Meneti ta ṅwangwa budyate. Beya mekon nè mekolō ta dya sendi ke budya membey. Nyangwe mekele mete yi

nye wɔ nè nyanɔwe meyekambiye ta kelna wule kwey. ¹² Yasi wete, ke ngimo te yi meyasi menori ti pa kelna ke, bo ta biye wune tedye wune nyanɔwe mebɔne. Bo ta kanɛ wune tembidiye ke josi ke membanjo mewesidya me Beyuden, nye wune ke jobo. Bo ta ke ne wune ke mbombu bekumande nè ke mbombu bekum keto dino dyembe. ¹³ Meyasi mete yi wune ta sanɔwa no ke ta kelo nde, wune lɛpi meyasi mete yi wune beɔma nè yi wune duwa ke kasi mbe ke. ¹⁴ Dete, wune bakidya kimote ke dyanɔ dyun nde, wune ti kanda kudye temo ke yasi te yi wune ta yeɔsa ke na. ¹⁵ Keto mi ta tedye wune melɛpi mete yi wune ta lɛpo ke, nye sendi wune dyanɔ te yi ta kelo nde, bependo bun ti sumo kol, ho yeɔsa yaɔa na. ¹⁶ Ko besanɔwe bun nè benyanɔwe bun, ko bemaɔ bun ko bejadye bun nè beso bun ta dyanɔwe wune. Bo ta wo baɔa budyate ke njoka yun. ¹⁷ Bo hene ta beno wune keto dino dyembe. ¹⁸ Ko beko dete, nyino to yun wete ne wete ti dimbiye na. ¹⁹ Wune ta jonɔwe mesisiɔ mun, nge wune disima.

²⁰ «Ke ngimo te yi wune ta beɔe nde, menjon besoja ma lito Yerusalem sanɔwe ke, wune dukwe nde, Yerusalem ta be ke yaɔgila. ²¹ Ke ngimo te yite botu bete be ta be ke meneti me Yuda baka sɛdyikwe kamba ke to mekeki. Baka be ta be ke Yerusalem baka pundu si kwa. Botu bete be ta be ke melunde baka ti nyina moy dya na. ²² Keto yo ta be ngimo te yi Njambiye ta ndeye bomo bene tedye bo mebɔne. A ta kelo dete, ne meyasi hene te yi ba ketinate ke

mekana me Njambiyε kε si tōndu. ²³ Boma bete be ta be ne moy nε baka be ta nye bōnōsike bεri ke ngimō te yite baka ta sangwa ne mēbōne, keto nyanḡwe mēbōne ta dya ke dya. Njambiyε ta punje ngambi ne sunḡwe ne ndiḡele kando ke hene. ²⁴ Bo ta wo bo ne kafa, biye bo ne bala kε nō ke mēkandō hene. Botu bete be yeti ke duwe Njambiyε baka ta sōpite Yerusalem ne mēkol kumō kome ngimō te yan ta siyō kε.

Yesus ta kala nje
(Mt 24; Mk 13)

²⁵ «Yiḡa meyasi mete yi tedye nde, yaḡa ta dya kε ta beḡna ke yesō, beḡna ke ngwende nε besisō. Mēkandō hene ke to meneti ta gwe wō budyate. Bo ta diyō temō ke ngiḡ ke nyanḡwe mēduḡ me maḡ nε mēduḡ me nyanḡwe mēkumbō. ²⁶ Bomō ta gwe wō ngwanḡwa balō ke takina yasi te yi ta dya ke meneti kε. Keto meyasi mete yi ne ngunḡudye yi diye ke kwey kε ta ngbōkisa budyate. ²⁷ Ke kōḡte, bo ta beḡe *Mōnō mumō ke nje ne kulutu ne nyanḡwe ngunḡudye nε nyanḡwe meluksa. ²⁸ Kome meyasi menōri ta kande dyanḡnate kε, nε wune tēmbidya yotu kaḡe to, keto Njambiyε ta be ke jonḡwe wune.»

Kano ke kasi figiye
(Mt 24; Mk 13)

²⁹ E Yesus yekidye wete kano nye bo nde: «Wune bēḡa *figiye ko mejeti hene. ³⁰ Ke ngimō te yi jonḡa mēbōru me ke pundō ke mēbō mete, wune ne nguru wun ke duwe nde, ngimō mbiyō

ma wuta. ³¹ Dete sendi, kome wune ta beɲe nde, meyasi mete me ke dya, wune dukwe nde, *Kando Njambiyɛ ma wuta. ³² Gbakasi yi mi lepe nye wune kɛ: Ko botu bete be ne jon ke ngimo te yoko baka ti gwe hene kine nde, meyasi menori dyan na. ³³ Dyobo ne meneti ta si kwa yambile, ma ndi melɛpi membe ti yambile wete yeso na.

Wuse komsangwe metu hene

³⁴ «Wune diy ne soso ne mekele mun, ma temo yun me nje teko keto dyena medye ne gwena menjam kwa to te. Wune diy sendi ne soso, ma temo yun me nje teko keto metake ke kasi meyasi mete yi wune ta jona no ke. Wune diy ne soso, kamba yeso te me nje ngbake wune ngbaka. ³⁵ Keto yeso te ta dya ngbake bomo hene be diyɛ ke to meneti, nda yi bo bete ne bulajama ke duku, benjanjo ma nje ngbakima, yo ma kawule bo. ³⁶ Dete, wune ti yaki na. Wune ngwetangwe ne Njambiyɛ mengimo hene, ne wune be ne deti te yi diyɛ ke meyasi mete yi ta dya ke, ne wune nje tem ke mbombu *Mono mumo.»

³⁷ Yesus dikima tedye bomo melɛpi me Njambiyɛ ne yeso ke moy mbanjo Njambiyɛ. Yasi wete, ne tu a dikima kwa ke diyɛ ke *Keki meoliviye. ³⁸ Bomo hene dikima ke bemenene ne sut ke mbanjo Njambiyɛ ke woko melɛpi mene.

22

¹ Ngimo jeso dyena memampa mete yi kine ngɔ kete ke ba ke wuta. Bo jebangwe jeso te nde *Paska Beyuden. ² Ndana, e bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiyɛ ne botu be ketina

meyasi sa nje nda yi bo yakama wo ne Yesus ke, keto bo ba ke kamba bomo.

³ Ndana, e *Satan nyine temo Yuda te yi bo dikima jeba sendi nde Iskariyot ko. A ba ke njoka bejeka be Yesus kamo jo yiba. ⁴ Yudas kwanma ke kobile ngin bene bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiyè nè bekum be botu be bakidya mbanjo Njambiyè yi bene nda yi nye yakama dyanawe ne Yesus nye bo ke. ⁵ Bomo baka wokuma mesosa budyate. E bo pese nde, bo ta nye nye moni. ⁶ E Yudas jaye. E nye kande saha kimo ngimo te yi nye ta dyanawe ne Yesus kine nde, bomo dukwe na.

Yesus ke dye jeso Paska

bene bejeka bene

(Mt 26; Mk 14; Jn 13)

⁷ Yeso dyena memampa mete yi kine nga kete ke dyanma. Yo ba ngimo wona bono besam ne sadaka yi medye me jeso *Paska Beyuden. ⁸ E Yesus tome Piyer bene Jan lepò nde: «Wune ken kobile medye me Paska te yusu, ne wuse dye.» ⁹ E bo diyè nye nde: «We kwadyikwe nde, wuse ken kobile ba yo we?» ¹⁰ E nye yensa nye bo nde: «Kome wune ta kumo ke moy dya ke, wune ta sangwa ne wete mbam ne mapi moroku. Wune bengwe nye kumo ke tu te yi nye ta nyine kete ke. ¹¹ Ne wune lepi nye sa tu nde: <Yekele ke diyè we nde: Mbey te yi sine bejeka bembe ta dye Paska kete ke ba we?> ¹² A ta tedye wete nyanawe tongari nye wune ke tu kwey ke pay to te ne meyasi hene gweya kombilate ke moyte. Yo

womete yi wune ta kombile medye me Paska.»
¹³ Bo ka, e bo dole meyasi hene nda yi Yesus
 lepima nye bo ke. E bo kombile medye me Paska.

Kasi medye me Njambiyε
(Mt 26; Mk 14; 1Kt 11)

¹⁴ Ke ngimo dyena medye me Paska ma dya
 ke, e nye ke diyo bene botu be tomun bene yi
 dyena. ¹⁵ E nye lepe nye bo nde: «Mi kwadya
 dye Paska te yoko ne temo mbe hene sine wune
 ke ngimo te yi mi ti pa sangwa ne mebone ke.
¹⁶ Keto mi ke kombile lepo nye wune nde: Mi ti
 dye se yo na kumo ke ngimo te yi Njambiyε ta si
 tedye to dyena medye mete ke *Kando dyene.»
¹⁷ E nye bu pelo ne tena menjam ke moyte,
 nye Njambiyε wosoko lepo nde: «Wune don yo
 kabiya, ¹⁸ keto mi ke kombile lepo nye wune
 nde: Ko mi ti hobiye se tena menjam maka na
 kumo nde, *Kando Njambiyε dyan.» ¹⁹ Ke konje,
 e nye bu mampa. Ke nye ma si nye Njambiyε
 wosoko ke, e nye leke yo nye bo lepo nde: «Yike
 membundo membe. Yo ke nyena keto yun. Wune
 ke kelo deke dye take ne mi.» ²⁰ Ke medye ma
 siyo ke, e nye bu sendi pelo tena menjam nye
 bo nda yi nye kelma ne mampa ke. E nye lepe
 nde: «Pelo tena menjam te yike, yo jonja mbon te
 yi ke kelna ne mekiyo membe yi ke nyanja keto
 yun ke. ²¹ Yasi wete, wune dukwe nde: Mo te
 e ta dyanawe mi ko waka ke medye sine nye.
²² *Mono mumo ta kwa gbate nda yi Njambiyε
 pesima ke. Yasi wete, mebone ta balo ke to mo
 te e ta dyanawe nye ko.» ²³ Ndana, e bo kande

mēdiyna tandē yan kē kasi mō te ε yakama kelo kwalō mēkele mēte yite kē njoka yan kō.

Nda kwā bεsō?

(Lk 9; Mt 18; Mk 9)

²⁴ Ε μετάνδο dya sendi kē njoka bejeki, keto bo kwadya duwe mō te ε kwanma bεsō kē njoka yan kō. ²⁵ Ε Yesus lepε nye bo nde: «Bekumande be mēneti kē dīyō nε bomō. Sendi, botu bete be name bεsō baka, bo jébanḡwe bo nde kimo bomō. ²⁶ Yasi wete kē yun, kinε yaḡa dεte na. Tomba kē njoka yun yākanḡwe bε nda jōkidya. Mō te ε dīye nε bεsō kō yākanḡwe bε nda mōnō mesay. ²⁷ Nda kwā jakōsō? 'Yo mō te ε dīye kē mbey mēdye ladye kō, ho yōkō ε bū mēdye nje nye jakōsō kō? 'Yeti yōkō ε dīye kē mbey mēdye ladye kō kwā jakōsō na? Yasi wete, mi mbe nda mōnō mesay kē njoka yun. ²⁸ Wunε dīyma kpo nε kpo kē kōḡ mbe kē ḡgimō te yi mi sanḡwama nε mēbōne ké. ²⁹ Dete, nda Saḡmbe nya mi dēti nde, mi nām *Kandō dīyene ké, mi sendi kē nye wunε dēti te yi namō yo. ³⁰ Dete, né wunε dīy dīyena, hōbiye kē mbey kome mi dīyena kē Kandō dīyembe ké, né wunε dīy kē nyanḡwe mēmbey pεsō jōsi mēkandō kamō jō yība bε kandō Isarayel.»

³¹ Ε Yesus lepε nye Simōn nde: «Simōn, Simōn, woko kimote. *Satan diyma, na pepi wunε nda yi bo pepε nε lēsi yī bake nε njōsō te nē kopu te ké. ³² Yasi wete, mi ḡḡwetama nε Njambiyε keto yō, ma wε mε nje dīyō kinε tikō se temō nε mi na. Yasi wete, kome wε ta nje yeḡsa nε kōkō jaye mi ké, nō nyēki bēmōḡ dēti.» ³³ Ε Piyer lepε nye

nye nde: «Nyanḡwe Kumande, ko kena jobo ko son, mi gba nedo te yi kè sine we.» ³⁴ E Yesus lere nde: «Piyer, mi ke kobile lero nye we nde: We ta tonɔ muka kumɔ menḡa yitati nde, we yeti ke duwe mi na, mbam kuɓe má nje kɔkɔ.» ³⁵ E nye kè mbombu lero nye bo nde: «Ke ḡgimɔ te yi mi tomma ne wune kine kom moni kine kobiye kine menakala ké, 'e yaḡa banɛ wune?» E bo yeḡsa nde: «Ko yaḡa ti banɛ wuse na.» ³⁶ E nye lere nye bo nde: «Ndana yeḡ, mo te e ne kom moni, a bôn. Mo te e ne kobiye, a bôn. Ma yoko e kine kafa ko dyanḡwe lambɔ ne bomo no. ³⁷ Keto mi ke kobile lero nye wune nde: Melepi mete yi ba ketinate ke mekana me Njambiye ke kasi mbe ké ta kelna gbate. Yo ba ketinate nde: <Bo borḡma nye nda mo mebeyo.> Yasi te yi yo ketinate ke kasi mbe ké ta be ke si kelna.» ³⁸ E bejeki lere nde: «Nyanḡwe Kumande, mekafa yiɓa ké.» E nye lere nye bo nde: «Yakama dete.»

Yesus ke ḡgweta ne Njambiye

ke Getsemane (Mt 26; Mk 14)

³⁹ Ke kɔḡte, e Yesus punde kè ke *Keki meoliviye nda njel wene. E bejeki bene benḡwe nye. ⁴⁰ Ke nye ma kumɔ mate ké, e nye lere nye bejeki bene nde: «Wune ḡgwetanḡwe ne Njambiye, ma wune me nje balo kome *Satan ta boɓe wune ké.» ⁴¹ Ke kɔḡte, e nye jise ke keki yan kè ne nan ne mbet yaka londɔ betina kusu. E nye kuse meborḡ ke meneti ḡgweta ne Njambiye lero nde: ⁴² «Da, ḡḡe we kwadye, kelo

nde, nyanḡwe mapi meɓone mete yike dũkwe ke to mbe. Ma, yo tĩ kelnaḡwe nda yi mi kwadye ké na, yo kelnanḡwe nda yi we kwadye ké.»
⁴³ Ndana, ε wete jaki Njambye wule d̄yobo nje nye nye deti. ⁴⁴ Dodo s̄oḡ biyima Yesus. Ε nye ḡweta ne Njambye ne tiḡ, biriki punduma ke yotu ne balo ke meneti nda yi mekiyo d̄odya no ké. ⁴⁵ Ke nye ma si ḡweta ké, ε nye teme kè kome bejeko diyima ké. A dolma bo ke jako, keto metake kwanma bo. ⁴⁶ Ε nye lepe nye bo nde: «Wune yáki keto ḡge? Wune t̄ema ḡweta ne Njambye, ma meɓobilan nje lan̄sa wune.»

*Bo ke biye Yesus
(Mt 26; Mk 14; Jḡ 18)*

⁴⁷ Yesus ba ndi ke lepina dete ké, yaka no, ḡgil ke d̄ya. Yudas te ε ba ke njoka bejeko bene kamo jo yiba ko be to njon te. Ε nye kè ke keki Yesus, na dul numbu ne. ⁴⁸ Ε Yesus lepe nye nye nde: «Yudas, 'we ke d̄yanḡwe ka *M̄ono mumo ne nje dulna numbu ne?»

⁴⁹ Ke botu bete be ba ke njon Yesus baka ma beḡe yasi te yi ke kwadye kelna ké, ε bo lepe nde: «Nyanḡwe Kumande, 'wuse k̄otu bo ne mekafa?» ⁵⁰ Ε wete ke njoka yan kote mo mesay me nyanḡwe kum botu be nyena sadaka nye Njambye peso to ne ε mbam bo bete ke meneti. ⁵¹ Yasi wete, ε Yesus lepe nye bo nde: «Wune t̄iki, yo d̄iy dete.» Ε nye kpoke to mbam te jonḡwe nye. ⁵² Ε Yesus nje lep̄o nye bekum be botu be nyena sadaka nye Njambye nè bekum be botu be bakid̄ya mbanjo Njambye nè betomba be d̄ya be nj̄a ke biyna ne baka nde: «Wune nj̄a ne

mekafa nè metegbe yí nje biye nè mi nda yi bo òngwè nè mɔ gubɔ kɛ́. ⁵³ Mi dikima ðiyɔ metu hene sine wune ke mbanjɔ Njambiyɛ, wune ði biye mi na. Yo ndi nde, ñgimɔ yun ðyanma, bu sendi ñgimɔ te yi *Satan.»

Piyer ke tonɔ nde, a yeti ke

*duwe Yesus na
(Mt 26; Mk 14; Jñ 18)*

⁵⁴ Ke bo ma si biye Yesus kɛ́, ε bo bu nye kè nɔ ke tɔ nyanɔwɛ kum botu ðe nyena sadaka nye Njambiyɛ. Piyer dikima òngwè bo nè nan. ⁵⁵ Bo jonɔwa ðite ke ðembe sɛ ðiyɔ ke kekite. E Piyer nje ðiyɔ sendi ke njoka yan. ⁵⁶ Wete nya te ε dikima kelɔ mesay ke tɔ kɔ ðema nye ke ðiyɔ ke kekite ðite. E nye senɔgile nye lepɔ nde: «Mbam kɔ ða sendi ðene nye!» ⁵⁷ Yasi wete, ε Piyer tone lepɔ nde: «Nyari, mi yeti ke duwe nye na!» ⁵⁸ ðiyɔ nè mbet ke kɔnte kɛ́, ε wete mbam ðene nye lepɔ nde: «We sendi ke njoka botu ðete.» E Piyer lepɛ nde: «Mbam, mi yeti ke mɔyte na!» ⁵⁹ ðiyɔ nda hawa wete ke kɔnte kɛ́, ε wete mbam nje basidye lepɔ sendi nde: «Gbate, mbam kɔ ða sendi ðene nye, keto nye sendi mɔ Galile!» ⁶⁰ E Piyer yeɔsa nde: «Mbam, mi yeti ke duwe yasi te yi we kwadye lepɔ kɛ́ na!» Piyer ða ndi ke lepɔ ðete kɛ́, ε mbam kube kɔke. ⁶¹ E Kumande Yesus yeɔsa ðene Piyer nè ñɔɔ. E Piyer nje take lepi te yi Kumande Yesus ma lepi nye nye nde: «We ta tonɔ muka kumɔ menɔga yitati nde, we yeti ke duwe mi na, mbam kube má nje kɔkɔ.» ⁶² E Piyer punde kè lelo buɔyate.

⁶³ Bembam bete be ba ke bakidyee Yesus baka dikima nyeto nye, mende sendi nye. ⁶⁴ Bo wotuma misi mene nje lepo nye nye nde: «Tubo mo te e mendima we ko.» ⁶⁵ Bo ka sendi mbombu yi lepo sendi yina budya melapi me gbutu sungwe ne nye budyate.

Yesus ke mbombu nyangwe

josi Beyuden

(Mt 26; Mk 14; Jn 18)

⁶⁶ Ke misi ma pupo ke, e njon betomba be dya wesidya bene bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiyee ne botu be tedya membonga. E bo tome bomo ke bu ne nye nje no ke mbeey nyangwe josi yan. ⁶⁷ E bo lepe nde: «Ige be nde, we *Krist, lepo nye wuse.» E Yesus yensa nye bo nde: «Ige mi lepe nye wune, wune ti jaye na. ⁶⁸ Sendi, nge mi diyee wune mediyan, wune ti yensa nye mi na. ⁶⁹ Kande ndana *Mono mumo ta diyo ke mbam bo Njambiyee te e ne ngungudye hene ko.» ⁷⁰ Ndana, e bo hene lepe nde: «Yite nde, we Mono Njambiyee?» E nye yensa nye bo nde: «Yo nda yi wune lepe ke, mi Mono Njambiyee.» ⁷¹ E bo nje lepo nde: «Ige yi bo ta lepo sendi nye wuse ke? Wuse ma woko nda yi nye lepima ne numbu ne ke.»

23

Yesus ke josi ke mbombu Pilat

ne ke mbombu Herod

(Mt 27; Mk 15; Jn 18)

¹ Ke kɔnte, ε nyanɔwe bomɔ baka hene teme ne gam bu Yesus kɛ nɔ ke yi Pilat. ² E bo kande lepɔ meyasi sunɔwe ne nye nde: «Wuse dolma mbam kɔ ke tedye dɛtina to nye botu be kando dyusu. A ke kidye bomɔ nde, bo ti gboku garama nye *Sesar na. A ke lepɔ sendi nde, nye *Krist, nye kumande.» ³ E Pilat diye nye nde: «We kumande Beyuden?» E Yesus yensa nye nye nde: «Yo nda yi we lepe kɛ.» ⁴ E Pilat nje lepɔ nye bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiyɛ nɛ ngil bomɔ nde: «Mi yeti ke beɛ mbe yiɲa meɔsɔ ke yotu mbam kɔ na.» ⁵ Ko bekɔ dɛte, bo ka ndi mbombu lepɔ ne dɛti kwa to te nde: «A ke dɛse to bomɔ ne tedya yasi ne kande ke Galile nɛ Yuda hene nje kumɔ nɔ ndana waka.»

⁶ Ke Pilat ma woko kasi Galile kɛ, ε nye diye nde: «Mbam kɔ mɔ Galile?» ⁷ Ke nye ma woko nde, Yesus wɔkunɔwe ne Herod kɛ, ε nye kwanɔye nye kenje nye, keto Herod ba sendi ke Yerusalem ke poku metu mete yite.

⁸ Ke kumande Herod ma beɛ Yesus kɛ, ε nye sosa budyate, keto a ba ne yesidye beɛna ne njombu yaɲa, keto meyasi mete yi nye dikima woko ke kasi ne kɛ. Herod ba ke take sendi nde, Yesus ta kelo yiɲa meyekambiyɛ ke misi mene. ⁹ E nye diye Yesus budya medijan. Ko dɛte, a ti yensa yaɲa nye nye na. ¹⁰ Bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiyɛ nɛ botu be ketina meyasi ba sendi te, diki pɛsɔ beya mɛlepi nye ke numbu ne ne nɔaɲ. ¹¹ Herod bene besɔja bene yeliya nye wunɔwe nye. Bo lenja nye kpasalamba. Ke kɔnte, ε Herod yokidye nye kenje

Pilat. ¹² Ke kiya yeso te ε Pilat bene Herod biye meso. Ne mbombu, bo ba ne pendo.

¹³ Ndana, ε Pilat wesidye bekum be botu be nyena sadaka nye Njambiyε nε bomo be kando Beyuden nε bekum ban hene lepō nye bo nde: ¹⁴ «Wune bonma mbam ko nje no ke yembe nde, a ke dese to bomo. Ndana ndana mi diyma nye mediyān ke misi mun. Yasi wete, mi ti bene mejoso wete ne wete ke yotu ne nda yi wune lepima ké na. ¹⁵ Herod sendi ti bene mejoso ke yotu ne na, yori yi nye yokidya sendi nye njese wuse ké. Dete, mbam ko ti kele yiya yaŋa yi yakama nde, a sōmbu soŋ keto te na.» ¹⁶ ε Pilat lepe nde: «Yi ba dete ké, mi ta lepō nde, bo njuru nye, má nje soŋε bo ne nye.» ¹⁷ Yo ba tumbu ke yan nde, ke ngimo jeso *Paska yan hene Pilat sōŋa bo ne mo jobo wete. ¹⁸ ε bo hene ngbo kemo ndi tu wete nde: «Mbam ko gwāki, nō sōŋa bo ne Barabas yokidye nye wuse.» ¹⁹ Bo nyéki Barabas ke jobo, keto a desa to bomo sungwε ne bekum be dya nε keto wona mumo. ²⁰ ε Pilat basidye lepina nye bomo, keto a kwadya soŋε bo ne Yesus. ²¹ Ko beko dete, bo ka mbombu kemo nde: «Ngbakō nye ke kroa. Ngbakō nye ke kroa.» ²² ε Pilat lepe nye bo ke menŋa yitatite nde: «Ma yo kwalō beya yasi te nda yi nye kelma ké? Mi ti bene yiya mejoso ke yotu ne yi yakama nde, a sōmbu soŋ keto te na. Mi ta lepō nde, bo njuru nye, má nje soŋε bo ne nye.» ²³ Ko dete, bo ka ndi mbombu ne beya mekemi lepō nde, bo ngbāki Yesus ke kroa. ε mekemi man lanŋa. ²⁴ ε Pilat lepe nde, yasi te

yi bo diyma ké ta kelna. ²⁵ E nye nje soṅe bo ne yoko yi bo nya nye ke jobo keto deso to bomo sunḡwe ne bekum be dya nè keto wona mumo ko. Yo nye yi bo ba ke kwadye. E nye nje kaṅe Yesu nye bo, né bo kel ne nye nda yi bo kwadya ké.

*Bo ke bu Yesu kè ṅba ke kroa
(Mt 27; Mk 15; Jḡ 19)*

²⁶ Ke ṅgimɔ te yi bo ba ke bu Yesu kwa no ké, e bo saṅwa ne wete mbam nde Simɔn, mo Siren ke yokwe ṅwan. E bo biye nye sofidye nye kroa nde, a kēndi no ke koṅ Yesu. ²⁷ Nyangwe ṅgil botu be dya nè baṅa bomari ba ke beṅwe Yesu. Boma bete ba ke jaba wo yotu keto ne. ²⁸ E Yesu yeṅsa beṅe bomari lepo nye bo nde: «Wune boma be Yerusalem, wune ti lel keto mbe na, yasi wete, wune lel keto yun nè keto bono bun. ²⁹ Keto wune dukwe nde, metu ta dya yi bomo ta lepo nde: «Bekundu nè bomari bete be ti ja yi nye ne bonosike beri wete yeso baka ne mesosa.» ³⁰ Ke ṅgimɔ te yite bomo ta lepo nye mekeki nde: «Wune bal ke to su.» Bo ta lepo sendi nye mekoru nde: «Wune mbasi wuse.» ³¹ Ma ṅe bo kele dete ne bosuna jeta, yo ma nje be nan ne sosuna jeta?»

³² Ke ṅgimɔ te yi bo boṅma Yesu kwa no ké, e bo bu sendi botu be kelna nyangwe beya mekele yiba, né bo kè wo bo nda Yesu.

³³ Ke bo ma kumɔ ke mbey te yi bo jeba nde Gboṅgo to ké, e bo ṅba Yesu womete ke kroa, ṅba sendi botu be nyangwe beya mekele baka yiba, wete ke kroa te wene pulo mbam bo Yesu,

wete ke wene pulo gare ne. ³⁴ E Yesus lepe nde: «Da, tiko bo ne ngwete, keto bo yeti ke duwe yasi te yi bo kele ke na.» Bo bonma melambo mene lu ke mbari yi kabidya ne yo. ³⁵ Bomɔ ba womete diki beɛe. Bekum dikima nyeto nye lepo nde: «A dikima jonɔwe baɛa bomɔ. Ma ndana, a jonɔwe yotu ne ne nguru wene, nge be nde, nye *Krist te yi Njambiyɛ tokuma ko.» ³⁶ Besɔja dikima nyeto nye sendi. Bo ka ke keki ne jekidye dyanjina menjam nye nye ³⁷ lepo nde: «Nge be nde, we kumande Beyuden, jonɔwe yotu yo ne nguru wo.» ³⁸ Bo ketima yija yasi ngba ke to kroa ne nde: «Yoko kumande Beyuden.»

³⁹ Ke njoka botu be kelna nyanɔwe beya mekele yi bo ngbama ke kroa baka, wete toyma Yesus lepo nye nye nde: «'We yeti *Krist na? Jonɔwe yotu yo ne nguru wo, ne we jonɔwe sendi wuse.» ⁴⁰ E yoru ndeye nye lepo nde: «Yo nge, we ti kambi Njambiyɛ na? Mbam ko ke sangwa ne kiya mendeya ne mebone nda wuse. ⁴¹ Ne we ne mi, yusu yakama ne wuse beɛngwe nyanɔwe beya mekele musu. Ke be mbam te yoko, a ti kele ne beya yaɛa na.» ⁴² E nye nje lepo nde: «Yesus, no taka mi kome we ta nje namo mboko ke.» ⁴³ E Yesus lepe nye nye nde: «Gbakasi yi mi lepe nye we ke: Muka sine we ta diyo ke *Paradis!»

⁴⁴ Yo ba ke poku bembe yeso, e yitil kele ke to meneti hene kumo ke hawa yitati te yi bekoko. ⁴⁵ E misi me yeso dibidya. E nyanɔwe lambɔ te yi ba kesate ke mbey te yi ne kiyɔ ke mbanjo Njambiyɛ ke nyaliye ke bembe. ⁴⁶ E Yesus kembe

lepɔ ne men ke kwey nde: «Da, mi ke yokidye Sisij mbe nye ke mebo mo!» Ke nye ma si lepɔ dfete ké, ε nye jeyε gwe. ⁴⁷ Ke kum besɔja te ε ba womete ko ma beɛe yasi te yi kwanama ké, ε nye lukse Njambiyε lepɔ nde: «Mbam ko ba gbate ngben mumo!» ⁴⁸ Bomo nja ne ngil yi nje beɛe yasi te yi kwanama ké. Ke bo ma si beɛe mekele menori ké, ε bo hene kro bo ke beti jaba duwe no. ⁴⁹ Benjɔɔ be Yesus hene nɛ boma bete be beɛgwa nye kande Galile baka diyma ne nan beɛe meyasi mete yi ba ke kwanama ké.

Pumbuna Yesus
(Mt 27; Mk 15; Jn 19)

⁵⁰ Wete mbam nde Yosep ba ke njɔɔ nyanɔwe josi Beyuden. A ba kimo mumo, be sendi ne ngben. ⁵¹ A ba mo Arimate ke meneti me Beyuden. Sendi, a ba ke laɔye *Kando Njambiyε. A ti nye numbu ne ke melepi nɛ ke meyasi mete yi benjɔɔ bene pesima ke kasi Yesus ké na. ⁵² ε nye kɛ ke yi Pilat kɛ diye muɔ Yesus. ⁵³ ε Pilat jaye. ε Yosep pidye muɔ Yesus ke kroa boye ne ndombo bu kɛ ningwe ke moy bonɔɔɔ te yi bo timma ke nyanɔwe tari ké. Bo ti pumbe wete mumo kete ne mbombu na. ⁵⁴ Yo ba yeso te yi bo dike komsa kete ké, sendi bukwa ndi mono ngimo ne mbet, né *Saba kandi. ⁵⁵ Boma bete be beɛgwa Yesus wule Galile baka ka tikidye Yosep ke mbey bonɔɔɔ. Bo beɛma bonɔɔɔ beɛe sendi nda yi bo ningwa ne muɔ Yesus kete ké. ⁵⁶ Bo yokwa mate kɛ kombile yina memuto mete yi ba ne kimo metul nɛ melobinda. Ke yeso Saba ma dya, ε bo wedya beɛgwe membonga man.

24

*Womiya Yesus**(Mt 28; Mk 16; Jn 20)*

¹ Misi pupɛ kɛ bosa yesɔ te ɛ kande jɔnja sɔndi, ɛ boma baka temɛ bemeɲmene ne sut, bu memuto mete yi bo kombila kɛ kɛ nɔ kɛ boɲsɔɲ.

² Bo kɔ dolɔ nde, bo ma njeɲɛ tari te yi bo dɪbima ne numbu boɲsɔɲ kɛ sɔɲɛ. ³ Ɛ bo nyiɲɛ kɛ mɔyte kine beɲɛ muɲ Kumande Yesus na. ⁴ Kɛ ɲgimɔ te

yi bo bɔ ndi kɛ ɲgbakima yasi te yi kwanɲama kɛ, bo sɛm semɔ, bembam yiɓa kɛ kekɪ yan ne wumna melambɔ ne mboɲ mboɲ. ⁵ Ɛ boma gwe wɔ buɟyate sɔkwe memɔmbu beɲɛ menɛti. Ɛ bembam benɔri lɛpɛ nyɛ bo nde: «ɲge kele yi wunɛ sɔ mɔ te ɛ ne jɔɲ kɛ mbey bemuɲ kɛ?

⁶ Yesus yeti se waka na, a womiya. Wunɛ tɔka yasi te yi nyɛ lɛpɪma nyɛ wunɛ kɛ ɲgimɔ te yi nyɛ bɔ nɔ kɛ Galile kɛ. ⁷ A lɛpɪma nde: <Yo kponate nde, bo ta dyanɲwe *Mɔnɔ mumɔ nyɛ botu be mɛbeyɔ. Bo ta ɲgba nyɛ kɛ kroa, a mɔ nje womiyɛ kɛ metu yitati.> » ⁸ Ndana, ɛ boma nje take mɛlɛpi mete yi Yesus lɛpɪma kɛ.

⁹ Ɛ bo yɔkwe kɛ boɲsɔɲ kɛ yekidyɛ meyasi mete yi kwanɲama hɛnɛ kɛ nyɛ bejeke kamɔ jɔ wɛtɛ nɛ bari hɛnɛ. ¹⁰ Boma betɛ be yekidyɛ meyasi mete nyɛ botu be tomun be Yesus baka bɔ Mariya, ɲgɔndu Magdala nɛ Yuwana nɛ Mariya te nyanɲwe ne Jak nje bu boma betɛ be bɛnɛ bo kɔ baka. ¹¹ Botu be tomun be Yesus tɪ jaye meyasi mete yi boma yekidyɛ nyɛ bo kɛ na. Bo boɲma yo nda kanɔ. ¹² Ko dɛte, ɛ Piyɛr sɛɟyɛ kwɔ kɛ kɛ boɲsɔɲ. A butumama, ɛ nyɛ

beɲe ndi mendɔmbɔ ke meneti. Ke kɔŋte, ε nye nɔgbakima yasi te yi kwanɲama ké budɣate kwaɲa nɔ kè tɔ dɣenɛ.

Yesus ke punɲe yotu nye bejেকে যিঁবা

ke nje Emayus

(Mt 28; Mk 16; Jn 20)

¹³ Ke kiya yesɔ te bejেকে be Yesus yiঁba temma yí kè ke wete dɣa nde Emayus, lɔndɔ te kilometa kamɔ jɔ wete ne Yerusalem. ¹⁴ Bo bɔ ke nye mesimɔ ke kasi meyasi mete yi kwanɲama hene ké. ¹⁵ Ke nɔgimɔ te yi bo bɔ ke nye mesimɔ biye ne meso dɣete ké, ε Yesus nje dolɔ bo toké kɛndi bene bo. ¹⁶ Ko dɣete, yiŋa yaŋa dɣibima misi man, ma bo me nje duwe nye. ¹⁷ ε nye diyε bo nde: «Yo mesimɔ me nɔge yi wune nye kɛndɔ nɔ ké?» ε bo teme ne tiŋna menɔgɛmbi. ¹⁸ Ke njoka yan yiঁba, ε wete nde Kleyopas yeŋsa nye nye nde: «'Gba siya mɔ te ε diyε ke Yerusalem kine duwe meyasi mete yi kwanɲama ke metu mete yike ké ndi gba we nyεɔ?» ¹⁹ ε Yesus diyε bo nde: «Yo nɔge yi kwanɲama ké?» ε bo yeŋsa nye nye nde: «Yo kasi Yesus te mɔ Nasaret. A bɔ dɣetina mɔ punja melepi me Njambiyε ke mekele nè ke melepi ke mbɔmbu Njambiyε nè ke mbɔmbu bɔmɔ hene. ²⁰ Bekum be nyena sadaka nye Njambiyε nè bekum busu boŋma nye nye bekum be Rom be dɣiyε ne dɣa baka, né bo wo nye. ε bo nɔgba nye ke kroa. ²¹ Wuse bɔ ne dɣibina temɔ nde, yo nye ta soŋe kɔndɔ Isarayel ke beya dɣiyɔ. Yasi wete, ne takinate yinɔri hene, yo me kè muka metu yitati yi meyasi mete kwanɲama nɔ ké. ²² Ke

kimɔ lɛpinate ɓaɗa ɓoma ke njoka su njɔ leke temɔ su. Bo temma muka ɓemenɓene ne sut kɛ ke ɓonɓon. ²³ Yasi wete, ɓo tɔ dole muɗ ne na. Bo yɔkwɔ nje yekidye nye wuse nde, ɓejaki ɓe Njambiye punja yotu nye ɓo. E ɓejaki lɛpe nye ɓo nde, a ne jon. ²⁴ Ke kɔnte, ɓaɗa ɓenjon busu njɔ kɛ sendi ke ɓonɓon. E ɓo ɓenje meyasi ndi nda yi ɓomari yekidya kɛ. Ndi nye, ɓo tɔ ɓenje nye na.» ²⁵ Ndana, e Yesus lɛpe nye ɓo nde: «Wune ɓotu ɓete ɓe kine ɗyano ɓaka, wune yeti ke tiko temɔ ke meyasi mete yi ɓotu ɓe punja meɓepi me Njambiye lɛpima kɛ nedɔ na. ²⁶ 'Yo tɔ ɓe nde, *Krist sɔngwanɗwe ne meɓone ɗete, na nje ɓe ne meluksa mene na?» ²⁷ E nye nje nɛmbe kasi jonɗwe ɗyene ke moy mekana me Njambiye hene kande ke mekana mete yi Moyisi ketima kɛ kɛ no ke mekana me ɓotu ɓe punja meɓepi me Njambiye hene.

²⁸ Ke ɓo ma wuta ne ɗya te yi ɓejake ɓɔ ke kɛ kete kɛ, e nye kele nda a ke kwɔ li ɓo. ²⁹ Yasi wete, e ɓejake jeliye nye lɛpɔ nde: «Yako sine wune, keto ɓekoko ma ɗya, yeso ma ɓalo.» E nye nyiɗe tɔ, na kɛ ya ɓene ɓo. ³⁰ Ke nye ma kwɔ ɗiyɔ ɓene ɓo ke mbey meɗye kɛ, e nye ɓu mampa nye Njambiye wosoko leke nje ɓu nye ɓo. ³¹ Ndana, e misi man ɓutuna, e ɓo nje duwe nye. Yasi wete, e nye ɗimbiye ke misi man. ³² E ɓo lɛpe tande yan nde: «'Lɛpi te yi nye ɗikima lɛpɔ nye wuse ke nje nɛ nɛmbina meɓepi mete yi yo ketinate ke mekana me Njambiye te yi nye ɗikima nɛmbe kɛ tɔ lu wuse ke temɔ na?»

³³ E ɓo teme ndi ke kiya ɗgimo te yɔkwe kɛ

Yerusalem dolo bejeki kamɔ jo wete nɛ benjon ban ke mbey wete ³⁴ ke lepɔ nde: «Kumande Yesu womiya gbate. A punja yotu nye Simɔn.» ³⁵ E bejeki baka yiba nje yekidye sendi yasi te yi kwanama ne bo ke nje kɛ. Bo yekidya nda yi bo nja duwe ne nye ke ngimo te yi nye lekima ne mampa kɛ.

³⁶ Ke ngimo te yi bo ba ndi ke yekidye dete kɛ, bo sɛm semɔ, Yesu dyanma ke njoka yan lepɔ nye bo nde: «Wune dɛy ne te!» ³⁷ E bo gwe wɔ ngwanwa take nde, bo bɛna ablasa. ³⁸ Yasi wete, e nye lepe nye bo nde: «Keto nge yi wune gwe wɔ kɛ? Keto nge yi wune be sendi ne njel metake te yite ke moy metemɔ mun kɛ?» ³⁹ Wune bɛna mebo membe nɛ mekol membe. Yo mi gbate gbate. Wune bɔbila yotu mbe, nɛ wune bɛna kimote, keto ablasa yeti ne membundɔ nɛ meyesɔ nda yi mi teme no ke mbombu wun kɛ na.» ⁴⁰ E nye lepe dete tɛye ne bo mebo nɛ mekol mene. ⁴¹ Bo ti jaye nedɔ na, keto mesosa kwanma bo. Nda bo ka ndi mbombu yi ngbakima kɛ, e nye diyɛ bo nde: «Wune ne yina yasi waka yi mumɔ yakama dɛye?» ⁴² E bo bu bumbuna njanjo nɛ papi jo wete nye nye. ⁴³ E nye bu yo dɛye ke misi man.

⁴⁴ E nye nje lepɔ nye bo nde: «Ke ngimo te yi mi ba no sine wune kɛ, mi dikima lepɔ nye wune nde: Meyasi hene te yi ba ketinate ke kasi mbe ke moy mekana me membonga te yi Moyisi ketima nɛ ke moy mekana me botu be punja melesi me Njambiyɛ nɛ ke moy mekana me Besom kɛ ta kelna gbate.» ⁴⁵ Ndana, e nye

bute dʻyano dʻyan, né bo woku ne to melepi me Njambiyé. ⁴⁶ E nye lepe nye bo nde: «Yo ketinate nde, *Krist ta sangwa ne mebɔne gwe nje womiyé ke njoka bemuɲ ke metu yitati. ⁴⁷ Bo ta pele nye mekando hene ne dɛno dʻyene nde, bo yênsangwe metemo jaye mebeyo man, né Njambiyé tiki bo ne ngwete. Bo ta pele kande ke Yerusalem. ⁴⁸ Wune ta yekidye meyasi mete yi wune beɲma ké. ⁴⁹ Wune dúkwe nde, mi ta njese wune Kimɔ Sisiɲ te yi Saɲmbe kpoma ké ne nguru wombe. Wune dʻiy ke moy dʻya kumo ke ngimo te yi wune ta bu ne nyaɲgwe deti te ké. Yo ta wule ke dʻyobo nje ke yotu yun.»

Yesus ke yɔkwe kè dʻyobo

(Mk 16)

⁵⁰ E nye bu bo kè no pulo Betani. E nye kanje mebo kenje kwey nye bo mekombila. ⁵¹ Ke ngimo te yi nye ba ndi ke nye bo mekombila dete ké, e nye baka ne bo. E Njambiyé yokidye nye kenje dʻyobo. ⁵² Ke bo ma si kano nye ké, e bo yɔkwe kè Yerusalem ne nyaɲgwe mesosa. ⁵³ Bo dʻiyima metu hene ke mbanjo Njambiyé yí lukse Njambiyé.

Μελεπι με Njambye Jonja Mbon
Kako: Μελεπι με Njambye Jonja Mbon New
Testament
Le Nouveau Testament en langue kako (kako-est)
Cameroun et RCA

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kako)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

01d5712f-3809-5574-9928-b20d539536e3